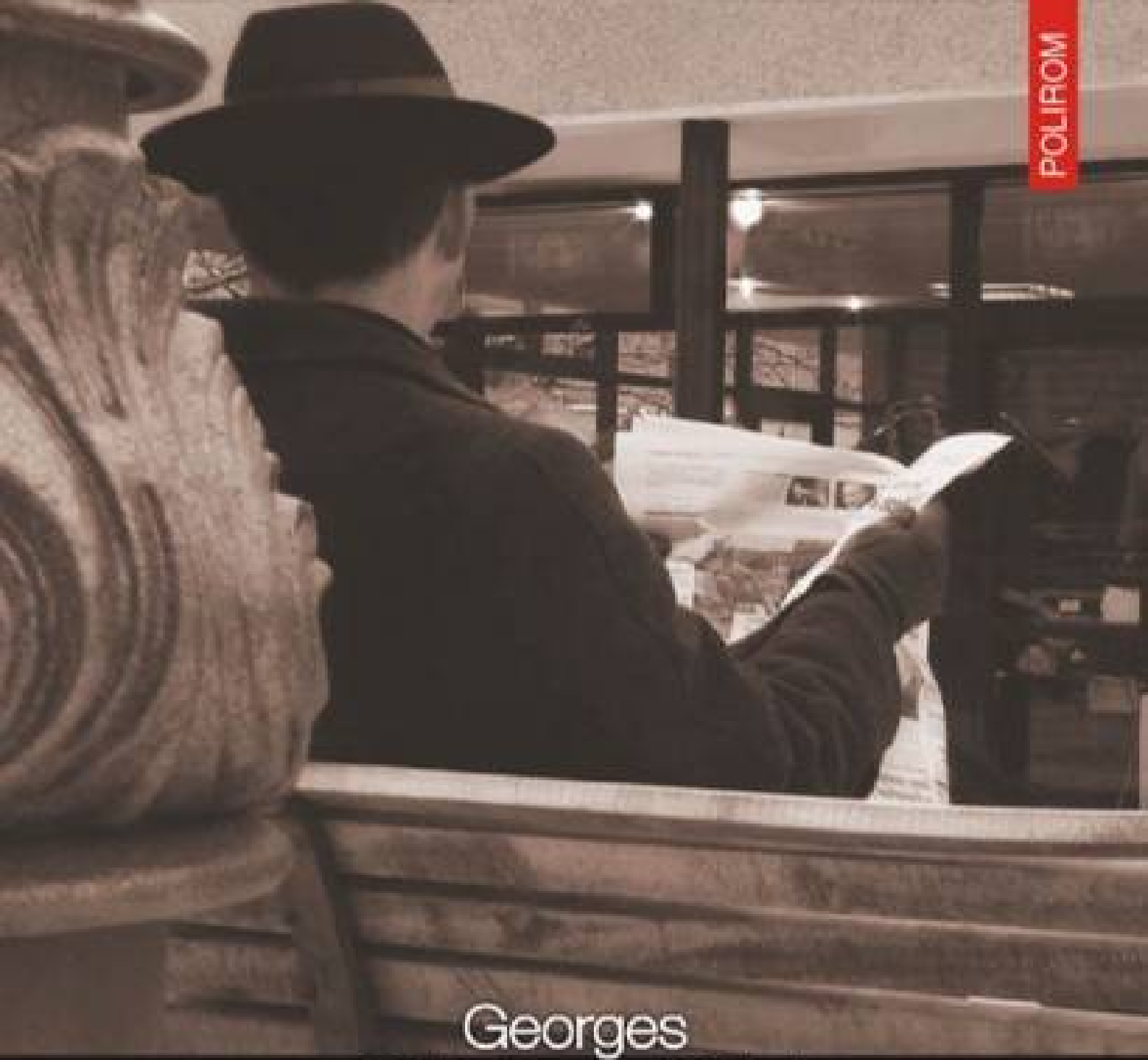

POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret și omul dublu

Maigret

GEORGES SIMENON

Seria Maigret

MAIGRET
ȘI OMUL DUBLU

Original: *Maigret et l'homme du banc*
(1953)

Traducerea:
ELENA CANTACUZINO

virtual-project.eu

Editura: POLIROM

2006

1. Pantofii galbeni

Pentru Maigret, data era ușor de reținut, căci era ziua de naștere a cumnatei sale, 19 octombrie. Și era luni, trebuia să-și amintească și asta. Pentru că la Quai des Orfèvres se consideră că oamenii sunt rareori asasinați lunea. În fine era, în acel an, prima anchetă care mirosea a iarnă.

Plouase toată duminica, o ploaie rece și mărunță, iar acoperișurile și pavajul erau de un negru lucitor și o pâclă gălbuie părea să se strecoare prin interstițiile ferestrelor, astfel încât doamna Maigret spuse:

— O să trebuiască să pun sulurile umplute cu lână.

De cel puțin cinci ani, în fiecare toamnă, Maigret promitea să le pună duminica următoare.

— Ar fi bine să-ți iei pardesiul cel gros.

— Unde e?

— Mă duc să-l caut.

La opt și jumătate dimineața, luminile erau încă aprinse în apartamente, iar pardesiul lui Maigret mirosea a naftalină.

Ziua nu plouase. Sau, oricum, ploaia nu se văzuse, dar pavajul rămânea ud și din ce în ce mai cleios pe măsură ce era călcat de tot mai mulți oameni. Apoi, pe la patru după-amiază, un pic înainte să se lase întunericul, aceeași pâclă gălbuie ca și dimineața coborâse peste Paris, începțoșând luminile lampadarelor și vitrinelor.

Nici Lucas, nici Janvier, nici tânărul Lapointe nu se aflau în birou când sunase telefonul. Răspunsese Santoni, un corsican nou în brigadă, care lucrase zece ani la Jocuri și apoi la Moravuri.

— E inspectorul Neveu de la Arondismentul III, șefule. Întreabă dacă vă poate vorbi personal. Se pare că e urgent.

Maigret luă receptorul.

— Te ascult, bătrâne.

— Vă telefonez dintr-un bistrou de pe bulevardul Saint-Martin. A fost descoperit un tip ucis cu o lovitură de cuțit.

— Pe bulevard?

— Nu. Nu chiar. Într-un fel de fundătură.

Neveu, care era vechi în meserie, ghicise de îndată ce gândea Maigret. Loviturile de cuțit, mai ales într-un cartier popular, sunt rareori ceva interesant. Bătăi între bețivi, deseori. Sau răfuieli între tipi dubioși, între spanioli sau nord-africani.

Neveu se grăbise să adauge:

— Cazul mi se pare bizar. Ar fi poate mai bine să veniți. E între magazinul cel mare de bijuterii și prăvălia cu flori artificiale.

— Sosesc.

Comisarul îl lua pentru prima oară cu el pe Santoni și, în mica mașină neagră a Poliției Judiciare, fu incomodat de parfumul pe care îl emana inspectorul. Acesta era mic de statură și purta tocuri înalte. Părul îi era pomădat, iar pe degetul inelar avea un mare diamant galben, probabil fals.

Siluetele trecătorilor păreau negre în întunericul străzilor și tălpile plescăiau pe mâzga pavajului. Un grup de vreo treizeci de persoane se opriseră pe trotuarul bulevardului Saint-Martin și doi agenți cu pelerine le împiedicau să avanseze. Neveu, care îi aștepta, deschise portiera mașinii.

— I-am cerut medicului să rămână până când sosiți.

Era ora la care în această zonă foarte

aglomerată a Marilor Bulevarde animația ajungea la maximum. Deasupra magazinului de bijuterii, un mare orologiu luminos arăta ora cinci și douăzeci. Cât despre prăvălia cu flori artificiale, care n-avea decât o vitrină, era prost luminată și atât de ternă și de prăfuită, încât te întrebai dacă cineva se aventura vreodată să intre.

Între cele două magazine începea un fel de fundătură, suficient de îngustă ca să treacă neobservată. Nu era decât un loc de trecere între două case, neluminat, care ducea probabil într-o curte cum existau multe în cartier.

Neveu îi deschidea calea lui Maigret. La trei sau patru metri, în fundătură, dădură peste câțiva oameni care așteptau în picioare în întuneric. Doi dintre ei aveau lanterne. Trebuia să-i privești de aproape ca să le recunoști figurile.

Era mai frig și mai umed decât pe bulevard. Se simțea un curent de aer permanent. Un câine, alungat în zadar, se strecura printre picioare.

Pe pământ, lângă zidul mustind de apă, zăcea un om întins, cu un braț îndoit dedesubt. Celălalt braț, cu mâna lividă, aproape bara trecerea.

— Mort?

Medicul de cartier dădu din cap afirmativ:

— Moartea trebuie să fi fost instantanee.

Una din lanterne, ca pentru a sublinia aceste cuvinte, își plimbă cercul luminos pe cadavru, dând un relief straniu cuțitului care rămăsese înfipt în el. Lanterna cealaltă lumina un chip în semiprofil, un ochi deschis și obrazul care se zgâriase de pietrele din zid atunci când victima căzuse.

— Cine l-a descoperit?

Unul dintre agenții în uniformă, care de-abia aștepta acest moment, înaintă; trăsăturile i se distingeau cu greu. Era tânăr, emoționat.

— Îmi făceam rondul. Am obiceiul să arunc câte o privire în toate fundăturile, din cauza oamenilor care profită de întuneric ca să facă porcării. Am observat un trup căzut la pământ. M-am gândit la început că e un bețiv.

— Era deja mort?

— Da. Cred că da. Dar corpul încă era cald.

— Ce oră era?

— Cinci fără un sfert. Am fluierat ca să chem un coleg și am telefonat imediat la post.

Neveu interveni.

— Eu am primit comunicarea și am sosit de îndată.

Comisariatul de cartier era la doi pași, pe strada Notre-Dame-de-Nazareth.

Neveu continuă:

— L-am trimis pe colegul meu să cheme medicul.

— Nimeni n-a auzit nimic?

— Nu, după câte știu.

Puțin mai departe se zărea o ușă având deasupra o ferestruică slab luminată.

— Ce-i acolo?

— Ușa dă spre biroul magazinului de bijuterii. E folosită rareori.

Înainte de a pleca de pe Quai des Orfèvres, Maigret anunțase Identitatea Judiciară, și acum specialiștii soseau cu materialele și cu aparatele lor de fotografiat. Ca toți tehnicienii, își vedeau de treaba lor fără să pună nicio întrebare, preocupați numai de modul cum aveau să lucreze într-un spațiu

atât de îngust.

— Ce-i în fundul curții? întrebă Maigret.

— Nimic. Ziduri. O singură ușă, blocată de multă vreme, care dă spre un imobil din strada Meslay.

Omul fusese înjunghiat din spate, era evident, după ce făcuse vreo zece pași în fundătură. Cineva îl urmărise fără zgomot, iar trecătorii care se scurgeau în valuri pe bulevard nu remarcaseră nimic.

— Mi-am vârât mâna în buzunarul lui și i-am scos portofelul.

Neveu i-l întinse lui Maigret. Unul dintre oamenii de la Identitatea Judiciară, fără să i se fi cerut, îndreptă asupra obiectului o lanternă mult mai puternică decât cea a inspectorului.

Portofelul era obișnuit, nici nou, nici prea uzat: de bună calitate, nimic mai mult. Conținea trei bancnote de o mie de franci și câteva de o sută, precum și o carte de identitate pe numele de Louis Thouret, magazioner, strada Plopilor numărul 37, la Juvisy. Mai erau acolo o carte de alegător pe același nume, o foaie de hârtie pe care erau scrise cu creionul cinci-șase cuvinte și o fotografie foarte veche cu o fetiță.

— Putem să-i dăm drumul?

Maigret făcu semn că da. Sclipiră blițuri, se declanșară aparate fotografice. Mulțimea se înghesuia la intrarea în fundătură și poliția o reținea cu greu.

Apoi, tehnicienii scoaseră cu precauție cuțitul, îl puseră într-o cutie specială, iar corpul fu în sfârșit întors. Se putu atunci vedea chipul unui om de patruzeci și cinci de ani a cărui singură expresie era o imensă uimire.

Nu înțelesese ce i se întâmpla. Murise fără să priceapă. Această surprindere avea ceva atât de copilăresc, atât de puțin tragic, încât cineva, în întuneric, izbucni într-un râs nervos.

Hainele omului erau curate, decente. Purta un costum închis, un pardesiu de toamnă bej, iar în picioare, care erau straniu răsucite, avea niște pantofi galbeni care nu se potriveau cu culoarea acelei zile.

Lăsând deoparte pantofii, era atât de banal, încât nimeni nu l-ar fi remarcat pe stradă sau pe una dintre numeroasele terase de pe bulevard. Agentul care-l descoperise spuse totuși:

— Mi se pare că l-am mai văzut.

— Unde?

— Nu-mi aduc aminte. Are o figură care mi-e familiară. Știți, unul dintre acei oameni pe care-i întâlnești zilnic și cărora nu le dai atenție.

Neveu confirmă:

— Figura îmi spune și mie ceva. Probabil că omul lucrează în cartier.

Asta nu le arăta ce căuta Louis Thouret într-o fundătură care nu ducea nicăieri. Maigret se întoarse spre Santoni, pentru că acesta lucrase mult timp la Moravuri. Există, într-adevăr, mai ales în acest cartier, un anumit număr de maniaci care au destule motive să caute să se izoleze. Sunt cunoscuți aproape toți. Câteodată e vorba de oameni care au o poziție importantă. Sunt prinși din când în când. Iar când li se dă drumul, o iau de la capăt.

Santoni clătină din cap.

— Nu l-am mai văzut.

Atunci Maigret decise:

— Continuați, domnilor. Când terminați, să fie transportat la Institutul Medico-Legal.

Apoi, către Santoni:

— Să-i vizităm familia, dacă are.

Probabil că o oră mai târziu nu s-ar mai fi dus el personal la Juvisy. Dar acum avea mașina. Și, mai ales, era intrigat de extrema banalitate a omului, chiar și de profesia lui.

— La Juvisy.

Se opriră numai un moment la Porte d'Italie să bea o bere la o tejghea. Urmară apoi șoseaua, lumina farurilor, camioanele grele pe care le depășeau unul după altul. Când, la Juvisy, aproape de gară, se informară despre strada Plopilor, trebuiră să întrebe cinci persoane până să se lămurească.

— E jos de tot, în zona parcelată. Când ajungeți acolo, uitați-vă la tăblițele cu numele străzilor. Toate poartă nume de copaci. Sunt toate la fel.

Trecură de-a lungul imensei gări de triaj unde manevrau într-una garnituri de vagoane de pe o linie pe alta. Douăzeci de locomotive scuipau aburi, șuierau, gâfâiau. Vagoanele se izbeau între ele. În dreapta începea un cartier nou a cărui rețea de străzi înguste era marcată de lămpi electrice. Erau sute, poate mii de case care păreau toate de aceeași mărime, construite după același model; faimoșii arbori care dădeau numele străzilor nu avuseseră timp să crească, trotuarele, pe alocuri, nu erau pavate, rămăseseră goluri întunecate, terenuri virane, în timp ce în altă parte se ghiceau grădini mici unde ultimele flori începeau să se ofilească.

Strada Stejarilor… strada Liliacului… strada Fagilor… Poate că într-o zi cartierul avea să arate cu un parc, dacă nu cumva

toate casele acelea prost clădite, care semănau cu un joc de construit, aveau să se năruiască înainte ca arborii să fi atins mărimea lor firească.

În spatele geamurilor de la bucătării, femeile pregăteau cina. Străzile erau pustii, cu câte o prăvălie ici-colo, prăvălii și ele prea noi, care păreau ținute de amatori.

— Încearcă la stingă.

Se învârtiră timp de zece minute înainte de a citi pe o tăbliță albastră numele pe care-l căutau și trecură de casă, pentru că numărul 37 venea imediat după 21. Nu era decât o lumină la parter. Bucătăria. În spatele perdelei, o femeie destul de voinică umbla încolo și-ncoace.

— Să mergem! exclamă Maigret ieșind nu fără greutate din mașina aceea mică.

Își goli pipa lovind-o de tocul pantofului. Când traversă trotuarul, perdeaua se mișcă, iar fața unei femei se lipi de geam. Nu era obișnuită să vadă o mașină oprindu-se în față. Maigret urcă cele trei trepte. Ușa era din lemn de pin lăcuit, cu fier forjat și două ochiuri de geam cu sticlă albastru închis. Căută un buton de sonerie. Înainte să-l fi găsit, o voce zise de după ușă:

— Ce-i?

— Doamna Thouret?

— Eu sunt.

— Aș vrea să vă vorbesc.

Ea ezita încă să deschidă.

— Poliția, adăugă Maigret cu voce scăzută. Femeia se hotărî să desfacă lănțișorul și să întoarcă zăvorul. Apoi, printr-o crăpătură care nu lăsa să i se vadă decât o mică porțiune din față, îi examină pe cei doi bărbați care stăteau în prag.

— Ce doriți?

— Vreau să vă vorbesc.

— De unde știu eu că sunteți de la poliție?

Era o întâmplare că Maigret avea insigna în buzunar. Cel mai adesea o lăsa acasă. I-o întinse în raza de lumină.

— Bine, presupun că e adevărată.

Îi lăsă să treacă. Coridorul era îngust, cu pereții albi, cu plintele și ușile din lemn lăcuit. Ușa bucătăriei rămăsese deschisă, dar ea le făcu semn să intre în camera următoare după ce răsuci comutatorul electric.

Cam de aceeași vârstă cu bărbatul ei, era mai corpolentă decât dânsul, fără a da cu toate acestea impresia unei femei grase. Avea osatura robustă, acoperită cu o carne tare, iar rochia gri peste care purta un șorț pe care îl scoase mașinal nu-i îndulcea aspectul.

Camera în care se aflau era o sufragerie în stil rustic, care probabil ținea loc de salon și unde obiectele erau la locul lor ca într-o vitrină sau ca într-un magazin de mobilă. Nimic nu era lăsat în dezordine, nicio pipă, niciun pachet de țigări, nici măcar un lucru de mână, un ziar sau orice altceva care să sugereze ideea că niște oameni își petreceau acolo o parte din viață. Femeia nu îi invita să șadă, în schimb le privea picioarele ca să se asigure că nu vor murdări linoleumul.

— Vă ascult.

— Soțul dumneavoastră se numește Louis Thouret?

Cu sprâncenele încruntate, străduindu-se să ghicească scopul vizitei lor, ea făcu semn că da.

— Lucrează la Paris?

— Este subdirector la Kaplan și Zanin, pe strada Bondy.

— N-a lucrat niciodată ca magazioner?

— A fost cândva.

— Demult?

— Acum câțiva ani. Încă de pe atunci, el era cel care împingea firma înainte.

— N-aveți cumva o fotografie de-a lui?

— Pentru ce?

— Aș vrea să mă asigur…

— În legătură cu ce să vă asigurați?

Și, din ce în ce mai bănuitoare:

— Louis a avut un accident?

Aruncă o privire mașinală spre ceasul din bucătărie și ai fi zis că socotește unde ar fi trebuit să fie soțul ei la ora aceea.

— Aș vrea să mă asigur înainte de toate că e vorba chiar de el.

— Pe bufet… spuse ea.

Acolo se găseau cinci sau șase fotografii în rame de metal, printre care fotografia unei fetițe și cea a omului găsit înjunghiat în fundătură, dar mai tânăr, îmbrăcat în negru.

— Știți cumva dacă soțul dumneavoastră are dușmani?

— De ce ar avea dușmani?

Îi lăsă singuri un moment ca să închidă gazul, fiindcă pe foc fierbea ceva.

— La ce oră obișnuiește să vină de la lucru?

— Ia totdeauna același tren, cel de șase douăzeci și două, din gara Lyon. Fata noastră ia trenul următor, pentru că termină lucrul puțin mai târziu. Ea are un post de încredere și…

— Sunt nevoit să vă cer să mă însoțiți la Paris.

— Louis a murit?

Îl privea pe sub sprâncene, ca o femeie ce nu suportă să fie mințită.

— Spuneți-mi adevărul.

— A fost asasinat azi după-amiază.

— Unde?

— Într-o fundătură, lângă bulevardul Saint-Martin.

— Ce căuta acolo?

— Nu știu.

— La ce oră?

— Puțin după patru și jumătate, după cât se poate aprecia.

— La patru și jumătate trebuia să fie la Kaplan. Ați vorbit cu cei de acolo?

— N-am avut timp. Și apoi, nu știam unde lucrează.

— Cine l-a omorât?

— Asta încercăm să stabilim.

— Era singur?

Maigret își pierdu răbdarea.

— Nu credeți că ar fi mai bine să vă îmbrăcați și să veniți cu noi?

— Ce-ați făcut cu el?

— La ora asta, a fost transportat la Institutul Medico-Legal.

— Adică la morgă?

Ce să răspundă?

— Cum o să-mi anunț fata?

— Ați putea să-i lăsați un bilet.

Ea se gândi.

— Nu. O să trecem pe la sora mea și o să-i dau cheia. Are să vină aici s-o aștepte pe Monique. Aveți nevoie să o întâlniți și pe ea?

— Aș prefera.

— Unde ne găsește?

— La mine la birou. Quai des Orfèvres. Ar fi mai expeditiv. Ce vârstă are?

— Douăzeci și doi de ani.

— Nu puteți să o anunțați la telefon?

— În primul rând, nu avem telefon. Apoi,

ea a plecat deja de la birou și este în drum spre gară. Așteptați-mă.

Urcă pe o scară ale cărei trepte trosneau, nu de vechime, ci pentru că lemnul era prea ușor. Toată casa dădea impresia că fusese construită din materiale ieftine, care probabil că n-ar fi avut nicio șansă să apuce să îmbătrânească.

Cei doi bărbați se uitau unul la altul auzind-o cum umblă de ici-colo deasupra capului lor. Erau siguri că își schimbă rochia, se îmbracă în negru, poate se și piaptănă. Când coborî, un nou schimb de priviri: avuseseră dreptate. Era deja în doliu și mirosea a apă de colonie.

— Trebuie să sting luminile și să închid gazul. Dacă vreți să mă așteptați afară…

Femeia ezită în fața mașinii mititele, ca și cum s-ar fi temut că nu încape înăuntru. Cineva îi observa din casa vecină.

— Sora mea locuiește la două străzi de aici. Șoferul trebuie doar să o ia la dreapta, apoi a doua la stânga.

S-ar fi putut crede că cele două case erau gemene, într-atât se asemănau. Nu diferea decât culoarea ochiurilor de geam de la ușa de intrare. Aici erau galbene cum e caisa.

— Vin îndată.

Lipsi totuși aproape un sfert de oră. Când se întoarse la mașină, era însoțită de o femeie care-i semăna leit și era îmbrăcată tot în negru.

— Sora mea ne va însoți. M-am gândit că putem să ne strângem ca să încăpem. Cumnatul meu are să meargă la mine s-o aștepte pe fiica mea. E ziua lui liberă. Este controlor pe tren.

Maigret luă loc lângă șofer. Lângă cele

două femei, în spate, nu rămase decât un loc foarte îngust pentru inspectorul Santoni. Din când în când, le auzeai șoptind ca la spovedanie.

Când ajunseră la Institutul Medico-Legal, lângă podul Austerlitz, corpul lui Louis Thouret, conform instrucțiunilor date de Maigret, era încă îmbrăcat, întins provizoriu pe o placă. Maigret îi descoperi fața, privind la cele două femei pe care le vedea pentru prima oară în plină lumină. Puțin mai înainte, în întunericul străzii, le luase drept gemene. Remarcă acum că sora era mai tânără cu trei-patru ani și că trupul ei păstrase o anumită grație, probabil nu pentru încă multă vreme.

— Îl recunoașteți?

Doamna Thouret, cu batista în mână, nu plânse. Sora ei o ținea de braț, ca pentru a-i da tărie.

— Da, este Louis. E bietul meu Louis. Azi dimineață când a plecat nu bănuia…

Și deodată:

— Nu îi vor închide ochii?

— Puteți să o faceți, acum.

Își privi sora, și cele două femei aveau aerul de a se întreba care dintre ele își va asuma sarcina. O făcu soția, nu fără o oarecare solemnitate, murmurând:

— Bietul Louis.

Imediat după aceea, observă pantofii care ieșeau de sub cearșaful cu care fusese acoperit corpul și încruntă din sprâncene.

— Ce-i asta?

Maigret nu înțelese pe moment.

— Cine i-a pus pantofii ăștia?

— Îi avea în picioare când l-am descoperit.

— Nu se poate. Niciodată Louis n-a purtat pantofi galbeni. În orice caz, nu de douăzeci

și șase de ani de când e soțul meu. Știa că nu i-aș fi dat voie. Ai văzut, Jeanne?

Jeanne făcu semn că văzuse.

— Poate că ar fi bine să vă asigurați că hainele pe care le poartă sunt ale lui. Nu e nicio îndoială asupra identității, nu-i așa?

— Niciuna. Dar ăștia nu sunt pantofii lui. Doar eu îi lustruiesc în fiecare zi. Îi cunosc, nu? Azi dimineață avea în picioare pantofi negri, cei cu talpă dublă pe care-i poartă când se duce la lucru.

Maigret dădu deoparte cearșaful.

— E pardesiul lui?

— Da.

— Costumul lui?

— Și costumul e al lui. Cravata, nu. N-ar fi purtat niciodată o cravată atât de stridentă. Asta-i aproape roșie.

— Soțul dumneavoastră ducea o viață ordonată?

— Tot ce poate fi mai ordonat, sora mea o să vă confirme. Dimineața lua, de la colțul străzii, autobuzul care-l ducea la gara Juvisy numai bine ca să prindă trenul de opt și șaptesprezece. Făcea întotdeauna drumul cu domnul Beaudoin, vecinul nostru, care lucrează la Contribuții directe. La gara Lyon cobora la metrou și ieșea la stația Saint-Martin.

Funcționarul de la Institutul Medico-Legal îi făcu un semn lui Maigret, care înțelese și le conduse pe cele două femei spre o masă unde fusese etalat conținutul buzunarelor mortului.

— Bănuiesc că recunoașteți aceste obiecte?

Erau acolo un ceas de argint cu lănțișor, o batistă fără inițiale, un pachet de țigări Gauloises început, o brichetă, o cheie și, lângă un portofel, două bucățele de carton

albăstrui.

Doamna Thouret privi imediat la acele cartonașe.

— Bilete de cinema, spuse ea.

Și Maigret, după ce le examină:

— De la un cinematograf de actualități de pe bulevardul Bonne-Nouvelle. Dacă văd bine cifrele, au fost folosite azi.

— Imposibil. Ai auzit, Jeanne?

— Mi se pare curios, făcu sora ei cu o voce gravă.

— Vreți să aruncați o privire la conținutul portofelului?

Ea se uită și își încruntă din nou sprâncenele.

— Louis nu avea atâția bani azi dimineață.

— Sunteți sigură?

— În fiecare zi mă asigur că are bani în portofel. Nu are niciodată mai mult de o bancnotă de o mie de franci și două sau trei de o sută de franci.

— Nu trebuia să încaseze ceva?

— Nu suntem la sfârșitul lunii.

— Seara când se întoarce are totdeauna banii în buzunar?

— Mai puțin prețul metroului și al tutunului. Pentru tren avea un abonament.

Femeia ezită să pună portofelul în poșetă.

— Presupun că aveți încă nevoie de el?

— Până la noi ordine, da.

— Ce înțeleg eu cel mai puțin este că i s-au schimbat pantofii și cravata. Și, de asemenea, că la ora la care s-a întâmplat totul nu se afla la magazin.

Maigret nu insistă și îi dădu să semneze formularele administrative.

— Vă întoarceți acasă?

— Când vom putea primi corpul?

— Probabil într-o zi sau două.

— Se va face o autopsie?

— E posibil ca judecătorul de instrucție să o ordone. Nu este sigur.

Ea își privi ceasul.

— Avem un tren în douăzeci de minute, îi spuse surorii sale.

Apoi, către Maigret:

— Puteți să ne duceți la gară?

— Nu o aștepți pe Monique?

— O să se întoarcă și singură.

Polițiștii trebuiră să facă un ocol pe la gara Lyon, unde priviră cele două siluete aproape identice urcând treptele de piatră.

— Aspră femeie! bombăni Santoni. Bietul om n-avea o viață prea ușoară.

— În orice caz, nu cu ea.

— Ce credeți despre povestea cu pantofii? Dacă ar fi noi, s-ar înțelege că i-a cumpărat chiar azi.

— N-ar fi îndrăznit. N-ai auzit ce-a spus?

— Nicio cravată țipătoare.

— Sunt curios să văd dacă fiica seamănă cu mama.

Nu se întoarseră imediat la Quai des Orfèvres, ci se opriră într-o braserie să ia cina. Maigret îi telefonă soției că nu știa la ce oră va fi acasă.

Braseria avea și ea un aer hibernal cu pardesiurile și pălăriile umede din cuiere și aburul gros de pe geamurile negre.

Când ajunseră în fața intrării Poliției Judiciare, santinela îl anunță pe Maigret:

— V-a căutat o fată. Se pare că a convocat-o cineva. Am trimis-o sus.

— Așteaptă de mult?

— De vreo douăzeci de minute.

Pâcla se transformase în ploaie fină și urme

de tălpi ude pătau treptele mereu prăfuite ale scării celei mari. Majoritatea birourilor erau goale. Numai pe sub unele uși se vedea lumină.

— Rămân cu dumneavoastră?

Maigret făcu semn că da. De vreme ce începuse ancheta, era mai bine ca Santoni să o continue împreună cu el.

O tânără, căreia i se distingea mai bine pălăria bleu deschis, era așezată în unul dintre fotoliile din anticameră. Încăperea nu era luminată aproape deloc. Omul de serviciu citea un ziar de seară.

— Pe dumneavoastră vă caută, șefule.

— Știu.

Și către fată:

— Domnișoara Thouret? Vreți să mă urmați în birou?

Aprinse lampa cu abajur verde ce lumina fotoliul din fața lui, în care o pofti să se așeze. Constată că tânăra plânsese.

— Unchiul meu m-a anunțat că tata a murit.

El nu-i vorbi imediat. Ca și mama, fata ținea în mână o batistă, dar a ei era făcută ghem, iar degetele sale o frământau așa cum, pe când era copil, lui Maigret îi plăcea să frământe o bucată de chit.

— Credeam că mama e cu dumneavoastră.

— S-a întors la Juvisy.

— Cum se simte?

Ce să răspundă la asta?

— Mama dumneavoastră a fost foarte curajoasă.

Monique era mai curând drăguță. Nu semăna deloc cu mama ei, deși era solid clădită ca și dânsa. La ea se vedea mai puțin, carnea fiind mai tânără, mai puțin îndesată.

Purta un taior bine croit care îl surprinse puțin pe comisar, căci sigur nu și-l făcuse singură, și nici nu-l cumpărase dintr-un magazin ieftin.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea în sfârșit, în timp ce câteva lacrimi i se iveau între gene.

— Tatăl dumneavoastră a fost ucis cu o lovitură de cuțit.

— Când?

— Azi după-amiază, între patru și jumătate și cinci fără un sfert.

— Cum se poate una ca asta?

De ce avea impresia că nu era complet sinceră? Mama manifestase și ea un fel de rezistență, dar, dat fiind caracterul ei, era de așteptat, în fond, pentru doamna Thouret era o dezonoare ca soțul ei să fie asasinat într-o fundătură de lângă bulevardul Saint-Martin. Ea își organizase viața, nu numai propria-i viață, dar și cea a familiei, și această moarte nu intra în cadrul pe care îl stabilise. Mai ales cu un cadavru care purta pantofi galbeni și o cravată aproape roșie!

Monique părea mai degrabă prudentă și avea aerul că se teme de anumite dezvăluiri sau întrebări.

— Îl cunoșteați bine pe tatăl dumneavoastră?

— Dar… evident…

— Îl cunoșteați, desigur, cum fiecare își cunoaște părinții. Ceea ce vă întreb este dacă ați avut cu el legături de încredere, dacă i se întâmpla să vă vorbească de viața lui intimă, de gândurile lui…

— Era un tată bun.

— Era fericit?

— Presupun.

— Îl întâlneați câteodată la Paris?

— Nu înțeleg. Pe stradă, vreți să spuneți?

— Lucrați amândoi la Paris. Știu deja că nu luați același tren.

— Nu aveam același orar la serviciu.

— S-ar fi putut întâmpla să vă întâlniți pentru prânz.

— Câteodată, da.

— Adesea?

— Nu. Destul de rar.

— Vă duceați să-l căutați la magazin?

Ea ezită.

— Nu. Ne întâlneam într-un restaurant.

— Îi telefonați?

— Nu-mi amintesc să o fi făcut.

— Când ați luat masa împreună ultima dată?

— Acum câteva luni. Înainte de concediu.

— În ce cartier?

— La *Halba Alsaciană,* un restaurant de pe bulevardul Sébastopol.

— Mama dumneavoastră știa?

— Se poate să-i fi spus. Nu-mi amintesc.

— Tatăl dumneavoastră avea un caracter vesel?

— Destul de vesel. Cred.

— Avea o sănătate bună?

— Nu l-am văzut niciodată bolnav.

— Prieteni?

— Ne vedeam mai ales cu mătușile și unchii.

— Aveți mulți?

— Două mătuși și doi unchi.

— Locuiesc toți la Juvisy?

— Da. Nu departe de noi. Unchiul Albert, soțul mătușii Jeanne, e cel care m-a anunțat de moartea tatei. Mătușa Céline stă puțin mai departe.

— Amândouă sunt surorile mamei

dumneavoastră?

— Da. Iar unchiul Julien, soțul mătușii Céline, lucrează tot la căile ferate.

— Aveți un iubit, domnișoară Monique?

Ea se tulbură ușor.

— Nu cred că e momentul să vorbim despre asta. Trebuie să-l văd pe tatăl meu?

— Ce vreți să spuneți?

— Credeam, după câte mi-a spus unchiul, că trebuie să recunosc corpul.

— Au făcut-o mama și mătușa dumneavoastră. Totuși, dacă doriți…

— Nu. Bănuiesc că o să-l văd acasă.

— Încă o vorbă, domnișoară Monique. Vi s-a întâmplat să-l întâlniți pe tatăl dumneavoastră la Paris și să-l vedeți purtând pantofi galbeni?

Ea nu răspunse imediat. Repetă, ca și cum ar fi vrut să câștige timp.

— Pantofi galbeni?

— De un cafeniu deschis, dacă preferați. Care pe timpul meu, dacă îmi scuzați expresia, erau numiți „pantofi caca de gâscă”.

— Nu-mi amintesc.

— Nici n-ați văzut vreodată să aibă o cravată roșie?

— Nu.

— E mult de când ați fost la cinema?

— Am fost ieri după-amiază.

— La Paris?

— La Juvisy.

— Nu vă mai reține. Presupun că aveți un tren…

— Peste treizeci și cinci de minute.

Tânăra își privi ceasul de la mână, se ridică și așteptă încă un moment.

— Bună seara, rosti ea în cele din urmă.

— Bună seara, domnișoară. Vă mulțumesc.

Și Maigret o însoți până la ușă, pe care o închise în urma ei.

2. Fecioara cu nasul gros

Fără să încerce prea mult să-și dea seama de ce, Maigret avusese dintotdeauna o anumită preferință pentru porțiunea din Marile Bulevarde cuprinsă între piața Republicii și strada Montmartre. De fapt, era într-un fel cartierul lui. Pe bulevardul Bonne-Nouvelle, la câteva sute de metri de fundătura în care fusese ucis Louis Thouret, venea aproape în fiecare săptămână la cinema, cu nevasta la braț, ca unii ce locuiau în vecinătate. Și chiar în față se afla braseria unde îi plăcea să mănânce câte o varză călită.

Mai încolo, spre Operă sau spre biserica Madeleine, bulevardele erau mai largi și mai elegante. Între poarta Saint-Martin și piața Republicii, se transformau într-o tranșee mai întunecată care mișuna de viață, o viață atât de viguroasă, încât uneori te lua amețeala.

Plecase de-acasă pe la opt și jumătate și, prin cenușiul dimineții, mai puțin umedă, dar mai rece decât cu o zi înainte, nu-i trebuise niciun sfert de oră ca să ajungă fără să se grăbească la capătul dinspre bulevarde al străzii Bondy, în intersecția ce formează o mică piață în față la Théâtre de la Renaissance. După spusele doamnei Thouret, acolo, la Kaplan și Zanin, lucrase Louis Thouret toată viața și ar fi trebuit să fi lucrat și în ajun.

Numărul indicat era al unui imobil foarte vechi, așezat cam în curmeziș; în jurul porții larg deschise, o mulțime de firme albe și negre anunțau un tapițer, un curs de dactilografie, un negustor de pene și puf (Etajul trei la stânga, scara A) un portărel și o maseuză cu diplomă. Portăreasa, a cărei

gheretă dădea spre gangul intrării, era ocupată cu trierea corespondenței.

— Kaplan și Zanin? o întrebă el.

— Luna viitoare se împlinesc trei ani de când nu mai există firma asta, dragă domnule.

— Erați deja în acest imobil?

— În decembrie se împlinesc douăzeci și șase de ani de când sunt aici.

— L-ați cunoscut pe Louis Thouret?

— Cred și eu că l-am cunoscut pe domnul Louis! Ce s-a întâmplat cu el, că tot veni vorba? Sunt vreo patru sau cinci luni de când n-a mai trecut să-mi dea bună ziua.

— A murit.

Ea se opri brusc din trierea scrisorilor.

— Un om așa de sănătos! Ce-a avut? Pariez că ceva cu inima, ca bărbatu-meu…

— A fost ucis cu o lovitură de cuțit ieri după-masă, nu departe de aici.

— Încă n-am citit ziarul.

De altfel, despre crimă nu se scriseseră în ziare decât câteva rânduri, ca despre un fapt divers banal.

— Cui i-a putut trece prin cap să asasineze un om așa de treabă?

Era o femeie cumsecade, mică și vioaie.

— Timp de peste douăzeci de ani, a trecut prin fața gheretei mele de patru ori pe zi, și niciodată n-a uitat să-mi adreseze un cuvințel amabil. Când domnul Kaplan a ieșit din afaceri, era așa de distrus, că…

Trebui să se șteargă la ochi, apoi să-și sufle nasul.

— Domnul Kaplan mai trăiește?

— Dacă vreți, vă dau adresa lui. Locuiește pe lângă Poarta Maillot, pe strada Salcâmilor. Și el e un om cumsecade, dar nu de același

gen. Și probabil că bătrânul domn Kaplan mai trăiește.

— Ce vindea?

— Nu cunoașteți firma?

Era surprinsă că lumea întreagă nu cunoștea firma Kaplan și Zanin. Maigret îi spuse:

— Sunt de la poliție. Trebuie să aflu tot ce are vreo legătură cu domnul Thouret.

— Îi ziceam domnul Louis. Toată lumea îi zicea domnul Louis. Cei mai mulți nici nu-i știau numele de familie. Așteptați, vă rog, un minut…

Și, împărțind ultimele scrisori, murmură ca pentru ea:

— Domnul Louis asasinat! Cine ar fi crezut așa ceva! Un om atât de…

După ce puse plicurile în cutiile poștale, își aruncă un șal de lână pe umeri, apoi închise pe jumătate cheia de tiraj a sobei.

— O să vă arăt.

În gang, îi explică:

— Acum trei ani, era vorba să se demoleze imobilul ca să se facă în loc un cinematograf. Atunci, locatarii au fost anunțați să plece și eu însămi aranjasem să merg să locuiesc la fiica mea, în Nièvre. Din cauza asta și-a încetat domnul Kaplan afacerile. Poate și pentru că nu mai mergea așa bine comerțul. Tânărul domn Kaplan, domnul Max, cum îi ziceam noi, n-a avut niciodată aceleași idei ca taică-său. Pe aici…

La capătul gangului dădeai într-o curte, în fundul căreia se ridica o clădire mare, cu acoperiș de sticlă, ce semăna cu un hol de gară. Pe tencuială încă se mai deslușeau câteva litere din cuvintele: *Kaplan și Zanin.*

— Alde Zanin deja nu mai existau când am

venit eu în casă, acum douăzeci și șase de ani. Pe vremea aceea, bătrânul domn Kaplan conducea singur afacerea, iar copiii întorceau capul după el pe stradă pentru că arăta ca unul din regii magi.

Ușa nu era închisă. Broasca era smulsă. Totul era mort acum, dar, cu câțiva ani înainte, locul acela fusese o parte din universul lui Louis Thouret. Era greu să-ți dai seama cum arătase exact. Era o sală imensă; deasupra, foarte sus, era un plafon de sticlă din care lipseau jumătate dintre ochiurile de geam, iar celelalte își pierduseră transparența. Două etaje de galerii se înșiruiau de-a lungul zidurilor, ca într-un mare magazin, iar urma rafturilor ce fuseseră scoase se vedea încă.

— De fiecare dată când venea să-mi facă o scurtă vizită…

— Venea des?

— Poate o dată la două sau trei luni, întotdeauna cu o mică atenție în buzunar… De fiecare dată, vă spun, domnul Louis ținea să arunce o privire aici, și se simțea că are inima grea. Erau cam douăzeci de ambalatoare și, spre sfârșit, chiar mai multe, iar când se pregătea sezonul sărbătorilor, rar se întâmpla să nu se lucreze și o bucată de noapte. Domnul Kaplan nu vindea direct publicului, ci bazarelor din provincie, negustorilor ambulanți și micilor vânzători. Erau atât de multe mărfuri, că de-abia te puteai strecura, iar domnul Louis era singurul care știa unde se găsește fiecare lucru. Numai Dumnezeu știe câte feluri de articole erau, bărbi false, trompete de carton, globuri colorate de atârnat în pomul de Crăciun, serpentine pentru carnaval, măști, suveniruri

din cele care se cumpără în vacanță, la mare.

— Domnul Louis era magazioner?

— Da. Purta un halat cenușiu. La dreapta, uitați, în locul acela, se afla biroul cu pereți de sticlă al domnului Kaplan, tânărul, când tatăl lui a avut primul atac și n-a mai venit la magazin. Avea o dactilografă, domnișoara Léone, iar într-o cămăruță, la primul etaj, lucra contabilul cel bătrân. Nimeni nu bănuia ce se pregătește. Într-o bună zi, în octombrie sau noiembrie, nu mai știu exact, dar știu că era deja frig, domnul Max Kaplan a adunat tot personalul și a anunțat că firma își închide porțile și că se găsise cumpărător pentru stoc. În momentul acela, toată lumea era convinsă că imobilul va fi dărâmat anul următor ca să se facă loc, cum v-am spus, pentru un cinematograf.

Maigret asculta cu răbdare și privea în jur, încercând să-și închipuie cum arăta clădirea în vremurile sale de glorie.

— Și partea din față trebuie să dispară. Toți locatarii au fost anunțați să plece. Unii au plecat. Alții s-au cramponat și, până la urmă, ei au avut dreptate, căci sunt încă aici. Numai că, imobilul fiind vândut, noii proprietari refuză să mai facă reparații. Sunt nu știu câte procese care se târăgănează. Portărelul vine aproape în fiecare lună. De două ori mi-am făcut bagajele.

— O cunoașteți pe doamna Thouret?

— N-am văzut-o niciodată. Stătea la periferie, în Juvisy…

— Tot acolo stă.

— Ați văzut-o? Cum arată?

Maigret nu răspunse decât cu o strâmbătură, iar ea înțelese:

— Mă gândeam eu. Se vedea că nu e fericit

în căsnicie. Aici era viața lui. Am zis întotdeauna că el a luat cea mai grea lovitură. Mai ales că ajunsese deja la vârsta la care e greu să-ți mai schimbi viața.

— Ce vârstă avea?

— Patruzeci și cinci sau patruzeci și șase de ani.

— Știți ce-a mai făcut pe urmă?

— Nu mi-a spus niciodată. Probabil că a trecut prin clipe grele. Multă vreme n-a mai dat pe aici. Odată, când îmi făceam piața în viteză, ca de obicei, l-am zărit pe o bancă. A fost o lovitură pentru mine. Nu e un loc în care să vezi un om ca el, ziua în amiaza mare, mă înțelegeți? Era să mă duc să vorbesc cu dânsul. Pe urmă m-am gândit că l-aș jena și l-am ocolit.

— Cam la cât timp după închiderea magazinului se întâmpla asta?

Aerul era rece sub acoperișul de sticlă, mai rece decât în curte, și ea propuse:

— N-ați vrea să vă încălziți puțin în ghereta mea? Mi-ar fi greu să vă spun la cât timp după închidere. Încă nu venise primăvara, pentru că nu erau frunze în copaci. Probabil era spre sfârșitul iernii.

— Când l-ați văzut din nou?

— Mult după asta, în toiul verii. Cel mai mult m-a surprins că purta pantofi de o culoare ca găinațul de gâscă. Ce-aveți de vă uitați așa la mine?

— Nimic spuneți mai departe.

— N-avea obiceiul. Nu-l văzusem decât cu pantofi negri întotdeauna. A intrat în gheretă și a pus un pachețel pe masă, un pachețel alb, cu o pănglicuță aurie, în care erau bomboane de ciocolată. S-a așezat pe scaunul ăsta. I-am făcut o ceașcă de cafea și am dat fuga să

cumpăr o sticlă de jumătate de calvados de la colț, în timp ce el stătea de pază în gheretă.

— Ce v-a povestit?

— Nimic special. Se simțea că e fericit că respiră iar aerul casei.

— Nu a făcut nicio aluzie la noua sa viață?

— L-am întrebat dacă e mulțumit și mi-a răspuns că da. În orice caz, nu mai avea orar de birou, fiindcă toate acestea se petreceau în toiul dimineții, pe la ora zece sau unsprezece. Altădată a venit după-amiază și purta o cravată de culoare deschisă. L-am tachinat zicându-i că vrea să facă pe tinerelul. Nu era el om să se supere. Pe urmă am vorbit despre fiică-sa, pe care n-am văzut-o niciodată în carne și oase, dar a cărei fotografie mi-o arătase deja la câteva luni după ce se născuse. Rar am văzut bărbat așa de mândru că are un copil. Povestea despre ea la toată lumea și umbla întotdeauna cu fotografia ei în buzunar.

Nu se găsise asupra lui niciun portret recent de-al lui Monique, numai fotografia ei de când era copil mic.

— Asta-i tot ce știți?

— Ce să mai știu altceva? Trăiesc închisă de dimineața până seara. De când nu mai există firma Kaplan și de când coaforul de la etajul unu s-a mutat, nu prea mai e mișcare în imobil.

— Vorbeați cu el despre asta?

— Da. Trăncăneam vrute și nevrute despre locatarii care plecau unul după altul, despre procese, despre arhitecții care se arată din când în când și care lucrează la planurile faimosului lor cinema, în timp ce zidurile cad încetul cu încetul în ruină.

Vorbea fără amărăciune. Se ghicea totuși

că ea va fi ultima care va părăsi casa.

— Cum s-a întâmplat? întrebă apoi și ea. S-a chinuit?

Nici doamna Thouret, nici Monique nu puseseră întrebarea asta.

— Doctorul spune că nu, că a murit pe loc.

— Unde?

— La doi pași, într-o fundătură de pe bulevardul Saint-Martin.

— Lângă magazinul de bijuterii?

— Da. Probabil că cineva l-a urmărit la lăsarea întunericului și i-a înfipt un cuțit în spate.

În seara dinainte, apoi și în dimineața aceea, Maigret telefonase de acasă la laboratorul poliției științifice. Cuțitul era unul obișnuit, cum găsești în cele mai multe magazine de fierărie. Era nou și nu se găsiseră amprente pe el.

— Bietul domn Louis! Iubea atât de mult viața!

— Era un om vesel?

— Nu era un om trist. Nu știu cum să vă explic. Era amabil cu toată lumea, avea întotdeauna un cuvânt bun, o atenție. Nu încerca să facă pe grozavul.

— Îl interesau femeile?

— Nici gând! Și cu toate astea, ar fi putut să aibă câte voia. În afară de domnul Max și de contabilul cel bătrân, era singurul bărbat din magazin, iar femeile care lucrau acolo ca ambalatoare erau rareori ușă de biserică.

— Nu bea?

— Un păhărel de vin, ca toată lumea. Din când în când, câte o tărie la cafea.

— Unde lua masa?

— La prânz nu pleca din magazin; își aducea de mâncare, într-o bucată de mușama

pe care parcă o și văd. Mânca în picioare, pe colțul mesei, pe urmă venea să fumeze o pipă în curte înainte să se apuce iar de treabă. Numai din când în când ieșea, spunându-mi că are întâlnire cu fiică-sa. Asta se întâmpla spre sfârșit, când ea se făcuse deja domnișoară și lucra la un birou pe strada Rivoli. „De ce nu o aduceți s-o vedem și noi, domnule Louis? Aș vrea așa de mult s-o văd.” „Într-una din zilele astea…” promitea el. N-a făcut-o niciodată, mă întreb de ce.

— Cu domnișoara Léone ați pierdut legătura?

— Nu, nu, am și adresa ei. Locuiește cu maică-sa. Nu mai lucrează într-un birou, ci a deschis un mic magazin pe strada Clignancourt, în Montmartre. Poate că ea o să vă spună mai multe decât mine. S-a dus și pe la dânsa. Odată, când am vorbit cu el despre ea, mi-a spus că vinde scutece și articole pentru nou-născuți. E nostim.

— Ce e nostim?

— Că vinde lucruri pentru bebeluși.

Oamenii începeau să vină să-și ia corespondența și aruncau o privire bănuitoare spre Maigret, presupunând pesemne că și el venise să-i dea afară din casă.

— Vă mulțumesc. Probabil că am să mai vin.

— N-aveți nicio idee cine ar fi putut să facă isprava asta?

— Niciuna, zise el sincer.

— I s-a furat portofelul?

— Nu. Nici ceasul.

— Atunci musai că a fost luat drept altcineva.

Maigret trebuia să traverseze tot orașul ca să ajungă pe strada Clignancourt. Intră într-

un băruleț și se îndreptă spre cabina telefonică.

— Cine e la telefon?

— Janvier, șefule.

— Nimic nou?

— Oamenii au plecat, potrivit instrucțiunilor pe care le-ați lăsat.

Asta însemna că cinci inspectori, care-și împărțiseră între ei cartierele Parisului, cutreierau magazinele de fierărie. Cât despre Santoni, Maigret îl însărcinase pentru orice eventualitate să caute informații despre Monique Thouret. Se afla probabil pe strada Rivoli, învârtindu-se în jurul birourilor Geber și Bachelier, juriști.

Dacă doamna Thouret ar fi avut telefon la Juvisy, ar fi sunat-o ca să afle dacă, în ultimii trei ani, soțul ei continua să-și ia în fiecare dimineață mâncarea de prânz într-o bucată de mușamaua neagră.

— Vrei să-mi trimiți mașina?

— Unde sunteți?

— Pe strada Bondy. Mă poate lua foarte ușor din față de la Renaissance.

Mai-mai să-l însărcineze pe Janvier, care era liber în ziua aceea, să chestioneze negustorii de pe bulevardul Saint-Martin. Inspectorul Neveu se ocupa de asta, dar la o asemenea acțiune, în care trebuie să te bazezi mai ales pe noroc, niciodată nu poți spune că ai prea mulți oameni.

Nu o făcu totuși, din cauză că avea poftă să se întoarcă el însuși în cartier.

— Nicio altă instrucțiune?

— Trimite la ziare o fotografie. Să continue să vorbească despre asta ca despre un caz obișnuit.

— Înțeleg. Vă trimit mașina.

Pentru că portăreasa pomenise de calvados, dar și pentru că era cu adevărat frig, bău un păhărel. Apoi, cu mâinile în buzunare, traversă bulevardul și se duse să arunce o privire în fundătura în care fusese ucis domnul Louis.

Anunțul despre crimă trecuse neobservat. Nimeni nu se oprea să vadă dacă mai rămăseseră urme de sânge pe pavaj.

Stătu o bucată de vreme în fața uneia dintre cele două vitrine ale magazinului de bijuterii, în interiorul căruia zărea cinci sau șase vânzători și vânzătoare. Nu se vindeau bijuterii de mare lux.

Pe majoritatea obiectelor expuse se putea citi mențiunea: *Reclamă.* Era plin de marfă, verighete, diamante false, poate și adevărate, ceasuri deșteptătoare, ceasuri de mână și pendule de prost gust.

Un bătrânel care-l pândea dinăuntru pe Maigret îl luă probabil drept un eventual client, căci se apropie de ușă cu un zâmbet pe buze și cu intenția să-l poftească să intre. Comisarul preferă să se îndepărteze și, câteva minute mai târziu, urca în mașina Poliției Judiciare.

— Pe strada Clignancourt.

Pe acolo era mai puțin zgomot, dar era tot un cartier de oameni mărunți, iar prăvălioara domnișoarei Léone, cu firma *Bebe roz,* era atât de modestă, între o măcelărie cu carne de cal și un restaurant pentru șoferi, încât probabil doar inițiații o cunoșteau.

Intrând, avu aproape un șoc, căci persoana ce venea spre el din spatele prăvăliei, unde se zărea o bătrână așezată într-un fotoliu, cu o pisică pe genunchi, nu corespundea ideii pe care și-o făcuse despre dactilografa lui

Kaplan. De ce? Nu știa. Probabil că purta papuci de pâslă, căci înainta fără zgomot, oarecum ca o călugăriță, și aproape fără să-și legene trupul – tot ca o călugăriță.

Surâdea vag, cu un surâs care nu era schițat pe buze, ci se întindea pe toată fața, însă foarte blând, șters.

Nu era ciudat că se numea Léone? Și chiar mai ciudat că avea un nas gros, rotund, cum au leii bătrâni ațipiți prin menajerii?

— Ce doriți, domnule?

Era îmbrăcată în negru. Fața și mâinile îi erau incolore, inconsistente. În cea de-a doua cameră, o sobă mare dădea o căldură tihnită și peste tot, pe tejghea și pe rafturi, se aflau lâneturi delicate, papucei împodobiți cu panglici albastre sau roz, bonete și rochițe de botez.

— Sunt comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

— Ah!

— Unul dintre foștii dumneavoastră colegi, Louis Thouret, a fost asasinat ieri…

Ea avu cea mai puternică reacție, și totuși nu plânse, nu-și căută batista, nu-și crispă buzele. Șocul brutal o imobilizase, ai fi zis că-i oprise inima în piept. Îi văzu buzele, deja palide, făcându-se albe ca scutecele din jur.

— Scuzați-mă că v-am spus-o așa de brutal…

Ea scutură din cap pentru a-i da de înțeles că nu era supărată pe el. Doamna bătrână din cealaltă cameră se mișcase.

— Ca să-l descopăr pe asasin, am nevoie să strâng toate datele posibile despre el…

Ea făcu „da” din cap, tot fără să spună nimic.

— Cred că l-ați cunoscut bine…

Chipul ei parcă se lumină o clipă.

— Cum s-a întâmplat? întrebă dânsa în cele din urmă, cu o voce gâtuită.

Probabil că era urâtă încă de când era copilă și că știuse asta dintotdeauna. Privi spre camera din fund și șopti:

— Nu vreți să stați jos?

— Cred că mama dumneavoastră…

— Putem vorbi față de mama. E complet surdă. Îi face plăcere să aibă companie.

Maigret nu îndrăzni să-i mărturisească faptul că-i era frică să nu se sufoce în încăperea aceea lipsită de aer, unde cele două femei își petreceau viața aproape în nemișcare.

Léone n-avea vârstă. Probabil trecuse de cincizeci de ani, poate chiar de mult. Mama ei dădea impresia că are cel puțin optzeci de ani și-l privea pe comisar cu niște ochi mici și vioi ca de pasăre. Nu de la ea moștenise Léone nasul său gros, ci de la tată, a cărui fotografie mărită atârna pe perete.

— Vin de la portăreasa din strada Bondy.

— I-ați dat probabil o lovitură grea.

— Da. Ținea la el.

— Toată lumea ținea la el.

La vorbele acestea, un pic de culoare îi urcă în obraji.

— Era un om așa de bun! se grăbi ea să adauge.

— L-ați revăzut des, nu-i așa?

— A venit să mă vadă de câteva ori. Nu s-ar putea spune că des. El era foarte ocupat, iar eu locuiesc departe de centru.

— Știți cu ce se ocupa în timpul din urmă?

— Nu l-am întrebat niciodată. Părea că-i merge bine. Presupun că făcea afaceri pe cont propriu, fiindcă nu avea program de birou.

— Nu v-a pomenit niciodată de oamenii cu care era în relații?

— Vorbeam mai ales despre strada Bondy, despre firma Kaplan, despre domnul Max, despre inventare. Era o treabă complicată, în fiecare an, căci aveam în catalog mai mult de o mie de articole.

Șovăi.

— Presupun că ați vizitat-o pe soția lui?

— Da, ieri seară.

— Ce-a zis?

— Nu înțelege cum putea bărbatu-său să poarte pantofi galbeni când a murit. Spune că probabil i-au fost puși în picioare de către asasin.

Și ea, ca și portăreasa, remarcase pantofii.

— Nu. Îi purta adesea.

— Încă din perioada când lucra în strada Bondy?

— Numai după aceea. Destul de mult timp după aceea.

— Ce înțelegeți prin destul de mult timp?

— Poate un an.

— V-a surprins să-l vedeți cu pantofi galbeni?

— Da. Nu era felul lui de a se îmbrăca.

— Ce ați crezut atunci?

— Că s-a schimbat.

— Și chiar se schimbase?

— Nu mai era la fel ca înainte. Glumea altfel. I se întâmpla uneori să râdă în hohote.

— Înainte nu râdea?

— Nu în același fel. Ceva a intervenit în viața lui.

— O femeie?

Era o cruzime, dar trebuia să pună întrebarea.

— Poate.

— V-a povestit ceva?

— Nu.

— Nu v-a făcut niciodată curte?

Protestă ca arsă:

— Niciodată! Jur! Sunt sigură că nici nu i-a trecut prin minte.

Pisoiul, care părăsise poala bătrânei, sări pe genunchii lui Maigret.

— Lăsați-l, zise el văzând-o că se pregătește să-l alunge.

Nu îndrăznea să-și aprindă pipa.

— Presupun că, atunci când domnul Kaplan a anunțat că închide prăvălia, a fost pentru toți o dezamăgire cruntă?

— A fost greu, da.

— Mai ales pentru Louis Thouret?

— Domnul Louis era foarte legat de firmă. Se obișnuise acolo. Gândiți-vă că intrase la vârsta de paisprezece ani, pe post de comisionar.

— De unde venea?

— Din Bellevile. După câte mi-a spus, mama lui era văduvă, și ea e cea care l-a adus într-o zi la bătrânul domn Kaplan. Încă mai purta pantaloni scurți. N-a mers aproape deloc la școală.

— Maică-sa a murit?

— De multă vreme.

De ce avea Maigret impresia că Léone îi ascundea ceva? Era sinceră, îl privea drept în ochi, și totuși simțea la ea un soi de furișare care semăna cu pasul ei tiptil.

— Am înțeles că a găsit greu un loc nou de muncă.

— Cine v-a spus?

— Așa am dedus din spusele portăresei.

— Întotdeauna e greu să capeți de lucru după ce ai trecut de patruzeci de ani, mai ales

când n-ai nicio specializare. Și eu…

— Ați căutat?

— Doar câteva săptămâni.

— Și domnul Louis?

— El a căutat mai multă vreme.

— Presupuneți sau știți?

— Știu.

— A venit să vă vadă în perioada aceea?

— Da.

— L-ați ajutat?

Era aproape sigur de asta acum. Léone era genul de persoană care are economii.

— De ce îmi vorbiți de așa ceva?

— Pentru că, atâta timp cât n-o să-mi fac o idee exactă despre ce fel de om era în anii din urmă, n-o să am nicio șansă să pun mâna pe ucigașul lui.

— E adevărat, admise ea după un moment de cugetare. O să vă spun tot, dar aș prefera să rămână între noi. Nu trebuie să afle nevastă-sa. E o femeie foarte mândră.

— O cunoașteți?

— Mi-a spus el. Cumnații lui au situații bune și și-au făcut case cu toții.

— Și el și-a făcut.

— A fost obligat s-o facă, fiindcă așa voia nevastă-sa. Ea i-a cerut să locuiască la Juvisy, unde locuiesc și cele două surori ale ei.

Nu mai vorbea deloc cu aceeași voce, și se ghiceau la ea ranchiune înăbușite ce fierbeau de mult.

— Se temea de nevastă-sa?

— Nu voia să mâhnească pe nimeni. Când ne-am pierdut toți slujba, cu câteva săptămâni înainte de sărbătorile Crăciunului, a refuzat să le strice alor săi sfârșitul de an.

— Nu le-a spus nimic? I-a lăsat să creadă că lucrează în continuare pe strada Bondy?

— A sperat să-și găsească o situație nouă în câteva zile, apoi în câteva săptămâni. Numai că era casa la mijloc.

— Nu înțeleg.

— O plătea în rate anuale, și am înțeles că e foarte grav dacă plata nu se face la data fixată.

— De la cine s-a împrumutat?

— De la domnul Saimbron și de la mine.

— Cine e domnul Saimbron?

— Contabilul. El nu mai lucrează. Trăiește singur într-un apartament, pe Quai de la Mégisserie[{1}].

— Are bani?

— E foarte sărac.

— Și amândoi i-ați împrumutat bani domnului Louis?

— Da. Dacă nu, i s-ar fi pus casa în vânzare și s-ar fi trezit pe drumuri.

— De ce nu i s-a adresat domnului Kaplan?

— Pentru că domnul Kaplan nu i-ar fi dat nimic. Așa e caracterul lui. Când ne-a anunțat că-și închide porțile, ne-a dat la fiecare un plic cu salariul pe trei luni. Domnul Louis nu îndrăznea să păstreze banii ăștia asupra lui, căci nevastă-sa ar fi aflat.

— Îi umbla în portofel?

— Nu știu. Probabil că da. I-am păstrat eu banii și, în fiecare lună, lua o sumă echivalentă cu salariul lui. Apoi, când n-au mai fost bani…

— Înțeleg.

— Mi i-a dat înapoi.

— După câtă vreme?

— Opt sau nouă luni. Aproape un an.

— A trecut mult timp până să-l vedeți iar?

— Cam din februarie până în august.

— Nu ați fost îngrijorată?

— Nu. Știam că o să se întoarcă. Și chiar dacă nu mi-ar fi înapoiat banii…

— V-a anunțat că a găsit o slujbă?

— Mi-a spus că lucrează.

— Purta deja pantofii galbeni?

— Da. După aceea, a mai venit din când în când. De fiecare dată îmi aducea un cadou și dulciuri pentru mama.

Poate de asta îl privea bătrâna pe Maigret cu un aer dezamăgit. Oamenii care veneau în vizită la ea îi aduceau probabil zaharicale, iar Maigret venise cu mâna goală. Își făgădui ca, în caz că va fi nevoit să revină în locul acela, să-i aducă și el bomboane.

— N-a pomenit niciodată vreun nume față de dumneavoastră?

— Ce fel de nume?

— Nu știu. De patroni, de prieteni, de colegi…

— Nu.

— Nu v-a vorbit de vreun cartier oarecare din Paris?

— Numai de strada Bondy. S-a întors acolo de câteva ori. Se amăra când vedea că tot nu se mai demola odată clădirea. „Încă un an în care am mai fi putut să rămânem acolo!” ofta el.

Se auzi un clinchet dinspre ușa de la intrare și Léone întinse gâtul, cu o mișcare care îi devenise probabil reflexă, ca să vadă cine intră în prăvălie. Maigret se ridică.

— Nu vreau să vă mai deranjez.

— Sunteți oricând binevenit.

O femeie însărcinată stătea lângă tejghea. El își luă pălăria și se îndreptă spre ușă.

— Vă mulțumesc.

În timp ce urca în mașină, cele două femei se uitau după dânsul, privind pe deasupra

scutecelor și lânurilor albe și roz.

— Unde mergem, șefule?

Era ora unsprezece dimineața.

— Oprește la primul bistrou.

— Aveați unul lângă magazin.

O pudoare îl împiedica să intre acolo sub ochii lui Léone.

— Dă colțul străzii.

Voia să-i telefoneze domnului Kaplan și să caute în cartea de telefon adresa exactă a domnului Saimbron, pe Quai de la Mégisserie.

Cu aceeași ocazie, fiindcă își începuse ziua cu calvados, mai bău unul la tejghea.

3. Oul fiert

Maigret prinzi singur în colțul său la braseria *Dauphine*. Era un semn, cu atât mai mult cu cât nicio treabă urgentă nu-l împiedica să meargă să mănânce la el acasă. Ca de obicei, mai mulți inspectori de la Poliția Judiciară luau aperitivul acolo și-l urmăriră din ochi când se îndreptă spre masa lui, mereu aceeași, lângă una din ferestrele de unde putea vedea curgând Sena.

Fără să spună un cuvânt, inspectorii, deși nu făceau parte din același serviciu cu el, schimbară o privire. Când Maigret avea umbletul acela greoi, privirea un pic absentă și aerul acela pe care oamenii îl luau drept proastă dispoziție, toți cei de la Poliția Judiciară știau ce înseamnă asta. Și dacă-și permiteau să surâdă, o făceau totuși cu un anumit respect, căci lucrurile se sfârșeau mai devreme sau mai târziu în același fel: un bărbat – sau o femeie – își mărturisea crima.

— Vițelul à la Marengo e bun?

— Sigur că da, domnule Maigret.

Fără să-și dea seama, îl privea pe chelner la fel cum l-ar fi privit pe un prezumtiv vinovat.

— Bere?

— O sticlă de jumătate de Bordeaux roșu.

Din spirit de contradicție. Dacă i s-ar fi propus vin, ar fi cerut bere.

Nu călcase încă pe la birou în ziua aceea. Fusese la Saimbron, pe Quai de la Mégisserie, și vizita aceasta îl încurcase un pic.

Întâi telefonase la adresa domnului Max Kaplan, unde i se răspunsese că acesta se găsește la vila sa din Antibes și că nu se știe când se va întoarce la Paris.

Ușa de intrare a imobilului de pe Quai de la Mégisserie era înghesuită între două prăvălii unde se vindeau păsări; coliviile ocupau o mare parte din trotuar.

— Domnul Saimbron? o întrebase el pe portăreasă.

— Sus de tot. Nu aveți cum să vă rătăciți.

În zadar căută ascensorul. Nu exista, așa că trebui să urce cele șase etaje pe scări. Imobilul era vechi, cu pereții întunecați și murdari. Sus de tot, palierul era luminat de o lampă, iar la stânga, aproape de ușă, atârna un șnur roșu cu negru care semăna cu un cordon de halat. Trase de el. Înăuntru se auzi un mic zgomot ridicol. Apoi percepu niște pași ușori; ușa se deschise și Maigret zări un chip fantomatic, lung și palid, osos, cu o barbă incoloră de mai multe zile și cu ochi lăcrimoși.

— Domnul Saimbron?

— Eu sunt. Vă rog să intrați.

Fraza, chiar așa scurtă, fu întreruptă de un acces de tuse care suna dogit.

— Scuzați-mă. Bronșita…

În casă domnea un miros fad și grețos. Se auzea fluieratul unui reșou cu gaz. Apa pusă la fiert bolborosea.

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară…

— Da. Bănuiam că veți veni, dumneavoastră sau unul din inspectorii dumneavoastră.

Pe o masă acoperită cu o țesătură cu motive vegetale, cum nu mai găsești decât pe la târgurile de vechituri, ziarul de dimineață era deschis la pagina unde câteva rânduri anunțau moartea lui Louis Thouret.

— Vă pregăteați să luați masa?

Lângă ziar se găseau o farfurie, un pahar de apă colorată cu vin și un coltuc de pâine.

— Nu-i nicio grabă.

— Vă rog. Faceți ca și cum n-aș fi aici.

— Oricum, oul meu e tare de-acum.

Bătrânul se decise să meargă să-l aducă. Fluieratul gazului încetă.

— Așezați-vă, domnule comisar. Ar fi mai bine să vă scoateți pardesiul, căci sunt silit să încălzesc în exces din cauza bronhiilor mele bătrâne.

Trebuia să fi fost aproape tot atât de bătrân ca mama domnișoarei Léone, numai că el nu avea pe nimeni să-l îngrijească. Ba poate chiar nu primea niciodată vizite în locuința aceea al cărei singur lux era vederea asupra Senei și, dincolo de fluviu, asupra Palatului de Justiție și a Pieței de Flori.

— E mult de când nu l-ați văzut pe domnul Louis?

Conversația durase o jumătate de oră, din cauza acceselor de tuse, dar și pentru că domnul Saimbron își mânca oul cu o încetineală de necrezut.

Ce aflase Maigret, în definitiv? Niciun lucru pe care să nu-l fi știut deja de la portăreasa din strada Bondy sau de la Léone.

Și pentru Saimbron închiderea firmei Kaplan fusese o catastrofă, iar el nici nu încercase măcar să-și găsească alt post. Avea ceva economii. Ani și ani la rând crezuse că îi vor ajunge să-și țină bătrânețile. Din cauza devalorizărilor, mai rămăsese cu atâta cât să nu moară de foame, iar oul fiert era probabil singura sa hrană solidă din acea zi.

— Noroc că locuiesc aici de patruzeci de ani!

Era văduv, n-avea copii, nici alte rude.

Când Louis Thouret venise la el, nu șovăise să-i împrumute banii pe care acesta îi ceruse.

— Mi-a spus că e o problemă de viață și de moarte, și am simțit că e adevărat.

Și domnișoara Léone îi împrumutase banii ei.

— Mi i-a înapoiat câteva luni mai târziu.

Dar, în acele luni, nu i se întâmplase să gândească oare că s-ar putea să nu-l mai vadă niciodată pe domnul Louis? În acest caz, cu ce și-ar mai fi cumpărat domnul Saimbron oul fiert cel de toate zilele?

— A venit deseori să vă vadă?

— De două sau trei ori. Prima dată, când mi-a adus banii. Mi-a făcut cadou o pipă din spumă de mare.

Se duse să o caute pe o etajeră. Probabil că era nevoit să-și drămuiască și tutunul.

— De când nu l-ați mai revăzut?

— Ultima oară l-am văzut acum trei săptămâni, pe o bancă de pe bulevardul Bonne-Nouvelle.

Oare bătrânul contabil era și acum atras de cartierul unde lucrase toată viața și se mai ducea pe acolo câteodată în pelerinaj?

— Ați vorbit cu el?

— M-am așezat lângă dânsul. A vrut să-mi ofere un pahar într-o cafenea din preajmă, dar n-am acceptat. Era soare. Am trăncănit privind trecătorii.

— Purta pantofi galbeni?

— N-am fost atent la pantofi. Asta mi-a scăpat.

— Nu v-a spus cu ce se ocupa?

Domnul Saimbron clătină din cap. Aceeași pudoare ca și la domnișoara Léone. Maigret credea că îi înțelege pe amândoi. Începea să se atașeze de acel personaj, domnul Louis,

căruia nu-i cunoștea decât chipul uluit în fața morții.

— Cum v-ați despărțit?

— Mi s-a părut că cineva dădea târcoale băncii și îi făcea semne însoțitorului meu.

— Un bărbat?

— Da. Un bărbat între două vârste.

— Ce gen de om?

— Unul de genul celor pe care-i vezi așezați pe băncile din acel cartier. Până la urmă a venit și s-a așezat, fără să ne vorbească totuși. Am plecat. Și, când m-am întors, făceau amândoi conversație.

— Amicală?

— Nu păreau să se certe.

Asta era tot. Maigret coborâse toate etajele, ezitase să se întoarcă acasă și sfârșise prin a veni să mănânce în colțul lui de la braseria *Dauphine*.

Era o vreme posomorâtă. Sena era tulbure. Luă încă un păhărel de calvados o dată cu cafeaua, apoi se întoarse la birou, unde găsi un teanc de hârțoage care îl așteptau. Puțin mai târziu, Coméliau, judecătorul, îl chemă la telefon.

— Ce credeți despre cazul Thouret? Procurorul mi l-a dat în sarcină în dimineața asta și m-a anunțat că dumneavoastră vă ocupați de el. Crimă având ca mobil jaful, presupun?

Maigret preferă să răspundă printr-un mormăit care nu spunea nici da, nici ba.

— Familia cere corpul. Nu voiam să fac nimic înainte să capăt asentimentul dumneavoastră. Mai aveți nevoie de el?

— Doctorul Paul l-a examinat?

— Mi-a dat un raport prin telefon. O să-mi trimită raportul scris diseară. Cuțitul a

pătruns în ventriculul stâng, iar moartea a fost aproape instantanee.

— Nicio altă urmă de răni sau de lovituri?

— Nimic.

— Nu văd niciun inconvenient ca familia să ia înapoi corpul. Aș vrea numai ca îmbrăcămintea să fie trimisă la laborator.

— De acord. Țineți-mă la curent.

Judecătorul Coméliau era rareori atât de blând.

Atitudinea lui de acum se datora probabil faptului că presa nu vorbise aproape deloc despre caz și că el conchisese că fusese o crimă comisă în scop de jaf. Asta nu-l interesa, nu interesa pe nimeni.

Maigret se duse să aţâțe focul în sobă, își umplu o pipă și, timp de aproape o oră, se cufundă în treburi administrative, adnotând unele acte, semnând altele și dând câteva telefoane fără interes.

— Pot intra, șefule?

Era Santoni, pus la patru ace cum îi era obiceiul și, ca întotdeauna, răspândind un miros de frizerie care-i făcea pe colegi să spună:

— Miroși ca o curvă!

Santoni era plin de voiciune.

— Cred că am descoperit o pistă.

Maigret, fără să fie impresionat, îl privi cu ochii săi mari, tulburi.

— Să vă informez întâi că dugheana unde lucrează micuța, adică la Geber și Bachelier, se ocupă de recuperarea banilor împrumutați pe chitanțe. Nu sunt afaceri mari. În realitate, răscumpără la preț scăzut creanțe disperate și fac astfel încât să fie plătite. Nu e atât lucru la birou, cât hărțuială la domiciliu. Domnișoara Thouret nu lucrează în strada Rivoli decât

dimineața și, în flecare după-amiază, face turul debitorilor.

— Înțeleg.

— Oameni modești, cea mai mare parte. Ăștia sunt cei care se lasă impresionați și până la urmă scot paralele. Nu i-am văzut pe patroni. Am așteptat afară să iasă lumea de la birou, la prânz, evitând ca domnișoara să mă zărească, și i-am pus niște întrebări unei funcționare la a doua tinerețe care, tocmai de aceea, probabil că nu-și prea iubește colega.

— Rezultatul?

— Monique a noastră are un iubit.

— Ai numele lui?

— Ajung și aici, șefule. Sunt vreo patru luni de când se cunosc și iau masa în fiecare zi împreună într-un restaurant cu meniu fix de pe bulevardul Sébastopol. El e foarte tânăr, are numai nouăsprezece ani, și lucrează ca vânzător într-o mare librărie de pe bulevardul Saint-Michel.

Maigret se juca cu pipele aranjate pe biroul lui, apoi, măcar că n-o sfârșise pe prima, începu să umple alta.

— Puștiul se numește Albert Jorisse. Am vrut să văd ce-i cu el și m-am dus la restaurant. Era înghesuială. Am reperat-o până la urmă pe Monique la o masă, dar era singură. M-am așezat în alt colț și am mâncat foarte prost. Domnișoara părea nervoasă, privea fără încetare spre ușă.

— El nu a venit?

— Nu. Ea și-a tărăgănat prânzul cât de mult a putut. În localurile de genul ăsta, chelnerii te servesc în viteză și nu-i agreează pe cei care se mocăie. Până la urmă, a trebuit să plece și s-a mai plimbat aproape un sfert de oră de colo-colo pe trotuar.

— Apoi?

— Era atât de preocupată de cel pe care-l aștepta, încât nu m-a remarcat. S-a îndreptat spre bulevardul Saint-Michel și am urmărit-o. Știți librăria aceea de la colțul unei străzi unde sunt cutii cu cărți pe trotuar.

— O știu.

— A intrat și s-a adresat unuia dintre vânzători, care a trimis-o la casă. Am văzut-o insistând cu un aer dezamăgit. În cele din urmă a plecat.

— N-ai urmărit-o?

— M-am gândit că e preferabil să mă ocup de tânăr. Am intrat în librărie la rândul meu și l-am întrebat pe șef dacă îl cunoaște pe un anume Albert Jorisse. Mi-a răspuns că da, dar că nu lucrează decât dimineața. Pentru că mă miram, mi-a explicat că așa e obiceiul la ei, că folosesc mai ales studenți și că aceștia nu pot întotdeauna să presteze o zi întreagă de muncă.

— Jorisse e student?

— Așteptați. Am vrut să știu de cât timp lucra la librărie. A trebuit să caute în registre. Lucrează acolo de puțin mai mult de un an. La început, venea toată ziua. Apoi, acum vreo trei luni, a anunțat că va urma un curs de Drept și nu va mai putea să vină la magazin decât dimineața.

— Ai adresa lui?

— Locuiește cu părinții pe Avenue de Châtillon, aproape în fața bisericii Montrouge. Mai e ceva. Albert Jorisse nu s-a prezentat astăzi la librărie, ceea ce nu i s-a întâmplat decât de două sau trei ori într-un an. În plus, de fiecare dată a telefonat pentru a anunța. Astăzi, nu.

— Ieri a lucrat?

— Da. M-am gândit că asta v-ar interesa și am luat un taxi până în Avenue de Châtillon. Părinții sunt oameni cumsecade și locuiesc într-un apartament foarte curat la etajul al treilea. Mama era prinsă cu călcatul rufelor.

— I-ai spus că ești de la poliție?

— Nu. I-am povestit că sunt un prieten de-al fiului ei, că trebuie să-l văd imediat…

— Te-a trimis la librărie?

— Ați ghicit. Nu bănuiește nimic. Băiatul a plecat în dimineața asta la opt și un sfert, ca de obicei. Mama n-a auzit niciodată vorbindu-se de vreun curs de Drept. Soțul ei este funcționar la o firmă de țesături en-gros de pe Rue des Victoires. Nu sunt destul de bogați ca să plătească studiile băiatului.

— Ce-ai făcut?

— Am pretins că am făcut probabil o confuzie. Am întrebat-o dacă avea o fotografie a fiului ei. Mi-a arătat una pe bufetul din sufragerie. E o femeie de treabă care nu bănuiește nimic. N-o interesa decât să nu lase să se răcească fierul și să nu ardă rufele. Am continuat s-o duc cu vorba…

Maigret nu spunea nimic și nu manifesta niciun entuziasm. Se vedea bine că Santoni nu era de mult timp în echipa lui. Nimic din ce spunea – și nici măcar tonul spuselor sale – nu se potrivea cu spiritul lui Maigret și al colaboratorilor săi.

— Pe când ieșeam, fără ca ea să bage de seamă…

Întinse mâna.

— Dă-mi-o.

Știa, vezi bine, că Santoni șterpelise fotografia. Înfățișa un tânăr slab, nervos, cu părul foarte lung, care trecea probabil în fața femeilor drept un băiat drăguț și care știa

asta.

— Asta e tot?

— Vedem noi dacă se întoarce acasă diseară, nu-i așa?

Maigret suspină:

— Da, vedem noi.

— Nu sunteți mulțumit?

— Ba da.

La ce bun? Santoni avea să se adapteze, cum făcuseră și ceilalți. Întotdeauna se întâmpla la fel când lua un inspector dintr-un alt serviciu.

— N-am urmărit-o pe fată tocmai pentru că știu unde s-o găsesc. La ora cinci și jumătate-șase fără un sfert cel mult, în fiecare zi, se întoarce la birou ca să depună sumele încasate și să-și facă raportul. Vreți să mă duc acolo?

Maigret ezită și puțin lipsi să-i spună să nu se mai ocupe de nimic. Își dădu seama însă că ar fi fost nedrept, că inspectorul lucrase cât putuse de bine.

— Asigură-te că se întoarce la birou, apoi că ia trenul.

— Poate că iubitul ei o să vină s-o ia?

— Poate. La ce oră are el obiceiul să se întoarcă acasă la părinți?

— Ai lui cinează la ora șapte. El nu lipsește de la masă niciodată, nici măcar când trebuie să iasă seara.

— Bănuiesc că nu au telefon?

— Nu.

— Nici portăreasa?

— Nu cred. Nu e genul de casă care să aibă telefon. O să verific.

Răsfoi cartea de telefon împărțită pe străzi.

— Treci pe acolo după șapte și jumătate și întreabă portăreasa. Lasă-mi mie fotografia.

Acum, dacă Santoni tot o luase, era mai bine s-o păstreze. Putea eventual să-i folosească.

— Vă găsesc la birou?

— Nu știu unde o să fiu, dar rămâi în contact cu sediul.

— Ce să fac între timp? Îmi rămân aproape două ore până să mă duc pe strada Rivoli.

— Coboară la cei de la evidența închirierilor. Poate există o fișă pe numele lui Louis Thouret.

— Credeți că avea o cameră în oraș?

— Unde crezi că-și lăsa pantofii galbeni și cravata colorată înainte să se întoarcă acasă?

— Așa e.

Trecuseră două ceasuri încheiate de când fotografia domnului Louis apăruse în ziarele de după-amiază. Nu era decât o fotografie mică, într-un colț de pagină, cu mențiunea:

Louis Thouret, asasinat ieri după-amiază într-o fundătură de lângă bulevardul Saint-Martin. Poliția urmărește o pistă.

Nu era adevărat, dar ziarele mai pun întotdeauna și de la ele. Curios, de altfel, comisarul nu primise încă nici măcar un singur apel telefonic. În fond, se întorsese la birou, unde își omora timpul cu lichidarea treburilor curente, și pentru că aștepta un eventual telefon.

Aproape întotdeauna, într-un caz de acest gen, există oameni care cred, pe drept sau pe nedrept, că recunosc victima. Sau chiar că au văzut un suspect dând târcoale locului crimei. Cea mai mare parte a acestor sesizări se dovedesc a fi false la verificare. Se întâmplă însă și ca datorită lor să se ajungă la adevăr.

De trei ani, domnul Louis, cum îi spuneau foștii colegi și portăreasa din strada Bondy, pleca din Juvisy cu același tren de dimineață, întorcându-se cu același tren de seară, și își ducea mâncarea de prânz într-o bucată de mușama, cum făcuse toată viața.

Ce se întâmpla cu el după ce cobora din tren în gara Lyon? Acest lucru rămânea un mister.

În primele luni, după toate probabilitățile, căutase disperat o nouă slujbă. Ca atâția alții, stătuse probabil la coadă la ușa ziarelor, repezindu-se la adresele indicate de mica publicitate. Sau poate că încercase să vândă aspiratoare electrice din ușă în ușă.

Nu reușise, de vreme ce fusese constrâns să împrumute bani de la domnișoara Léone și de la bătrânul contabil. După care, timp de mai multe luni, își pierduse urma. Trebuia să găsească nu numai echivalentul salariului său de la Kaplan, dar și cu ce să plătească datoria către cei doi care-l împrumutaseră.

În tot acel timp, în fiecare seară, se întorsese acasă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, cu aerul unui om care și-a încheiat ziua de muncă.

Soția nu bănuise nimic. Fiica, nici ea. Nici cumnatele. Nici cei doi cumnați, care lucrau amândoi la căile ferate.

Într-o bună zi, în sfârșit, sosise în strada Clignancourt cu banii pe care îi datora domnișoarei Léone, cu un cadou pentru ea și dulciuri pentru bătrâna ei mamă.

Fără a mai socoti pantofii galbeni din picioare! Oare pantofii galbeni aveau vreo legătură cu interesul lui Maigret pentru acel om? Față de sine însuși, nu o recunoștea. Și el, ani de-a rândul, visase să poarte, pantofi

asemenea. Erau la modă pe vremea aceea, ca și pardesiurile bej deschis foarte scurte care erau numite *„pets-en-l'air”*[{2}].

Odată, la începutul căsniciei lui, se decisese să-și cumpere pantofi galbeni, și aproape că roșise intrând în magazin. De fapt, era chiar pe bulevardul Saint-Martin, în față la Théâtre de l'Ambigu. Nu îndrăznise să-i poarte imediat și, când desfăcuse pachetul în fața soției sale, doamna Maigret îl privise râzând amuzată.

— Doar n-o să te încalți cu așa ceva?

Nu-i purtase niciodată. Ea se dusese să-i dea înapoi, pretinzând că-i făceau rău la picioare soțului său.

Louis Thouret își cumpărase și el pantofi galbeni, iar în ochii lui Maigret asta era un semn.

În primul rând, un semn de emancipare, ar fi jurat, căci, atâta timp cât avea faimoșii pantofi în picioare, probabil că se considera un om liber. Asta însemna că soția, cumnatele și cumnații nu mai aveau nicio putere asupra lui până când nu-și încălța din nou pantofii negri.

Dar cumpărarea acelor pantofi mai avea un sens. În ziua în care Maigret și-i cumpărase pe ai lui, comisarul din cartierul Saint-Georges, unde lucra pe atunci, îl anunțase că i se mărise leafa cu zece franci pe lună, zece franci adevărați din acea vreme.

Domnul Louis probabil că se simțise și el cu buzunarele pline de bani. Îi oferise o pipă din spumă de mare bătrânului contabil și le restituise banii celor două persoane care avuseseră încredere în el. Din acel moment, putea să se întoarcă să le viziteze din când în când, mai ales pe domnișoara Léone. Tot din

acel moment îi făcea vizite și portăresei din strada Bondy.

Pentru ce nu le vorbea despre ocupația lui?

Ca din întâmplare, portăreasa îl întâlnise când stătea pe o bancă de pe bulevardul Saint-Martin, într-o dimineață, la ora unsprezece.

Ea nu i se adresase, ci făcuse un ocol ca nu cumva să o vadă. Maigret o înțelegea. Ceea ce o supăra era banca. Un om ca domnul Louis, care a lucrat zece ore pe zi toată viața, să-l găsești așezat leneș pe o bancă! Nu într-o duminică! Nu după ziua de lucru! Ci la unsprezece dimineața, când activitatea e în toi în toate birourile, în toate magazinele.

Tot pe o bancă, foarte recent, îl zărise și domnul Saimbron pe fostul său coleg. Pe bulevardul Bonne-Nouvelle, de această dată, la doi pași de bulevardul Saint-Martin și de strada Bondy.

După-amiaza, domnul Saimbron nu dovedise aceeași discreție ca portăreasa. Sau poate că Louis Thouret îl zărise primul?

Oare fostul magazioner avea întâlnire cu cineva? Cine era acel bărbat care dăduse târcoale băncii cu aerul că aștepta un semn pentru a se așeza?

Domnul Saimbron nu îl descrisese, nu avusese timp să-l examineze cu atenție. Dar spusese despre el ceva revelator: „Unul de genul celor pe care-i vezi așezați pe băncile din cartier”.

Unul dintre acei indivizi fără o profesiune precisă care petrec ore în șir pe băncile bulevardelor, privind distrați trecătorii. Cei din cartierul Saint-Martin nu seamănă cu cei din unele scuaruri sau grădini – cu cei din parcul Montsouris, de exemplu, care sunt cel

mai adesea rentieri din împrejurimi.

Rentierii nu vin să se așeze pe băncile de pe bulevardul Saint-Martin sau, dacă li se întâmplă să stea jos, o fac pe terasa unei cafenele.

Pe de o parte, erau pantofii galbeni; pe de altă parte, banca; și, în mintea comisarului, cele două nu mergeau deloc împreună.

În fine – și mai ales –, era faptul că domnul Louis, pe la ceasurile patru și jumătate ale unei după-amiezi ploioase și întunecoase, intrase într-o fundătură unde, după toate aparențele nu avea ce face, iar cineva îl urmărise fără zgomot și îi înfipsese un cuțit între omoplați, la mai puțin de zece metri distanță de mulțimea care tropăia pe trotuar.

Fotografia apăruse, însă nimeni nu telefona. Maigret continua să adnoteze rapoarte și să semneze formulare administrative. Afară, cenușiul se închidea, preschimbându-se în întuneric. Trebui să aprindă lampa și, când văzu că ceasul de pe cămin arăta ora trei, se ridică și își luă din cuier pardesiul gros.

Înainte de a pleca, întredeschise ușa inspectorilor.

— Mă întorc într-o oră sau două.

Nu era nevoie să ia mașina. La capătul cheiului, sări pe platforma unui autobuz, din care coborî câteva minute mai târziu la întretăierea bulevardului Sébastopol cu Marile Bulevarde.

În ajun, la aceeași oră, Louis Thouret era încă în viață, umbla prin cartier și el, având încă timp până să-și schimbe pantofii galbeni cu cei negri și să se îndrepte spre gara Lyon pentru a se întoarce la Juvisy.

Pe trotuare, mulțimea era compactă. La

fiecare colț de stradă, trebuia să aștepți ceva timp ca să traversezi, astfel că se formau ciorchini de oameni care, la semnal, se repezeau înainte.

„Cu siguranță că asta-i banca”, își spuse Maigret zărind o bancă pe trotuarul opus al bulevardului Bonne-Nouvelle.

Nu era nimeni așezat, dar se vedea de departe pe bancă o bucată de hârtie mototolită, o hârtie pătată de grăsime, ar fi putut să jure, care învelise niște mezeluri.

Niște dame făceau trotuarul la colțul străzii Saint-Martin. Altele stăteau într-un băruleț, unde patru bărbați jucau cărți în jurul unei măsuțe.

La tejghea, recunoscu o siluetă familiară, cea a inspectorului Neveu. Îl aștepta, iar una dintre femei crezu că pentru ea se oprise; Maigret îi făcu distrat „nu” din cap.

Din moment ce Neveu era acolo, probabil că le chestionase deja. Era din cartier și le cunoștea pe toate.

— Merge? întrebă Maigret când acesta ieși din bistrou.

— Ați venit și dumneavoastră?

— Numai cât să fac un mic tur.

— Eu umblu prin sector de la opt dimineața. Dacă n-am interogat cinci sute de persoane, n-am interogat niciuna.

— Ai găsit locul unde mânca?

— De unde știți?

— Bănuiesc că-și lua masa de prânz în cartier, și era genul de om care merge mereu în același loc.

— Acolo… spuse Neveu arătând un restaurant cu un aspect tihnit. Avea un șervet și inelul lui.

— Oamenii ce spun?

— Chelnerița care se ocupa de el – fiindcă se așeza totdeauna la masa lui, în capăt, aproape de tejghea – e o iapă mare, brunetă, cu fire de păr în bărbie. Știți cum îi spunea?

Ca și cum comisarul ar fi putut ști!

— Mititelul ei… Ea mi-a spus. „Ei, mititelul meu, ce-o să mănânci azi?” Zicea că lui îi făcea plăcere. El îi spunea tot felul de banalități. Nu i-a făcut niciodată curte. Chelnerițele, în restaurantul ăsta, au două ore libere de la sfârșitul mesei de prânz până când trebuie să aranjeze tacâmurile pentru masa de seară. Se pare că, de mai multe ori, ieșind pe la ora trei, ea l-a observat pe domnul Louis așezat pe o bancă. De fiecare dată, dânsul îi făcea semn cu mâna. Într-o zi, femeia i-a aruncat: „Ia spune, mititelule, nu prea pari să te spetești!” El i-a răspuns că lucrează noaptea.

— Și l-a crezut?

— Da. Pare să-l adore.

— A citit ziarul?

— Nu. Eu am anunțat-o că a fost ucis. Nu-i venea să creadă. Nu e un restaurant scump, însă nici cu meniu fix. La fiecare prânz, domnul Louis își lua sticla de jumătate de vin înfundat.

— L-au mai văzut și alte persoane în cartier?

— Vreo zece până acum. Una din damele care fac trotuarul la colțul străzii îl întâlnea aproape în fiecare zi. Prima oară, a încercat să-l agațe. El a spus nu, frumos, fără să se înfurie, și ea a luat obiceiul să-i spună de fiecare dată când îl întâlnea: „Deci a rămas pentru astăzi?” Chestia asta îi amuza pe amândoi. Când ea se îndepărta cu un client, el îi făcea cu ochiul.

— Nu s-a dus niciodată cu vreuna dintre ele?

— Nu.

— Ele l-au văzut cu vreo femeie?

— Ele, nu. L-a văzut unul din vânzătorii de la magazinul de bijuterii.

— Cel lângă care a fost omorât?

— Da. Când le-am arătat fotografia vânzătorilor și vânzătoarelor, unul l-a recunoscut. „E tipul care a cumpărat un inel săptămâna trecută!”, a exclamat el.

— Domnul Louis era cu o femeie tânără?

— Nu deosebit de tânără. Vânzătorul nu i-a dat prea multă atenție, pentru că a crezut că erau căsătoriți. A remarcat numai că ea purta o vulpe argintie în jurul gâtului și un colier cu un pandantiv în formă de trifoi cu patru foi. „Vindem și noi pandantive dintr-astea.”

— Inelul era scump?

— Suflat cu aur, cu un diamant fals.

— N-au spus nimic de față cu el?

— Au vorbit de parcă ar fi fost soț și soție. Nu-și amintește ce au spus. Nimic interesant.

— Ar recunoaște-o?

— Nu e sigur. Femeia era îmbrăcată în negru și purta mănuși. Era să uite una pe tejghea după ce a încercat inelul. Domnul Louis s-a întors din drum ca s-o caute. Ea îl aștepta lângă ușă. E mai înaltă decât el. Pe trotuar, a luat-o de braț și s-au îndreptat spre piața Republicii.

— Nimic altceva?

— Toate astea iau timp. Am început mai sus, spre strada Montmartre, însă acolo n-am obținut niciun rezultat. Era să uit. Îi știți pe negustorii de gofrete{3} de pe strada Lunii, nu?

Acolo se făceau gofrete aproape în aer

liber, în prăvălii fără vitrine, ca la târg, și încă de la colțul străzii se putea simți mirosul lor dulce.

— Cei de acolo își amintesc de dânsul. I se întâmpla destul de des să vină să cumpere gofrete, totdeauna trei, pe care nu le mânca pe loc, ci le lua cu el.

Gofretele erau enorme. Reclama afirma că erau cele mai mari din Paris, și era greu de crezut ca, după un prânz copios, domnul Louis să fi fost în stare să înfulece trei.

Nici nu era omul care să meargă să le mănânce pe o bancă. Oare le împărțea cu femeia cu inelul? În cazul acesta, probabil că ea locuia pe undeva pe-aproape.

Sau poate că gofretele erau destinate omului pe care îl observase domnul Saimbron?

— Să cercetez mai departe?

— Bineînțeles.

Maigret era puțin necăjit. I-ar fi plăcut să se ocupe de asta el însuși, ca atunci când era un simplu inspector.

— Unde vă duceți, șefule?

— Să arunc o privire în fundătură.

Nu spera nimic. Pur și simplu, deoarece era la mai puțin de o sută de metri de acolo, dorea să revadă locul unde fusese ucis domnul Louis. Ora era aproape aceeași. Numai că nu era ceață, ca atunci. Fundătura era totuși complet întunecată, și vedeai cu atât mai puțin cu cât rămâneai orbit de luminile crude ale magazinului de bijuterii.

Din cauza gofretelor, a amintirilor legate de bâlci care îi reveneau în memorie, Maigret se gândi pentru o clipă că o mică nevoie îl condusese pe Thouret în fundătură, dar o vespasiană aflată chiar în față făcea această

presupunere puțin plauzibilă.

— Măcar dacă aș putea găsi femeia! suspină Neveu, pe care probabil că-l dureau picioarele după atâta umblătură.

Maigret, în schimb, ar fi preferat să-l găsească pe omul care venise să se așeze pe bancă după ce îi ceruse prin gesturi permisiunea domnului Louis, când acesta stătea de vorbă cu contabilul. De aceea, examina băncile una după alta. Pe una din ele, un bătrân vagabond pusese lângă dânsul o sticlă de vin roșu pe jumătate plină, dar nu despre el era vorba. Domnul Saimbron ar fi zis:

— Un vagabond.

Puțin mai departe, o provincială corpolentă își aștepta soțul să iasă din WC și profita ca să-și odihnească picioarele umflate.

— În locul tău, nu m-aș ocupa atât de magazine, cât de oamenii de pe bănci.

Fusese destul timp polițist la stradă, când își începuse cariera, ca să știe că fiecare bancă are obișnuiții ei, care o ocupă la anumite ore ale zilei.

Trecătorii nu-i remarcă. Lumea nu se prea uită la oamenii așezați pe bănci. Dar ocupanții băncilor se cunosc între ei. Oare nu pălăvrăgind cu mama unui băiețel pe o bancă din scuarul Anvers, așteptând să se facă ora când era programată la dentist, doamna Maigret, fără să vrea, dăduse de urma unui asasin?

— Nu vreți să fac o razie?

— Asta în niciun caz! Numai să te așezi pe bănci și să faci cunoștință cu oamenii.

— Bine, șefule, suspină Neveu, pe care această perspectivă nu-l încânta și care ar fi preferat să mai umble.

Nu bănuia că lui Maigret i-ar fi plăcut să fie în locul său.

4. Înmormântare pe ploaie

A doua zi, miercuri, Maigret trebui să se ducă să depună mărturie la Curtea cu Juri și pierdu cea mai mare parte a după-amiezii așteptând în încăperea cenușie rezervată martorilor. Nimeni nu se gândise să pornească încălzirea și, la început, cei din încăpere înghețară de frig. Apoi, la zece minute după ce maneta a fost întoarsă, se făcu prea cald, cu un miros puternic de trupuri nespălate și de haine care nu fuseseră niciodată aerisite.

Era judecat un oarecare René Lecœur, care-și ucisese mătușa cu șapte luni mai înainte, lovind-o cu o sticlă. Nu avea decât douăzeci și doi de ani, un fizic de hamal și o mutră de elev rău.

Oare de ce nu sunt luminate mai bine sălile Palatului de Justiție, unde domnește întotdeauna semiîntunericul?

Maigret ieși de acolo deprimat. Un tânăr avocat, care începea să fie cunoscut mai ales pentru agresivitatea sa, ataca cu încrâncenare martorii unul după altul.

În cazul lui Maigret, încercă să demonstreze că acuzatul nu mărturisise decât ca urmare a relelor tratamente suferite pe Quai des Orfèvres, ceea ce era fals. Și nu numai că era fals, dar avocatul o mai și știa.

— Martorul vrea să ne spună câte ore a durat primul interogatoriu al clientului meu?

Comisarul era pregătit.

— Șaptesprezece ore.

— Fără să mănânce?

— Lecœur a refuzat sandvișurile care i s-au oferit.

Avocatul părea să le spună juraților:

— Vedeți, domnilor! Șaptesprezece ore fără să mănânce!

Oare în acest timp Maigret mâncase altceva decât două sandvișuri? Și el nu ucisese pe nimeni!

— Martorul recunoaște că, pe 7 martie, la orele trei dimineața, l-a lovit pe acuzat fără nicio provocare din partea acestuia și atunci când bietul băiat avea cătușe la mâini?

— Nu.

— Martorul neagă că a lovit?

— La un moment dat, i-am dat o palmă, cum aș fi dat-o unui fiu.

Avocatul greșea. Nu așa trebuia să procedeze. Dar el nu era preocupat decât de reacțiile auditoriului și de ceea ce vor spune ziarele.

De data aceasta, împotriva regulilor, se adresase direct lui Maigret, mieros și tăios totodată.

— Aveți un fiu, domnule comisar?

— Nu.

— N-ați avut niciun copil?… Poftim?… N-am auzit răspunsul dumneavoastră…

Comisarul trebuise să repete cu voce tare că avusese o fetiță care murise la naștere.

Asta era tot. După ce plecase de la bară, se dusese să bea un pahar la bufetul Palatului și se întorsese în biroul lui. Lucas tocmai terminase o anchetă ce dura de vreo cincisprezece zile și se ocupa acum de cazul Thouret.

— Nicio veste despre tânărul Jorisse?

— Tot nimic.

Iubitul lui Monique Thouret nu se întorsese acasă în seara dinainte, nu apăruse nici la librărie dimineața, nici la amiază în restaurantul cu meniu fix de pe bulevardul

Sébastopol unde avea obiceiul să ia prânzul cu fata.

Lucas era cel care conducea cercetările asupra lui, ținând legătura cu gările, cu jandarmeriile și cu punctele de frontieră.

Cât despre Janvier, el continua, împreună cu patru dintre colegii săi, să chestioneze negustorii de articole de fierărie, în speranța de a-l găsi pe cel care vânduse cuțitul ucigaș.

— Neveu n-a sunat?

Maigret ar fi trebuit să se întoarcă mult mai devreme la birou.

— A telefonat acum o jumătate de oră. O să sune din nou pe la șase.

Maigret se simțea puțin plictisit. Imaginea lui René Lecœur pe banca acuzaților îl urmărea. Ca și vocea avocatului, judecătorii înghețați și mulțimea în lumina slabă a sălii cu lemnăria întunecată. Nu mai era treaba lui. O dată ce un om părăsea Poliția Judiciară pentru a fi predat în mâinile judecătorului de instrucție, rolul comisarului era încheiat. Și atunci, lucrurile nu se petreceau întotdeauna așa cum ar fi vrut el. Știa prea bine ce urma după aceea. Și din partea lui…

— Lapointe n-a găsit nimic?

Fiecare sfârșise prin a avea o sarcină bine precizată. Tânărul Lapointe umbla de la un imobil cu camere de închiriat la altul, într-un perimetru tot mai larg, pornind din bulevardul Saint-Martin. Domnul Louis trebuia să-și schimbe pantofii undeva. Sau avea o cameră pe numele lui, sau avea la dispoziție locuința cuiva, poate cea a femeii cu blană de vulpe, care avea aerul unei soții legitime și căreia îi cumpărase un inel.

Santoni, de partea lui, continua să se ocupe de Monique, în speranța că Albert Jorisse va

încerca să intre în legătură cu ea sau să-i dea vești în vreun fel.

La cererea familiei, corpul fusese luat în ajun de o întreprindere de pompe funebre. Înmormântarea avea să fie a doua zi.

Mereu acte de semnat, hârțoage, telefoane fără interes. Ciudat era că nicio persoană nu telefonase, nu scrisese și nu se prezentase în legătură cu domnul Louis. Era ca și cum moartea sa n-ar fi lăsat nicio urmă.

— Alo! Maigret la telefon.

Era vocea inspectorului Neveu, care se afla într-un bistrou, căci se auzea muzică, probabil de la radio.

— Tot nimic precis, șefule. Am găsit totuși trei persoane, printre care o bătrână, care își petrec o parte din timp pe băncile de pe Bulevarde și își amintesc de el. Toată lumea repetă același lucru: era foarte amabil, politicos cu fiecare, gata să lege o conversație. După spusele bătrânei, avea obiceiul să plece spre piața Republicii, dar îl pierdea repede din vedere în mulțime.

— Nu l-a întâlnit cu nimeni?

— Ea, nu. Un vagabond mi-a spus: „Aștepta pe cineva. Când omul a sosit, au plecat împreună”. Dar nu a putut să mi-l descrie pe însoțitor. A repetat: „Un tip cât se poate de obișnuit”.

— Continuă să cauți, suspină Maigret.

Apoi telefonă soției și îi spuse că se va întoarce puțin mai târziu, coborî să ia mașina și îi dădu șoferului adresa de la Juvisy. Bătea vântul. Cerul era înnorat și schimbător, ca la malul mării când se apropie o furtună. Șoferul regăsi cu dificultate strada Plopilor. Era lumină nu numai la fereastra bucătăriei, ci și în camera de la primul etaj.

Soneria nu funcționa. Fusese deconectată în semn de doliu. Dar cineva îl auzise venind și ușa se întredeschise; văzu o femeie pe care nu o cunoștea, mai în vârstă cu vreo patru-cinci ani decât doamna Thouret și care îi semăna.

— Comisarul Maigret… spuse el.

Iar ea, întoarsă spre bucătărie:

— Emilie!

— Am auzit. Spune-i să intre.

Îl primiră în bucătărie, deoarece sufrageria fusese transformată în cameră funerară. În coridorul îngust domnea un miros de flori și de lumânări. Mai multe persoane stăteau la masă în fața unei gustări reci.

— Scuzați-mă că vă deranjez…

— Vi-l prezint pe domnul Magnin, cumnatul meu, care e controlor.

— Încântat…

Magnin aparținea genului solemn și stupid, cu mustăți roșcate și mărul lui Adam proeminent.

— O cunoașteți deja pe sora mea Jeanne. Dânsa este Céline…

Abia dacă era loc pentru toată lumea în camera aceea foarte mică. Singură Monique nu se ridicase și-l privea pe comisar cu ochi ficși. Credea probabil că pentru ea venise, ca să-i pună întrebări despre Albert Jorisse, și era încremenită de frică.

— Cumnatul meu Landin, soțul lui Céline, se întoarce în noaptea asta cu Trenul Albastru{4}. Va ajunge exact la timp pentru înmormântare. Nu vreți să vă așezați?

El făcu „nu” din cap.

— Poate doriți să-l vedeți?

Ținea să-i arate că lucrurile fuseseră bine făcute. O urmă în camera alăturată, unde

Louis Thouret era întins în sicriu, al cărui capac încă nu fusese închis. Foarte încet, femeia șopti:

— Ai spune că doarme.

El făcu ceea ce se cuvenea să facă, înmuie o crenguță de merișor în apă sfințită, se închină, mișcă o clipă din buze, apoi se închină din nou.

— Nu a știut că se duce… zise ea.

Și adăugă:

— Iubea atât de mult viața!

Ieșiră în vârful picioarelor, iar ea închise ușa. Ceilalți așteptau plecarea lui Maigret pentru a continua să mănânce.

— Credeți că o să asistați la înmormântare, domnule comisar?

— Voi fi acolo. Tocmai de aceea am venit.

Monique nu se clintea nici acum, dar această declarație o făcea să se simtă ușurată. Maigret nu păruse că-i dă atenție, iar ea se ferea să se miște, ca și cum asta ar fi fost de ajuns pentru a îndepărta pericolul.

— Presupun că, spre deosebire de mine, dumneavoastră și surorile dumneavoastră cunoașteți cea mai mare parte a persoanelor care vor veni la înmormântare.

— Înțeleg! zise cumnatul Magnin, ca și cum Maigret și cu el ar fi avut același gând.

Și, întors spre ceilalți, părea să le spună:

— O să vedeți voi!

— Aș dori numai ca, în caz că ar fi și cineva a cărui prezență vi s-ar părea bizară, să mi-l semnalați.

— Credeți că asasinul va fi acolo?

— Nu neapărat asasinul. Mă străduiesc să nu neglijez nimic. Nu uitați că o parte din viața pe care a dus-o soțul dumneavoastră în ultimii trei ani ne este necunoscută.

— Vă gândiți la o femeie?

Nu numai fața ei devenise mai aspră, dar și cele ale ambelor sale surori luaseră automat aceeași expresie.

— Nu mă gândesc la nimic. Eu caut. Dacă mâine îmi veți face semn, o să înțeleg.

— Orice persoană pe care noi nu o cunoaștem?

Făcu „da” din cap, apoi se scuză încă o dată că îi deranjase. Magnin îl conduse până la ușă.

— Aveți o pistă? îl întrebă el ca de la bărbat la bărbat, așa cum te adresezi doctorului care tocmai a plecat de la căpătâiul unui bolnav.

— Nu.

— Nici cea mai mică idee?

— Nici cea mai mică. Bună seara.

Această vizită nu avea cum să-i ia de pe umeri greutatea care începuse să-l apese când își aștepta rândul să depună mărturie la procesul Lecœur. În mașina care-l aducea înapoi la Paris, îi trecu prin minte ceva care n-avea de altfel nicio importanță. Când, la vârsta de douăzeci de ani, ajunsese în capitală, cel mai mult îl tulburase frământarea constantă a marelui oraș, acea agitație continuă a sutelor de mii de oameni care caută cu toții câte ceva.

În anumite puncte aproape strategice, agitația era mai evidentă decât în alte părți, de exemplu în Hale, în piața Clichy, în piața Bastiliei și pe bulevardul Saint-Martin, unde domnul Louis se dusese să moară.

Ceea ce-l frapa altădată, ceea ce-i transmisese o febră romantică erau, în această mulțime în veșnică mișcare, cei care se dăduseră bătuți, descurajații, învinșii,

resemnații care se lăsau în voia valurilor.

După aceea, învățase să-i cunoască și nu îl mai impresionau aceștia, ci cei de pe treapta superioară, decenți și curați, fără pitoresc, care luptau zi de zi pentru a rămâne la suprafață sau pentru a-și da această iluzie, pentru a crede că existau și că viața merită să fie trăită.

Timp de douăzeci și cinci de ani, în fiecare zi, domnul Louis luase același tren dimineața, înconjurat de aceiași oameni în vagon, cu mâncarea pentru prânz sub braț într-o bucată de mușama, iar seara regăsise casa celor trei surori, cum îi venea lui Maigret să o numească deoarece, chiar dacă Céline și Jeanne locuiau pe alte străzi, cele trei erau toate prezente, închizând orizontul ca un zid de piatră.

— La birou, șefu'?

— Nu. Acasă.

În seara aceea o duse pe doamna Maigret la cinema, ca de obicei, pe bulevardul Bonne-Nouvelle, trecând de două ori la braț cu ea prin fața fundăturii de lângă bulevardul Saint-Martin.

— Ești prost dispus?

— Nu.

— Nu mi-ai spus nimic toată seara.

— N-am băgat de seamă.

Începu să plouă la trei sau patru dimineața și, în somn, Maigret auzi apa curgând prin jgheaburi. Când luă micul dejun, ploua cu găleata, în rafale, și, pe trotuare, oamenii se țineau de umbrele, care amenințau fără încetare să se dea peste cap.

— O vreme ca de Ziua Tuturor Sfinților[{5}], remarcă doamna Maigret.

În amintirile lui, Ziua Tuturor Sfinților era

posomorâtă, vântoasă și rece, însă n-ar fi putut spune de ce.

— Ai mult de lucru?

— Nu știu încă.

— Ar fi mai bine să-ți pui galoșii.

Și-i puse. Până să găsească un taxi, avea deja umerii uzi și, în mașină, din pălărie îi picura apă rece.

— Pe Quai des Orfèvres.

Înmormântarea era la ora zece. Trecu un moment prin biroul șefului, fără să asiste la sfârșitul raportului. Îl aștepta pe Neveu, care trebuia să-l caute, îl lua cu el pentru orice eventualitate, căci inspectorul cunoștea acum din vedere o mulțime de oameni din cartierul Saint-Martin, iar Maigret își urmărea ideea.

— Tot nicio veste despre Jorisse? îl întrebă el pe Lucas.

Deși nu avea niciun motiv serios, Maigret era convins că tânărul nu părăsise Parisul.

— Ar trebui să întocmești o listă a prietenilor săi, a tuturor celor pe care i-a frecventat în ultimii ani.

— Am început.

— Continuă!

Îl luă cu el pe Neveu, care se ivise ud leoarcă în ușă.

— Frumos timp pentru o înmormântare! bombăni inspectorul. Sper că o să fie mașini?

— Sigur că nu.

La zece fără zece erau în fața casei; la ușă fuseseră întinse draperii negre cu fire argintii. Oamenii stăteau cu umbrela în mână pe trotuarul nepavat, pe care ploaia dilua lutul gălbui și forma șănțulețe.

Unii intrau, făceau un mic tur prin camera mortuară și ieșeau, cu chipul grav și important, conștienți de obligația pe care o

îndepliniseră. Probabil că erau vreo cincizeci de persoane, dar se mai vedeau și alții care se adăposteau în pragul caselor vecine. Și urmau să vină și vecinii, care pândeau de la ferestrele lor și nu aveau să iasă decât în ultimul moment.

— Nu intrați, șefule?

— Am fost ieri.

— Nu pare prea vesel înăuntru.

Neveau nu vorbea, evident, de atmosfera din acea zi, ci de casă în general. Totuși, mii de oameni visau să posede o casă ca aceea.

— De ce au venit să locuiască aici?

— Din cauza surorilor și cumnaților.

Se observau mai mulți oameni în uniforma căilor ferate. Gara de triaj nu era departe. Cea mai mare parte a parcelării era locuită de oameni care aveau de-a face cu trenul într-un fel sau altul.

Întâi sosi dricul. Apoi, mergând iute sub umbrelă, un preot în stihar, pe care îl preceda un copil de cor ce purta o cruce.

Pe stradă, nimic nu oprea vântul, care lipea de corp îmbrăcămintea îmbibată de apă. Sicriul fu imediat udat. În timp ce familia aștepta pe coridor, doamna Thouret șușotea cu surorile ei. Poate că nu erau destule umbrele?

Cele trei erau îmbrăcate de sus până jos în negru, cei doi cumnați de asemenea, iar în urma lor veneau fetele, Monique și cele trei verișoare ale sale.

Erau în total șapte femei, iar Maigret ar fi jurat că tinerele semănau la fel de bine între ele ca și mamele. Era o familie de femei, în care aveai impresia că bărbații erau conștienți că se află în minoritate.

Caii sforăiră. Familia își luă locul în urma

dricului. Veneau apoi cei care probabil erau prieteni sau vecini și care aveau dreptul să stea în primele rânduri.

Ceilalți se înșirară în urma lor în dezordine, din cauza rafalelor de ploaie, iar unii mergeau pe trotuare, pe lângă case.

— Nu recunoști pe nimeni?

Nimeni de genul pe care îl căutau. În primul rând, nicio femeie care ar fi putut juca rolul femeii cu inelul. Era totuși o femeie cu guler de vulpe, dar comisarul o văzuse ieșind dintr-o casă de pe stradă și închizând ușa cu cheia în urma sa. Cât despre bărbați, nu ți l-ai fi putut închipui pe nici unul dintre ei așezat pe o bancă de pe bulevardul Saint-Martin.

Maigret și Neveu rămaseră totuși până la sfârșitul înmormântării. Din fericire, nu se făcu liturghie, ci doar o slujbă pentru iertarea păcatelor și nimeni nu-și dădu osteneala să închidă ușile bisericii ale cărei dale fură imediat acoperite de mâzgă.

De două ori, privirile lui Monique și ale comisarului se încrucișară, și de fiecare dată el simți că teama strângea pieptul tinerei.

— Mergem până la cimitir?

— Nu e departe. Nu se știe niciodată.

Au fost nevoiți să se înfunde în noroi până la glezne, căci groapa se afla într-o porțiune nouă, cu aleile abia trasate. De fiecare dată când îl zărea pe Maigret, doamna Thouret privea în jur cu atenție, ca să-i arate că își amintea de recomandarea lui. Când se duse, ca toți ceilalți, să-și prezinte condoleanțele familiei înșirate în fața mormântului, ea murmură:

— N-am remarcat pe nimeni.

Avea nasul roșu din cauza frigului și ploaia îi spălase pudra. Cele patru verișoare aveau și

ele fețele lucioase.

Așteptară încă un pic la poarta cimitirului și în cele din urmă intrară în bodega din față, unde Maigret comandă două groguri. N-au fost singurii care au făcut așa. Câteva minute mai târziu, jumătate din cei de la înmormântare invadaseră cârciumioara și tropăiau pe pardoseală să-și încălzească tălpile.

Din toate conversațiile, nu reținu decât o frază:

— Ea nu are pensie?

Cumnatele ar fi avut, pentru că soții lor erau la căile ferate. În fond, domnul Louis fusese întotdeauna ruda săracă. Nu numai că nu era decât magazioner, dar nici nu avea să primească vreodată pensie.

— Și ce-au să se facă?

— Fata lucrează. Probabil, vor lua un chiriaș.

— Vii, Neveu?

Ploaia îi însoți până la Paris, unde o vedeai răpăind pe trotuare, iar mașinile aveau mustăți groase de apă murdară.

— Unde să te las?

— Nu are rost să merg să mă schimb, pentru că va trebui oricum să o iau de la capăt. Lăsați-mă la Poliția Judiciară. O să iau un taxi până la comisariat.

Pe culoarele Poliției Judiciare erau aceleași urme ude ca și pe dalele bisericii, același aer umed și rece. Un tip cu cătușele la mâini aștepta pe o bancă lângă ușa comisarului de la Jocuri.

— Nimic nou, Lucas?

— Lapointe a telefonat. E la *Braseria Republicii.* A găsit camera.

— A lui Louis?

— Așa pretinde, chiar dacă proprietăreasa nu se arată prea dispusă să ajute cercetările.

— A spus să-l sun?

— Numai dacă nu preferați să-l întâlniți.

Maigret prefera, căci îi era silă, ud cum era, să se așeze la birou.

— Nimic altceva?

— O alertă falsă în legătură cu tânărul. Au crezut că l-au găsit în sala de așteptare a gării Montparnasse. Nu era el. Ci doar cineva care îi semăna.

Maigret luă iar mașina cea neagră și, câteva minute mai târziu, intra în braseria din piața Republicii, unde Lapointe era așezat lângă sobă, în fața unei cești de cafea.

— Un grog! comandă comisarul.

I se părea că o parte din apa rece care cădea din cer îi intrase în nări și se aștepta la un guturai. Să fi fost din cauza tradiției potrivit căreia trebuie să te pricopsești cu un guturai la înmormântări?

— Unde e?

— La doi pași de aici. Am avut noroc că am găsit-o, fiindcă nu este un hotel mobilat și casa nu figurează pe listele noastre.

— Ești sigur că e acolo?

— O să o vedeți cu ochii dumneavoastră pe patroană. Treceam pe strada Angoulême ca să ajung de la un bulevard la altul, când, la o fereastră, am zărit un afiș: *Cameră de închiriat.* E o casă mică, fără portar, doar cu două etaje. Am sunat și am cerut să vizitez camera. Imediat am dat de proprietăreasă, o femeie mai în vârstă care a fost cândva roșcată și probabil frumoasă, dar care e acum decolorată, cu părul rar, cu corpul fleșcăit și acoperit de un capot albastru deschis. „Pentru dumneavoastră?” mi-a spus ea înainte de a se

decide să deschidă ușa de tot. „Sunteți singur?” Am auzit o ușă întredeschizându-se la primul etaj. Am întrezărit un cap care s-a aplecat o clipă deasupra balustradei, o fată drăguță, de data asta, și ea în halat.

— Un bordel?

— Poate nu chiar așa ceva. N-aș putea jura însă că patroana nu e o fostă șefă de stabiliment. „Vreți să închiriați cu luna? Unde lucrați?” Până la urmă, m-a condus la etajul al doilea, într-o cameră care dă spre curte și nu e rău mobilată. Puțin prea îmbâcsită, după gustul meu, cu multă catifea și mătase de proastă calitate și cu o păpușă pe divan. Mirosea încă a femeie. „Cine v-a dat adresa mea?” Cât pe ce să-i răspund că am citit afișul. Tot timpul cât am vorbit cu ea, am fost jenat văzând un sân moale care amenința să alunece afară din capot. „Un prieten”, i-am zis. Am adăugat, pentru orice eventualitate: „Mi-a zis că locuia la dumneavoastră”. „Cine e?”

„Domnul Louis.” Atunci am înțeles că îl cunoștea. Și-a schimbat expresia. Și-a schimbat chiar și vocea. „Nu-l cunosc!”, a zis sec. „Aveți obiceiul să vă întoarceți târziu?” Căuta să scape de mine. „Apropo”, am continuat eu făcând pe nevinovatul, „prietenul meu ar putea să fie aici în clipa asta. El nu lucrează în timpul zilei și nu se scoală devreme”. „Luați camera sau nu?” „O iau, dar…” „Se plătește înainte.” Am scos portofelul din buzunar. Ca din întâmplare, am scos fotografia domnului Louis. „Poftim! Uitați chiar o poză a prietenului meu.” Nu i-a aruncat decât o privire. „Nu cred că o să ne înțelegem”, a zis ea pornind spre ușă. „Dar…” „Să coborâm, vă rog, mi se arde mâncarea.”

Sunt sigur că îl cunoaște. Perdeaua s-a mișcat când am ieșit. Probabil că acum e cu ochii în patru.

— Să mergem, zise Maigret.

Chiar dacă era la doi pași, luară mașina, care se opri în fața casei. Perdeaua se mișcă încă odată. Femeia care veni să deschidă nu se îmbrăcase și era în același capot de un albastru care îi venea cât se poate de rău.

— Care-i problema?

— Poliția Judiciară.

— Ce vreți? Bănuiam eu că tânărul ăsta aiurit o să-mi dea bătăi de cap! mormăi ea uitându-se chiorâș spre Lapointe.

— Putem discuta mai bine înăuntru.

— Oh! nu vă împiedic să intrați. N-am nimic de ascuns.

— De ce nu ați recunoscut că domnul Louis era chiriașul dumneavoastră?

— Pentru că asta nu-l privea pe dumnealui.

Deschisese ușa unui salonaș supraîncălzit, unde vedeai peste tot perne de culori țipătoare, brodate cu pisici, inimioare sau note muzicale. Deoarece lumina zilei abia răzbătea prin perdele, aprinse o lampă cu picior, cu un abajur mare, portocaliu.

— Ce vreți de la mine de fapt?

Maigret scoase la rândul său din buzunar fotografia domnului Louis cel abia înmormântat.

— E chiar el, nu-i așa?

— Da. Până la urmă, tot ați fi aflat.

— De cât timp era chiriașul dumneavoastră?

— De vreo doi ani. Poate un pic mai mult.

— Aveți mulți?

— Chiriași? Casa e prea mare pentru o femeie singură. Oamenii, în ziua de azi, nu

găsesc ușor locuință.

— Câți?

— Acum am trei.

— Și o cameră liberă?

— Da. Cea pe care i-am arătat-o băiatului. Am greșit că am avut încredere în el.

— Ce știți despre domnul Louis?

— Era un om liniștit, care nu deranja cu nimic. Întrucât lucra noaptea…

— Știți unde lucra?

— N-am avut curiozitatea să-l întreb. Pleca seara și se întorcea dimineața. Nu avea nevoie de mult somn. I-am spus deseori că trebuia să doarmă mai mult, dar se pare că toți cei care lucrează noaptea sunt așa.

— Venea multă lume la el?

— Ce vreți să știți, mai exact?

— Citiți ziarele…

Un ziar de dimineață era deschis pe o măsuță.

— Înțeleg unde vreți să ajungeți. Dar întâi trebuie să fiu sigură că n-o să-mi faceți necazuri. Știu eu cum sunteți voi polițiștii.

Maigret era sigur că dacă ar fi cercetat în arhivele poliției de moravuri ar fi găsit fișa acelei femei.

— Nu strig peste tot că iau chiriași, și nici nu-i declar. Nu e o crimă. Chiar și așa, dacă ar vrea cineva să-mi facă neplăceri…

— Asta depinde de dumneavoastră.

— Îmi promiteți? Mai întâi, ce grad aveți?

— Sunt comisarul Maigret.

— Bun! Am înțeles! E mai serios decât aș fi crezut. Pe mine mai ales colegii dumneavoastră de la Moravuri mă…

Și din gură îi țâșni un cuvânt atât de vulgar, că-l făcu aproape să roșească pe Lapointe.

— Știu că a fost asasinat, recunosc. Dar nu știu nimic altceva.

— Ce nume v-a dat?

— Domnul Louis. Numai atât.

— Venea la el o femeie brunetă, ceva mai în vârstă.

— O femeie frumoasă, care n-are mai mult de patruzeci de ani și care se ține bine.

— Venea des?

— De trei sau patru ori pe săptămână.

— Îi cunoașteți numele?

— Îi spuneam doamna Antoinette.

— Deci aveți obiceiul să vă adresați oamenilor pe numele mic?

— Nu sunt curioasă.

— Rămânea mult timp sus?

— Atâta cât trebuia.

— Toată după-amiaza?

— Uneori. Alteori, numai o oră sau două.

— Nu venea niciodată dimineața?

— Nu. Poate să se fi întâmplat, dar nu de multe ori.

— Aveți adresa ei?

— Nu i-am cerut-o.

— Ceilalți chiriași sunt femei?

— Da. Domnul Louis este singurul bărbat care…

— N-a avut niciodată raporturi cu ele?

— Vreți să spuneți dacă a făcut dragoste cu ele? Dacă de asta e vorba, nu. O să adaug că nu părea dornic de așa ceva. Dacă ar fi vrut…

— Le frecventa?

— Vorbea cu ele. Ele îi băteau câteodată la ușă ca să-i ceară un foc, o țigară sau ziarul.

— Asta-i tot?

— Stăteau de vorbă. Uneori mai juca o belotă în doi cu Lucile.

— Ea e sus?

— Hoinărește de două zile. I se întâmplă des. Trebuie să-și fi găsit pe unul. Nu uitați, mi-ați promis că n-o să-mi aduceți necazuri. Nici mie, nici chiriașilor.

El nu mai repetă că nu promisese nimic.

— Nimeni altcineva n-a venit să-l viziteze?

— Cineva, de două-trei ori, nu cu mult timp în urmă, a întrebat de el.

— O tânără?

— Da. Nu a urcat sus. M-a rugat să-l anunț că-l așteaptă.

— Și-a spus numele?

— Monique. A rămas în coridor, refuzând chiar și să intre în salon.

— El a coborât?

— Prima dată, au vorbit câteva minute în șoaptă, apoi ea a plecat. Celelalte dăți, a ieșit cu dânsa.

— Și nu v-a spus cine era?

— M-a întrebat numai dacă mi se pare drăguță.

— Ce i-ați răspuns?

— Că e drăguță cum sunt azi toate fetele la vârsta ei, dar că în câțiva ani o să fie ca un bărbătoi.

— Ce alte vizite a primit?

— Nu vreți să stați jos?

— Mulțumesc. N-are rost să vă ud pernele.

— Țin casa cât de curată pot. Stați puțin. A mai venit și altcineva, un tânăr care nu și-a spus numele. Când am mers să-l anunț pe domnul Louis că junele era jos, a părut agitat. M-a rugat să-i spun să urce. Tânărul a rămas vreo zece minute.

— Cât timp e de atunci?

— Era pe la mijlocul lui august. Îmi amintesc de căldură și de muște.

— A mai venit?

— S-au întors odată împreună, ca și cum s-ar fi întâlnit pe stradă. Au urcat. Tânărul a plecat imediat.

— Asta e tot?

— Mie mi se pare că v-am spus o grămadă. Acum, bănuiesc că o să-mi cereți să urcați și dumneavoastră?

— Da.

— E la etajul doi, față în față cu odaia pe care i-am arătat-o subordonatului dumneavoastră, cea care dă spre stradă și pe care o numim „camera verde”.

— Aș prefera să ne însoțiți.

Ea oftă și urcă gâfâind cele două etaje.

— Nu uitați ce mi-ați promis…

Maigret dădu din umeri.

— De altfel, dacă v-ar trece prin cap să-mi faceți vreo porcărie, o să spun la tribunal că nimic nu e adevărat.

— Aveți cheia?

Printr-o ușă întredeschisă, la etajul de dedesubt, zări o femeie tânără care-i privea, complet goală, cu un prosop de baie în mână.

— Am un șperaclu.

Și, întorcându-se spre casa scării:

— Nu suntem de la Moravuri, Yvette!

5. Văduva sergentului de stradă

Mobilele din cameră păreau să fi fost cumpărate la vreo licitație în cartier. Erau din nuc „masiv” și aveau vreo cincizeci sau șaizeci de ani. Cuprindeau între altele un dulap mare cu oglindă.

Când intrase, lui Maigret îi sărise în ochi o colivie în care un canar începuse de îndată să țopăie; colivia era așezată pe o masă rotundă acoperită cu o țesătură de bumbac cu imprimeuri. Asta îi aminti de Quai de la Mégisserie, de locuința domnului Saimbron, și ar fi pariat că Louis Thouret cumpărase pasărea când fusese odată să-l vadă pe bătrânul contabil.

— Presupun că e a lui?

— A adus-o cam de un an. S-a lăsat păcălit, fiindcă pasărea nu cântă. E o femelă care i-a fost dată drept bărbătuș.

— Cine face menajul?

— Închiriez camerele cu tot cu mobilă și lenjerie, dar fără serviciu. Mai demult, am încercat. Am avut prea multe necazuri cu femeile de serviciu. Cum chiriașii mei sunt aproape întotdeauna femei…

— Domnul Louis făcea curat în cameră?

— Își făcea patul și ștergea praful. O dată pe săptămână, ca o excepție pentru el, urcam să dau cu mătura.

Femeia rămăsese în picioare în pragul ușii, ceea ce îl jena un pic pe comisar. Pentru el, nu era o cameră obișnuită. Era locul pe care domnul Louis îl alesese ca să se refugieze. Altfel spus, lucrurile care se găseau acolo nu corespundeau, cum se întâmplă aproape întotdeauna, micilor nevoi ale vieții, ci unui gust personal aproape secret.

În dulapul cu oglindă nu era niciun costum, în schimb se vedeau trei perechi de pantofi galbeni păstrați cu grijă pe șanuri. Se vedea de asemenea, pe raft, o pălărie gri deschis pe care n-o purtase prea des și pe care și-o cumpărase probabil într-o zi de nebunie, ca protest împotriva atmosferei de la Juvisy.

— Mergea la curse?

— Nu cred. Nu mi-a spus niciodată.

— Vă vorbea adeseori?

— Când trecea, i se mai întâmpla să se oprească în salon și să stea de vorbă.

— Era vesel?

— Părea mulțumit de viață.

Tot ca un protest împotriva gusturilor soției sale, își luase un halat înflorat și o pereche de papuci din piele roșie.

Camera era în ordine, cu fiecare lucru la locul lui și fără praf pe mobile. Într-un dulap în perete, Maigret găsi o sticlă de porto începută și două pahare cu picior. Iar într-un cârlig, un impermeabil.

Nu se gândise la asta. Când ploua în timpul zilei, iar seara nu, domnul Louis nu putea să se întoarcă la Juvisy cu hainele ude.

Petrecea ore întregi citind. Pe comodă era un rând întreg de cărți, ediții populare, romane de capă și spadă, dar și două sau trei romane polițiste, care probabil nu-i plăcuseră, căci nu mai cumpărase altele.

Fotoliul era lângă fereastră. Chiar alături, pe o măsuță, se vedea o fotografie într-o ramă din mahon, o femeie la vreo patruzeci de ani, foarte brunetă, îmbrăcată în negru. Corespundea descrierii vânzătorului din magazinul de bijuterii. Probabil că era înaltă, aproape de talia doamnei Thouret, la fel de solidă ca aceasta, cu o carne la fel de tare și

ceea ce în unele medii se numește o ținută frumoasă.

— Ea este cea care venea să-l vadă mai mult sau mai puțin regulat?

— Da.

Găsi într-un sertar și alte fotografii, de genul celor care se fac pe la automate; erau și unele de-ale domnului Louis, cu fața puțin ștearsă, dintre care una în care purta pălăria gri deschis.

În afară de două perechi de șosete și de câteva cravate, camera nu conținea alte obiecte de îmbrăcăminte, nici cămăși, nici izmene, după cum nu se găseau acolo nici hârtii, scrisori vechi sau multe alte nimicuri cu care se umplu încetul cu încetul sertarele.

Maigret, care își amintea de copilăria sa și de zilele când i se întâmplase să aibă ceva de ascuns de părinții săi, luă un scaun, îl puse lângă dulapul cu oglindă și cercetă partea de deasupra a acestuia. Ca în cele mai multe case, pe dulap era un strat gros de praf, dar se vedea clar un dreptunghi mare, ca și cum acolo fusese pus un plic mare, o carte ori alt obiect.

Nu făcu nicio remarcă. Femeia nu-l scăpa din ochi și, cum spusese Lapointe, unul din sânii ei, mereu același, avea tendința să iasă din capot, moale și curgător ca aluatul.

— Avea o cheie a camerei?

Nu se găsise asupra lui decât cheia casei de la Juvisy.

— Avea una, dar mi-o lăsa când ieșea.

— Ceilalți chiriași fac la fel?

— Nu. El mi-a zis că pierde tot, că preferă să lase cheia jos și să o ia înainte să urce. Cum nu se întorcea niciodată seara, și nici noaptea…

Maigret scoase poza din ramă. Înainte să iasă, dădu apă proaspătă canarului și se mai plimbă puțin prin încăpere.

— Probabil că o să mai vin, spuse el.

Ea o luă înaintea lor pe scară.

— Presupun că n-are rost să vă ofer un păhărel?

— Aveți telefon? Dați-mi numărul dumneavoastră. E posibil să am vreo lămurire de cerut.

— Bastiliei 22-51.

— Numele dumneavoastră?

— Mariette. Mariette Gibon.

— Vă mulțumesc.

— Asta-i tot?

— Pentru moment.

Cei doi se aruncară în mașină, sub ploaia care cădea în continuare cu aceeași forță.

— Mergi până la colțul străzii, comandă Maigret.

Și, către Lapointe:

— Tu te întorci la ea. Mi-am uitat pipa în camera de sus.

Maigret nu-și uitase niciodată pipa nicăieri. De altfel, avea totdeauna două în buzunar.

— Dinadins?

— Da. O reții pe Mariette câteva minute, apoi vii să ne întâlnim aici.

Arătă spre un mic bar unde se vindeau băuturi ieftine. Cât despre el, se repezi spre telefon și sună la Poliția Judiciară.

— Cu Lucas, vă rog… Tu ești, Lucas?… Dă imediat instrucțiuni să fie conectat numărul acesta la pupitrul de ascultare: Bastiliei 22-51…

Apoi, așteptându-l pe Lapointe, cum n-avea altceva de făcut decât să-și bea păhărelul la

tejghea, studie fotografia. Nu îl surprindea că Louis își alesese o amantă de același tip fizic ca soția lui. Se întreba numai dacă avea și același caracter. Era posibil.

— Uitați pipa dumneavoastră, șefule.

— Când ai ajuns, nu începuse să vorbească la telefon?

— Nu știu. Erau două femei cu ea.

— Femeia dezbrăcată?

— Își pusese un capot.

— Poți să te duci să mănânci. O să ne vedem la Quai după-masă. Țin mașina cu mine.

Dădu adresa domnișoarei Léone, pe strada Clignancourt, apoi opri mașina în fața unei bomboneriii, de unde cumpără o cutie de bomboane de ciocolată pe care o ținu sub pardesiu când traversă trotuarul. I se părea necuviincios să intre într-un magazin ca acela, unde se etalau lucruri atât de ușoare și fragile, cu hainele ude, dar n-avea de ales. Cu stângăcie, întinse cutia de bomboane spunând:

— Pentru mama dumneavoastră.

— V-ați gândit la ea?

Probabil din cauza umezelii, era și mai cald decât data trecută.

— Nu vreți să i-o dați chiar dumneavoastră? El prefera să rămână în magazin, unde se mai păstra un anumit contact cu viața de afară.

— Vreau numai să vă arăt fotografia asta.

Ea aruncă o privire și spuse imediat:

— E doamna Machère!

Maigret fu mulțumit. Nu era una din acele victorii de care fac caz ziarele. Nu era aproape nimic. Dar îi dovedea că nu se înșelase asupra domnului Louis. Acesta nu era

un om care să agațe o femeie pe stradă sau într-o braserie. Comisarul nu-l vedea făcând avansuri unei necunoscute.

— Cum de o cunoașteți? întrebă el.

— Pentru că a lucrat la Kaplan. Nu mult timp. Doar șase sau șapte luni. De ce îmi arătați această poză?

— Era prietena domnului Louis.

— Ah!

O rănea, bineînțeles, dar nu putea să evite așa ceva.

— N-ați remarcat nimic când lucrau amândoi în strada Bondy?

— Aș jura că n-a fost niciodată nimic. Ea lucra la manipulare, împreună cu alți zece sau cincisprezece oameni, în funcție de sezon. E soția unui agent de poliție, îmi amintesc foarte bine.

— De ce a părăsit serviciul?

— Cred că a suferit o operație.

— Vă mulțumesc. Iertați-mă că v-am deranjat din nou.

— Nu mă deranjați. L-ați văzut pe domnul Saimbron?

— Da.

— Spuneți-mi. Domnul Louis nu trăia cu această femeie?

— Ea îi făcea vizite în camera pe care și-o închiriase, lângă piața Republicii.

— Sunt convinsă că era o prietenă, că nu era nimic între ei.

— E posibil…

— Dacă registrele firmei ar mai exista, aș putea să vă dau adresa ei, dar nu știu ce s-a mai întâmplat cu ele.

— Din moment ce e vorba de soția unui agent de poliție, o să o găsesc. Ați spus Machère, nu-i așa?

— Dacă memoria nu mă înșală, numele ei mic este Antoinette.

— La revedere, domnișoară Léone.

— La revedere, domnule Maigret.

O șterse, căci bătrâna se agita în camera din spatele prăvăliei și nu avea curaj să meargă s-o vadă.

— La Prefectură.

— La Quai?

— Nu. La Poliția Municipală.

Era amiază. Oamenii care ieșeau din birouri și magazine ezitau să traverseze străzile ca să se repeadă în restaurantul lor obișnuit. Pe toate pragurile, zăboveau în grupuri, cu aceeași resemnare posomorâtă în priviri. Ziarele de la chioșcuri erau ude.

— Așteaptă-mă.

Găsi biroul șefului de personal și se informă în legătură cu un anume Machère. Câteva minute mai târziu, află că existase, într-adevăr, un Machère sergent de stradă, dar că fusese omorât în cursul unei încăierări, cu doi ani în urmă. Locuia în vremea aceea pe Avenue Daumesnil. Văduva lui primise o pensie. Nu avuseseră copii.

Maigret notă adresa. Ca să câștige timp, îl sună pe Lucas, ceea ce îl scutea să mai traverseze bulevardul Palatului.

— N-a dat niciun telefon?

— Până acum, nu.

— Nici nu a sunat-o nimeni?

— Pe ea, nu. Numai pe una din fete, o anume Olga, în legătură cu o probă. Apelul venea de la o croitoreasă din piața Saint-Georges.

Avea să mănânce mai târziu. Se mulțumi, în fugă, să dea pe gât un aperitiv într-un bar și se aruncă din nou în mașinuța neagră.

— Avenue Daumesnil.

Era spre capătul arterei, în apropierea stației de metrou. Imobilul era banal, mic-burghez, cu aspect trist.

— Doamna Machère, vă rog?

— Etajul patru, pe stânga.

Ascensorul urca cu hopuri, parcă vrând mereu să se oprească între două etaje. Clanța de aramă a ușii era lustruită, iar prețul era curat. Sună. Imediat auzi pași în interior.

— Un moment! i se strigă de după ușă.

Probabil că nu era îmbrăcată și își punea în grabă o rochie. Nu era genul de femeie care să se arate în capot nici măcar funcționarului de la gaze.

Îl privi pe Maigret fără să spună o vorbă, dar el văzu că era emoționată.

— Intrați, domnule comisar.

Arăta ca în fotografii și cum o descrisese vânzătorul de la magazinul de bijuterii, înaltă și solidă, cu un aer liniștit, stăpână pe sine. Îl recunoscuse pe Maigret. Și, bineînțeles, știa pentru ce venise acolo.

— Poftiți pe aici… Făceam curat…

Totuși, avea părul bine coafat și purta o rochie închisă la culoare care avea doar o capsă desfăcută. Parchetul lucea. Lângă ușă se vedeau doi tălpici de pâslă pe care probabil că îi folosea când se întorcea cu pantofii uzi.

— O să fac mizerie peste tot.

— Nu-i nimic.

Era – mai puțin nou, dar mai bine lustruit – același interior ca la Juvisy, cu aproape aceleași bibelouri pe mobile și, deasupra bufetului, cu fotografia unui sergent de stradă, pe rama căreia fusese prinsă o medalie.

Nu încercă nici să o pună într-o poziție

dificilă, nici să o ia prin surprindere. De altfel, nu ar fi fost nicio surpriză. Spuse simplu:

— Am venit să vă vorbesc despre Louis.

— Mă așteptam.

Chiar dacă era tristă, nu lăcrima și păstra o atitudine decentă.

— Luați loc.

— O să vă ud fotoliul. Erați foarte buni prieteni, Louis Thouret și dumneavoastră?

— Ținea la mine.

— Numai atât?

— Poate că mă iubea. Nu fusese niciodată fericit.

— Întrețineați deja relații cu el când lucrați pe strada Bondy?

— Ați uitat că soțul meu trăia încă.

— Louis nu vă făcea curte?

— Nu m-a privit niciodată altfel decât pe celelalte femei de la manipulare.

— Deci v-ați reîntâlnit mai târziu, când firma Kaplan nu mai exista?

— La opt sau nouă luni după moartea soțului meu.

— V-ați întâlnit din întâmplare?

— Știți ca și mine că o pensie de văduvă nu-ți ajunge ca să trăiești. A trebuit să caut de lucru. Încă de când trăia soțul meu, mi se mai întâmplase să lucrez, de exemplu, la Kaplan –, dar nu în mod regulat. O vecină m-a prezentat șefului de personal de la teatrul Châtelet și am obținut un post de plasatoare.

— Acolo l-ați…?

— Da, într-o zi când era matineu. Mi-aduc aminte că se juca *Ocolul Pământului în optzeci de zile*. L-am recunoscut pe domnul Louis în timp ce-l conduceam la locul lui. Și el m-a recunoscut. Nu s-a întâmplat nimic altceva.

Dar el a revenit, tot la matinee, și când intra mă căuta din ochi. Asta a durat un timp, pentru că, în afara duminicilor, nu sunt decât două matinee pe săptămână. Într-o zi, la ieșire, m-a întrebat dacă aș accepta să iau masa cu el. Am mâncat în grabă, căci trebuia să mă întorc pentru spectacolul de seară.

— Avea deja camera din strada Angoulême?

— Bănuiesc.

— V-a spus că nu mai lucrează?

— Nu mi-a spus asta, ci numai că era liber toate după-amiezele.

— Nu știați cu ce se ocupa?

— Nu. Nu mi-aș fi permis să-l întreb.

— Nu vă vorbea de soția și de fiica sa?

— Chiar foarte mult.

— Ce vă povestea?

— Știți, sunt lucruri greu de spus. Când un bărbat nu e fericit în căsnicie și îți face confidențe…

— Nu era fericit în căsnicie?

— Îl tratau ca pe un nimic, din cauza cumnaților.

— Nu înțeleg.

Maigret înțelesese de mult, dar voia să o facă să vorbească.

— Amândoi au situații frumoase, călătorii gratuite pentru ei și familie…

— Și o pensie.

— Da. Lui Louis i se reproșa că nu e ambițios, că s-a mulțumit toată viața cu un post mizerabil de magazioner.

— Unde mergeați cu el?

— Aproape totdeauna într-o cafenea mică, pe strada Saint-Antoine. Vorbeam ore în șir.

— Vă plac gofretele?

Ea roși.

— Cum de știți?

— Mergea să vă cumpere gofrete de pe strada Lunii.

— Mult mai târziu, când…

— Când ați început să mergeți în strada Angoulême?

— Da. Voia să văd locul unde își petrecea o parte din timp. Îl numea cuibul lui. Era foarte mândru de el.

— Nu v-a spus pentru ce și-a închiriat o cameră în oraș?

— Ca să aibă un colț al lui, chiar și numai pentru câteva ore pe zi.

— Ați devenit amanta lui?

— M-am dus la el destul de des.

— V-a oferit bijuterii?

— Numai niște cercei, acum șase luni, și un inel, cu puțin timp în urmă.

Îl purta pe deget.

— Era prea bun, prea sensibil. Avea nevoie să fie susținut. Orice ați putea crede, eram în primul rând o prietenă pentru el, singura lui prietenă.

— I s-a întâmplat să vină aici?

— Niciodată! Din cauza portăresei și a vecinilor. Tot cartierul ar fi vorbit.

— L-ați văzut luni?

— Pentru aproape un ceas.

— La ce oră?

— La începutul după-amiezii. Aveam de făcut cumpărături.

— Știați unde să-l găsiți?

— Îi dădusem întâlnire.

— Prin telefon?

— Nu. Nu-i telefonam niciodată. Când ne văzuserăm ultima oară.

— Unde vă întâlneați?

— Aproape totdeauna în mica noastră

cafenea. Câteodată, la colțul străzii Saint-Martin cu Marile Bulevarde.

— Era punctual?

— Totdeauna. Luni era frig și ceață. Eu am gâtul sensibil. Am mers la un cinema de actualități.

— Pe bulevardul Bonne-Nouvelle.

— Știați?

— La ce oră v-ați despărțit?

— Pe la patru. Cu o jumătate de oră înainte să moară, dacă ceea ce au scris ziarele este adevărat.

— Nu știți dacă avea cumva o întâlnire?

— Nu mi-a spus nimic.

— Nu vă vorbea de prietenii lui, de oamenii pe care-i vedea mai des?

Ea făcu „nu” din cap și privi spre bufetul cu vitrină din sufragerie.

— Îmi permiteți să vă ofer un pahar? Nu am decât vermut. E acolo de mult, pentru că eu nu beau.

El acceptă, ca să-i facă plăcere. Se zărea o depunere pe fundul sticlei, care data, probabil, de pe vremea răposatului agent de poliție.

— Când am citit în ziar, era să vin să vă caut. Soțul meu îmi vorbea deseori de dumneavoastră. Adineauri, v-am recunoscut imediat, fiindcă v-am văzut de multe ori fotografia.

— Louis nu v-a spus niciodată că ar divorța ca să vă căsătoriți?

— Îi era prea frică de soția lui.

— Și de fiică?

— Își iubea mult fata. Ar fi făcut orice pentru ea. Cred totuși că era un pic dezamăgit.

— De ce?

— Nu-i decât o impresie. Era deseori trist.

Nici ea nu părea veselă și vorbea cu o voce monotonă, fără accente. Oare ea era cea care, atunci când se ducea să-l vadă în strada Angoulême, ștergea praful în apartament?

Nu și-o putea închipui dezbrăcându-se în fața lui Louis și întinzându-se în pat. Nu putea nici măcar să și-o imagineze goală sau în chiloți și sutien. Îi vedea mai degrabă la o masă în fundul micii lor cafenele, cum spunea ea, în penumbră, vorbind încet, aruncând în răstimpuri câte o privire spre ceasul de deasupra tejghelei.

— Cheltuia mult?

— Depinde de ce numiți mult. Nu-și refuza ceva. Îl simțeai în largul lui. Dacă l-aș fi lăsat, mi-ar fi cumpărat o grămadă de cadouri, mai ales obiecte inutile pe care le zărea în vitrine.

— Nu l-ați surprins niciodată pe o bancă?

— Pe o bancă? repetă ea, ca și cum întrebarea ar fi uimit-o.

Șovăi.

— O singură dată, când plecasem la cumpărături de dimineață. Stătea de vorbă cu un om slab care mi-a produs o impresie ciudată.

— Pentru ce?

— Pentru că te ducea cu gândul la un clovn sau la un comediant demachiat. Nu l-am privit în față. Am remarcat că avea pantofii uzați, ca și partea de jos a pantalonilor.

— L-ați întrebat pe Louis cine era?

— Mi-a răspuns că pe bănci întâlnești tot felul de oameni și că asta este amuzant.

— Nu știți nimic altceva? N-ați simțit nevoia să mergeți la înmormântare?

— N-am îndrăznit. Peste o zi-două vreau să

merg să pun flori la mormântul lui. Presupun că paznicul o să-mi arate unde este. Oare ziarele o să vorbească despre mine?

— Desigur că nu.

— E important. Cei de la Châtelet sunt foarte severi și mi-aș pierde postul.

Nu era prea departe de bulevardul Richard Lenoir și, despărțindu-se de ea, Maigret ceru să fie dus acasă, spunându-i șoferului:

— Du-te să mănânci undeva și vino să mă iei peste o oră.

În timpul mesei, soția îl privi cu mai multă atenție decât de obicei. În cele din urmă, îl întrebă:

— Ce ai?

— Ce să am?

— Nu știu. Parc-ai fi altcineva.

— Cine?

— Nu contează cine. Nu ești Maigret.

El râse. Se gândea atâta la Louis, că începuse să se comporte cum își imagina că ar fi făcut acesta și să ia expresiile lui fizionomice.

— Sper că-ți schimbi costumul?

— N-are rost, fiindcă o să mă ud din nou.

— Mai ai o înmormântare?

Își puse totuși hainele pe care i le pregătise soția; era agreabil să se simtă uscat, chiar dacă numai pentru un timp.

La Quai des Orfèves, nu intră imediat în biroul lui, ci făcu un ocol pe la Moravuri.

— Cunoști o anume Mariette sau Marie Gibon? Aș vrea să arunci o privire în fișe.

— Tânără?

— Până în cincizeci.

Imediat, inspectorul scoase din raft mai multe fișe îngălbenite și prăfuite. Nu avu mult de căutat. Domnișoara Gibon, născută la

Saint-Malo, fusese timp de unsprezece ani prostituată cu condicuță și trecuse de trei ori pe la Saint-Lazare pe vremea când Saint-Lazare mai exista. Două arestări pentru furt săvârșit asupra clienților.

— A fost condamnată?

— Eliberată din lipsă de probe.

— Și apoi?

— Așteptați. Să caut în altă parte.

Îi dădu de urmă în niște fișe mai recente, care datau totuși de vreo zece ani.

— A fost înainte de război țață într-o casă de masaje de pe strada Martirilor. Pe vremea aceea trăia cu un anume Philippe Natali, zis Philippi, care a fost condamnat la zece ani pentru omor. Îmi amintesc de caz. Erau trei sau patru care au omorât un tip dintr-o bandă rivală într-un debit de pe strada Fontaine. Nu s-a știut niciodată cine trăsese de fapt și i-au luat pe toți.

— E în libertate?

— A murit la Fontevrault.

Asta nu aducea nimic nou.

— Și acum?

— Nu știu. Dacă n-a murit și ea…

— N-a murit.

— Probabil că s-a cuminți t. Poate se ocupă cu operele de binefacere în locul ei de baștină?

— Ține o casă mobilată pe strada Angoulême, nu s-a declarat la poliție și închiriază mai ales la dame, dar nu cred că ele își fac meseria în casă.

— Înțeleg.

— Aș vrea ca locul să fie supravegheat și să vă informați asupra celor care stau acolo.

— E ușor.

— E mai bine, de asemenea, ca

supravegherea să fie făcută de cineva de la Moravuri. Cei din brigada mea ar putea să nu recunoască anumite persoane.

— Am înțeles.

Maigret putu în sfârșit să se așeze, sau mai curând să se lase să cadă – în fotoliul din biroul său și Lucas întredeschise imediat ușa.

— Ceva nou?

— Nu în ce privește telefoanele. Nu s-a făcut niciun apel de la numărul cu pricina. Dar azi dimineață a avut loc un incident ciudat. O anumită doamnă Thévenard, care locuiește în strada Gay-Lussac cu nepotul său, a plecat de acasă pentru a se duce la o înmormântare.

— Și ea?

— Nu aceeași înmormântare. Asta era în cartier. Apartamentul a rămas gol cât a lipsit ea. Când s-a întors și a deschis cămara ca să-și pună târguielile pe care le făcuse cu aceeași ocazie, a băgat de seamă că un cârnat care se găsea acolo cu două ore mai devreme dispăruse.

— E sigură că…

— Sigură! De altfel, cercetând apartamentul…

— Nu i-a fost frică?

— Ținea în mână un revolver care a fost al soțului ei. Acesta a făcut războiul din 1914. E o femeie ciudată, se pare, mică de tot, durdulie, care râde într-una. Sub patul nepotului, a găsit o batistă care nu-i aparținea băiatului și bucățele de pâine.

— Cu ce se ocupă nepotul?

— Se numește Hubert și este student. Cum familia Thévenard nu e bogată, lucrează ziua ca vânzător la librăria de pe bulevardul Saint-Michel. Înțelegeți?

— Da. Mătușa a anunțat poliția?

— A coborât la portar ca să telefoneze la comisariat. Inspectorul m-a anunțat imediat. L-am trimis pe Leroy să-l chestioneze pe Hubert la librărie. Tânărul a început să tremure din toate încheieturile, apoi a izbucnit în hohote de plâns.

— Albert Jorisse e prieten cu dânsul?

— Da. Jorisse l-a rugat să-l ascundă în camera lui timp de câteva zile.

— Sub ce pretext?

— Că s-a certat cu părinții și că tatăl lui este atât de furios încât e în stare să-l omoare.

— Astfel încât și-a petrecut două zile și două nopți sub pat?

— Numai o zi și o noapte. În prima noapte a umblat pe străzi. Cel puțin asta i-a povestit prietenului său. Am alertat posturile de poliție. Puștiul probabil că hoinărește iar prin oraș.

— Are bani?

— Hubert Thévenard nu știe asta.

— Ai anunțat gările?

— S-a făcut totul, șefule. M-aș mira să nu ni-l aducă până mâine dimineață.

Ce făceau oare cei de la Juvisy? Probabil că văduva, surorile ei, soții și fiicele lor luaseră cina împreună – o cină bună, desigur –, cum se obișnuiește cu ocazia înmormântărilor. Se discutase despre viitorul doamnei Thouret, despre cel al lui Monique.

Maigret ar fi jurat că bărbaților li se servise alcool și că ei își aprinseseră țigările de foi obișnuite în astfel de împrejurări, lăsându-se pe spătarele scaunelor. „Ia un păhărel și tu, Emilie. Trebuie să te îmbărbătezi.”

Ce se spunea despre mort? Trebuia observat că, în ciuda vremii urâte, fusese

multă lume la înmormântare.

Maigret aproape că dorea să meargă acolo. Ar fi dorit mai ales să o vadă pe Monique și să aibă o discuție serioasă cu ea. Dar nu la ea acasă. Și nu voia nici s-o convoace oficial.

Mașinal, formă numărul patronilor ei.

— Firma Geber și Bachelier?

— Georges Bachelier la telefon.

— Puteți să-mi spuneți dacă domnișoara Thouret vine la birou mâine dimineață?

— Desigur. A lipsit astăzi pentru că a avut niște probleme de familie, dar nu e niciun motiv să… Cine întreabă?

Maigret închise.

— Santoni nu e la birou?

— Nu l-am văzut de azi dimineață.

— Lasă-i scris să pândească mâine dimineață la intrarea de la Geber și Bachelier. Când sosește domnișoara Thouret, să mi-o aducă aici cu blândețe.

— Aici?

— Da, în biroul meu.

— Nimic altceva?

— Nu, nimic! Să fiu lăsat să lucrez.

Era sătul pentru ziua aceea de Louis Thouret, de familia și de amanta lui. Dacă n-ar fi fost conștiința profesională, ar fi lăsat baltă biroul și s-ar fi dus la cinema.

Până la șapte seara, munci din greu, ca și cum soarta lumii ar fi depins de asta, terminând nu numai dosarul „în curs”, dar și cazuri care așteptau de săptămâni, altele de luni întregi, și care n-aveau nicio importanță.

Când ieși, în fine, cu ochii împăienjeniți după ce privise atâtea hârțoage, i se păru că ceva era anormal și trecu un timp până să întindă mâna și să bage de seamă că nu mai ploua. Parcă lipsea ceva.

6. Cerșetorii

— Ce face?

— Nimic. Stă așezată, dreaptă, cu capul sus, și privește fix în față.

Nici măcar nu alesese un fotoliu din sala de așteptare, ci un scaun.

Maigret o lăsa dinadins să fiarbă în suc propriu, după expresia lui. Când Santoni, pe la nouă și douăzeci, venise să-l anunțe că Monique era acolo, mormăise:

— Las-o în colivie.

Numea astfel sala de așteptare cu geamuri, cu fotolii de catifea verde înăuntru, unde atâția alții înainte de Monique Thouret își pierduseră siguranța de sine.

— Cum e?

— În doliu.

— Nu asta te întreb.

— Aproape ai fi zis că se aștepta să mă găsească acolo. Stăteam la doi sau trei metri de ușa imobilului din strada Rivoli. Când s-a apropiat, am făcut un pas spre ea. „Mă iertați, domnișoară…” M-a privit făcând ochii mici. Probabil e mioapă. Apoi a spus: „Ah! Dumneavoastră sunteți”. „Comisarul ar dori să vă vadă o clipă…” N-a protestat. Am oprit un taxi și pe drum n-a deschis gura.

Nu numai că nu ploua, dar era chiar soare. Lumina părea mai densă ca de obicei din cauza umezelii din aer.

Maigret, mergând la raport, o văzuse de departe, așezată în colțul ei. O regăsise în același loc jumătate de oră mai târziu, când se întorcea în birou. După ce mai trecuse un timp, îl trimisese pe Lucas să arunce o privire.

— Citește?

— Nu. Nu face nimic.

De unde stătea, Monique avea asupra Poliției Judiciare aproape aceeași perspectivă pe care o ai atunci când, într-un restaurant, treci de ușa oficiului. Vedea, pe culoarul cu multe uși, inspectorii umblând încoace și-ncolo cu dosare în mână, intrând unii la alții, plecând în misiune sau întorcându-se. Câteodată se opreau să schimbe câteva cuvinte asupra unui caz în curs, și se mai întâmpla ca unul din ei să aducă un arestat cu cătușe la mâini sau să împingă în fața lui o femeie înlăcrimată.

Alte persoane, care sosiseră după ea, fuseseră introduse în birouri, dar Monique tot nu dădea semne de nerăbdare.

Telefonul din strada Angoulême rămânea mut. Oare Mariette Gibon bănuia ceva? Figura cu pipa uitată o pusese în gardă?

Neveu, care făcea cu rândul cu un coleg din arondisment pentru a supraveghea casa, nu observase nimic anormal.

Cât despre Albert Jorisse, erau aproape siguri că în ajun, la șase seara, se afla încă la Paris. Agentul Dambois, care, ca și ceilalți, primise semnalmentele lui, îl zărise cam la acea oră în colțul pieței Clichy cu bulevardul Batignolles. Tânărul ieșea dintr-un bar. Agentul se repezise oare prea iute ca să-l înhațe? Oricum, Jorisse o luase la fugă prin mulțime. Locul era foarte aglomerat. Agentul fluierase ca să-și cheme în ajutor colegii.

Acțiunea nu dusese la nimic și nu putea să ducă la nimic. În zadar bătuseră cartierul după aceea. Cât despre patronul bistroului, acesta declarase că tânărul nu dăduse niciun telefon, dar înfulecase cinci ouă tari cu chifle și băuse trei cești de cafea.

— Părea înfometat.

Judecătorul Coméliau îl sunase pe Maigret.

— Tot nimic nou?

— Sper să pun mâna pe asasin în patruzeci și opt de ore.

— E așa cum am crezut? Crimă având ca mobil jaful?

Comisarul spusese „da”.

Mai era și povestea cuțitului. În corespondența de dimineață se afla o scrisoare de la firma care îl fabricase. Încă de la începutul anchetei, Janvier se dusese acolo, iar unul din șefi îi declarase că nu aveau după ce să determine dacă acel cuțit fusese vândut într-un magazin de fierărie sau în altul. Și menționase, nu fără orgoliu, cifra astronomică la care se ridica producția lor.

Acum, cineva a cărui semnătură era precedată de cuvintele „Director adjunct” îl înștiința pe șeful Poliției Judiciare că, după numărul înscris pe mâner, cuțitul folosit în fundătura de lângă bulevardul Saint-Martin făcea parte dintr-un lot care fusese trimis cu patru luni înainte unui angrosist din Marsilia.

Deci în zadar cinci inspectori, timp de trei zile, îi chestionaseră pe negustorii din Paris. Janvier era furios.

— Ce să fac, șefule?

— Anunță Marsilia. După aceea, ia-l cu tine pe Moers sau pe altul de la laborator și du-te pe strada Angoulême. Moers să ridice amprentele digitale pe care le va găsi în cameră. Să nu uite să caute cu atenție pe dulapul cu oglindă.

În acest timp, Monique aștepta în continuare. Și, din când în când, Maigret trimitea pe cineva să arunce o privire în colivie.

— Ce face?

— Nimic.

Alții mai tari ca ea, după o oră de așteptare în colivia cu geamuri, erau la capătul nervilor.

La unsprezece fără un sfert, comisarul spuse în fine:

— Să intre.

O primi în picioare, scuzându-se.

— Întrucât doresc să am cu dumneavoastră o convorbire mai lungă, am fost obligat să termin întâi treburile curente.

— Înțeleg.

— Vreți să luați loc?

Ea se așeză, își aranjă părul de o parte și de alta a feței și își puse poșeta în poală. El se instală la locul lui, duse pipa la gură, apoi murmură înainte să aprindă chibritul:

— Permiteți?

— Tatăl meu fuma. Unchii mei fumează și ei.

Era mai puțin nervoasă, mai puțin neliniștită decât prima oară când venise în același birou. Vremea era așa de blândă în dimineața aceea, încât comisarul lăsase fereastra întredeschisă, iar zgomotele de afară se auzeau înăbușite.

— Aș vrea, bineînțeles, să vorbim despre tatăl dumneavoastră.

Ea făcu „da” din cap.

— Și despre dumneavoastră, ca și despre alte persoane.

Ea nu îl ajuta, dar nici nu-și întorcea privirea în altă parte, ci aștepta, ca și cum ar fi prevăzut întrebările pe care el avea să i le pună.

— Vă iubiți mult mama, domnișoară Monique?

Intenția lui era să o supună unui

interogatoriu „cu rândul”, pe un ton familiar, punând-o treptat într-o asemenea situație încât să fie obligată să spună adevărul. Dar primul ei răspuns îl derută.

Liniștită, ca și cum ar fi fost ceva absolut firesc, ea zise:

— Nu.

— Vreți să spuneți că nu vă înțelegeți cu ea?

— Nu pot s-o sufăr.

— Pot să vă întreb de ce?

O văzu ridicând ușor din umeri.

— Ați fost la noi. Ați văzut-o.

— N-ați vrea să vă precizați ideea?

— Mama nu se gândește decât la ea, la orgoliul și la bătrânețile ei. E vexată că a făcut o căsătorie mai puțin reușită decât surorile ei și se străduiește să arate că are o situație la fel de bună ca și ele.

Maigret își stăpâni cu greu un zâmbet, însă Monique vorbea cu mare seriozitate.

— Pe tatăl dumneavoastră l-ați iubit?

Ea rămase un moment tăcută; comisarul trebui să repete întrebarea.

— Mă gândesc. Mă întreb. Este dificil să mărturisesc asta acum, când e mort.

— Nu-l iubeați prea mult?

— Era un amărât.

— Ce numiți dumneavoastră „un amărât”?

— Nu făcea nimic pentru ca lucrurile să se schimbe.

— Ce anume să se schimbe?

— Totul.

Și, cu o neașteptată ardoare:

— Viața pe care o duceam. Dacă asta se poate numi viață. De mult timp sunt sătulă și n-am decât o idee: să plec.

— Să vă căsătoriți?

— Căsătorindu-mă sau nu. Totul era să plec.

— Aveați de gând să plecați în curând?

— Într-o bună zi.

— Ați vorbit cu părinții dumneavoastră?

— La ce bun?

— Ați fi plecat fără să spuneți nimic?

— De ce nu? Ce-ar fi schimbat asta pentru ei?

O observa cu un interes crescând și uneori uita chiar să tragă din pipă. Trebui să o reaprindă în două sau trei rânduri.

— Când ați aflat că tatăl dumneavoastră nu mai lucra în strada Bondy? întrebă el pe negândite.

Se aștepta la o reacție; nu avu loc niciuna. Probabil că tânăra prevăzuse aceste întrebări și își pregătise răspunsurile. Era singura explicație pentru atitudinea ei.

— Acum aproape trei ani. Nu am făcut socoteala. Era cam prin luna ianuarie. Ianuarie sau februarie. Era ger.

Firma Kaplan fusese închisă la sfârșitul lui octombrie. În ianuarie și februarie, domnul Louis era încă în căutarea unui post. Era perioada în care, aflat la capătul resurselor, se hotărâse, deși n-ar fi vrut, să împrumute bani de la domnișoara Léone și de la bătrânul contabil.

— Tatăl dumneavoastră v-a spus despre asta?

— Nu. A fost mult mai simplu. Într-o după-amiază când făceam încasări…

— Lucrați deja la biroul de pe strada Rivoli?

— Am intrat acolo la optsprezece ani. Întâmplarea a făcut să am de vizitat o clientă, o coafeză, în imobilul unde lucra tatăl meu.

Am aruncat o privire în curte. Era trecut de ora patru. Era întuneric. Clădirea din fund nu era luminată. Surprinsă, am întrebat portăreasa, care mi-a spus că firma Kaplan nu mai exista.

— Nu i-ați spus mamei dumneavoastră când v-ați întors acasă?

— Nu.

— Nici tatălui dumneavoastră?

— Nu mi-ar fi spus adevărul.

— Avea obiceiul să mintă?

— E greu de explicat. Se străduia, acasă, să evite scenele, răspunzând întotdeauna așa cum trebuia ca s-o mulțumească pe mama.

— Îi era frică?

— Dorea liniște.

Spunea asta cu un anumit dispreț.

— L-ați urmărit?

— Da. Nu a doua zi, pentru că n-am avut ocazia, ci două sau trei zile mai târziu. Am luat un tren mai devreme, sub pretextul că am de lucru urgent la birou, și am așteptat în apropierea gării.

— Ce-a făcut în ziua aceea?

— S-a prezentat la mai multe birouri, ca un om care caută de lucru. La prânz, a mâncat cornuri într-un băruleț, apoi s-a dus la ușa unui ziar ca să citească anunțurile de mică publicitate. Am înțeles.

— Cum ați reacționat?

— Ce vreți să spuneți?

— Nu v-ați întrebat de ce nu spusese nimic acasă?

— Nu. N-ar fi îndrăznit. Ar fi declanșat o scenă. Unchii și mătușile mele ar fi profitat ca să-l copleșească cu sfaturile și să-i repete că n-are inițiativă. Aud acest cuvânt de când m-am născut.

— Tatăl dumneavoastră nu venea totuși la fiecare sfârșit de lună cu salariul în buzunar?

— M-am mirat și eu de asta. Mă așteptam de fiecare dată să-l văd cu mâna goală. Când colo, într-o bună zi a anunțat-o pe mama că „a cerut” o majorare și a obținut-o.

— Când a fost asta?

— Ceva mai târziu. În vară. Prin luna august.

— Ați dedus de aici că tatăl dumneavoastră își găsise o situație?

— Da. Am vrut să știu și l-am urmărit din nou. Dar el tot nu lucra. Se plimba, se așeza pe câte o bancă. Crezând că poate era ziua lui liberă, l-am mai urmărit după o săptămână sau două, alegând o altă zi. De data asta m-a zărit, pe Marile Bulevarde, unde tocmai se așezase pe o bancă. S-a făcut palid, a ezitat, apoi a venit spre mine.

— A știut că l-ați urmărit?

— Nu cred. Trebuie să-și fi spus că am trecut pe acolo din întâmplare. Mi-a făcut confidențe, oferindu-mi o cafea cu frișcă pe o terasă. Era foarte cald.

— Ce v-a povestit?

— Că firma Kaplan fusese expropriată, că rămăsese pe drumuri și preferase să nu-i spună nimic mamei ca să n-o îngrijoreze, fiind sigur că o să găsească repede de lucru.

— Purta pantofi galbeni?

— Nu în ziua aceea. A adăugat că fusese mai greu decât ar fi crezut, dar că acum totul mergea bine, că lucra la asigurări și că serviciul îi lăsa și timp liber.

— De ce nu spunea asta și acasă?

— Tot din cauza mamei. Ea disprețuiește oamenii care umblă din ușă în ușă, indiferent dacă vând aspiratoare sau încheie asigurări.

Le spune oameni buni de nimic și cerșetori. Dacă ar fi aflat că soțul ei face așa ceva, s-ar fi simțit atât de umilită, încât i-ar fi făcut viața imposibilă. Mai ales față de surori.

— Mama dumneavoastră e foarte sensibilă la părerea surorilor sale, nu-i așa?

— Nu vrea să fie mai prejos decât ele.

— Ați crezut ce v-a spus tatăl dumneavoastră despre asigurări?

— Pe moment.

— Și după aceea?

— Am fost mai puțin sigură.

— De ce?

— În primul rând, deoarece câștiga prea mulți bani.

— Chiar atât de mulți?

— Nu știu ce înțelegeți prin „chiar atât de mulți”. După câteva luni, a anunțat că fusese numit subdirector, tot la Kaplan, și că i se mărise din nou leafa, îmi amintesc de o discuție despre acest subiect. Mama voia ca el să ceară modificarea profesiunii pe cartea de identitate. A fost totdeauna umilită de cuvântul „magazioner”. El i-a răspuns că nu merita să facă demersuri pentru atât de puțin.

— Presupun că schimbați cu tatăl dumneavoastră priviri cu subînțeles?

— Când era sigur că mama nu putea să mă vadă, îmi făcea cu ochiul. Uneori, dimineața, îmi strecura o bancnotă în poșetă.

— Ca să vă cumpere tăcerea?

— Pentru că îi plăcea să-mi dea bani.

— Mi-ați spus că vi s-a întâmplat să luați masa cu el.

— Așa este. Îmi dădea întâlnire, în șoaptă, pe coridor. La restaurant, îmi oferea mâncărurile cele mai scumpe, apoi mă invita la cinema.

— Purta pantofii galbeni?

— O singură dată. Atunci l-am întrebat unde-și schimba pantofii și mi-a explicat că, pentru afacerile lui, era obligat să aibă o cameră în oraș.

— V-a dat adresa?

— Nu imediat. Toate astea au durat mult timp.

— Aveați un iubit?

— Nu.

— Când ați făcut cunoștință cu Albert Jorisse?

Ea nu roși, nu se bâlbâi. Se aștepta și la această întrebare.

— Acum patru sau cinci luni.

— Îl iubiți?

— O să plecăm împreună.

— Ca să vă căsătoriți?

— Când o să aibă vârsta. N-are decât nouăsprezece ani și nu se poate căsători fără consimțământul părinților.

— Ei nu-și dau consimțământul?

— Cu siguranță nu și l-ar da.

— De ce?

— Pentru că nu are o situație. Părinții nu se gândesc decât la asta. Ca și mama mea.

— Unde aveați intenția să mergeți?

— În America de Sud. Am făcut deja cererea de pașaport.

— Aveți bani?

— Am ceva. Îmi rămâne o parte din ce câștig.

— Când v-ați dus prima oară să-i cereți bani tatălui dumneavoastră?

Ea îl privi o clipă în ochi, după care oftă:

— Știți și asta!

Apoi, fără să șovăie:

— Bănuiam. De aceea vă spun adevărul.

Nu cred că sunteți așa de ticălos încât să-i spuneți toate astea mamei. Numai dacă nu cumva sunteți ca ea!

— Nu am deloc intenția să-i vorbesc despre treburile dumneavoastră.

— De altfel, asta nu ar schimba nimic!

— Vreți să spuneți că ați pleca oricum?

— Într-o zi sau alta, da.

— Cum ați aflat adresa din Paris a tatălui dumneavoastră?

De data asta, puțin lipsi să nu mintă.

— Albert a găsit-o.

— Urmărindu-l?

— Da. Ne întrebam amândoi ce putea să facă pentru a-și câștiga existența. Am hotărât ca Albert să-l urmărească.

— Pentru ce vă interesa asta?

— Albert pretindea că tata ar fi intrat într-o afacere necurată.

— Ce vă folosea dacă știați?

— Câștiga probabil mulți bani.

— Voiați să-i cereți o parte?

— Măcar cât să plătim vaporul.

— Șantajându-l.

— E normal ca un tată…

— Pe scurt, prietenul dumneavoastră Albert a început să vă spioneze tatăl.

— L-a urmărit timp de trei zile.

— Ce-a descoperit?

— Dumneavoastră ați descoperit ceva?

— V-am pus o întrebare.

— În primul rând, că tata avea o cameră în strada Angoulême. Apoi, că nu se ocupa deloc de asigurări, ci își petrecea cea mai mare parte a timpului hoinărind pe Marile Bulevarde și șezând pe bănci. În fine…

— În fine?

— Că avea o amantă.

— Ce efect a produs asupra dumneavoastră această descoperire?

— Aș fi fost mai mulțumită dacă ar fi fost tânără și drăguță. Dar seamănă cu mama.

— Ați văzut-o?

— Albert mi-a arătat locul unde obișnuiau să se întâlnească.

— Pe strada Saint-Antoine?

— Da. Într-o cafenea mică. Am trecut ca din întâmplare și am aruncat o privire. N-am avut timp s-o privesc cu atenție, dar mi-am făcut o idee. Nu pare să fie mai amuzant cu ea decât cu mama.

— V-ați dus apoi în strada Angoulême?

— Da.

— Tatăl dumneavoastră v-a dat bani?

— Da.

— L-ați amenințat?

— Nu. Am pretins că pierdusem plicul în care se găseau încasările de după-amiază și că, dacă nu găseam suma, m-ar fi dat afară. Am adăugat că m-ar fi urmărit ca pe o hoață.

— Cum a reacționat?

— A părut jenat. Am zărit fotografia unei femei pe măsuță și am luat-o în mână exclamând: „Cine e?”

— Ce a răspuns?

— Că e vorba de o prietenă din copilărie pe care o întâlnise din întâmplare.

— Nu credeți că v-ați purtat ca o nemernică?

— Mă apăr.

— Împotriva cui?

— Împotriva tuturor. Nu vreau să sfârșesc ca mama, într-o casă ridicolă unde te sufoci.

— Albert a fost și el la tatăl dumneavoastră?

— Habar n-am.

— Minți, domnișoară.

Ea îl privi grav, apoi sfârși prin a recunoaște:

— Da.

— De ce minți tocmai în privința acestei chestiuni?

— Pentru că, după ce tatăl meu a fost asasinat, prevăd că Albert o să aibă neplăceri.

— Știți că a dispărut?

— Mi-a telefonat.

— Când?

— Înainte să dispară, cum spuneți dumneavoastră. Acum două zile.

— V-a spus unde se duce?

— Nu. Era foarte agitat. E convins că o să fie acuzat de asasinat.

— Pentru ce?

— Pentru că a fost în strada Angoulême.

— Când ați aflat că suntem pe urmele lui?

— Când inspectorul dumneavoastră a interogat-o pe scorpia aia de domnișoara Blanche. Mă urăște. S-a lăudat după aceea că a spus destule ca să-mi închidă pliscul, după expresia ei. Am încercat să-l liniștesc pe Albert. I-am spus că se purta ca un nerod ascunzându-se, pentru că tocmai asta îl făcea suspect.

— N-a vrut să asculte?

— Nu. Era atât de agitat, că abia putea să-mi vorbească la telefon.

— Ce vă dovedește că nu el l-a omorât pe tatăl dumneavoastră?

— De ce ar fi făcut-o?

Și adăugă calm, ca o persoană cu judecată:

— Puteam să-i cerem câți bani voiam.

— Și dacă tatăl dumneavoastră v-ar fi refuzat?

— Nu ar fi putut. Albert nu trebuia decât

să-l amenințe că-i va povesti totul mamei mele. Știu ce gândiți. Mă considerați o nemernică, mi-ați spus-o, dar dacă v-ați fi petrecut cei mai frumoși ani, cum se zice, în atmosfera de la Juvisy…

— Nu l-ați văzut pe tatăl dumneavoastră în ziua când a murit?

— Nu.

— Nici Albert?

— Sunt aproape sigură că nu. Nu aveam nimic prevăzut pentru acea zi. Am mâncat împreună, ca de obicei, și nu mi-a spus nimic.

— Știți unde își păstra banii tatăl dumneavoastră? Dacă înțeleg, bine mama dumneavoastră avea obiceiul să-i inspecteze seara buzunarele și portofelul.

— Mereu făcea asta.

— Pentru ce?

— Pentru că odată, acum mai bine de zece ani, a găsit ruj de buze pe o batistă de-a lui. Or, mama nu folosește ruj.

— Erați foarte tânără.

— Aveam zece sau doisprezece ani. Îmi amintesc totuși. Nu s-au sinchisit de mine. Tata a jurat că, din cauza căldurii, una din femeile de la manipulare leșinase în magazin și că îi dăduse să inspire alcool de pe batista lui.

— Probabil era adevărat.

— Mama nu l-a crezut.

— Ca să revenim la întrebarea mea: tatăl dumneavoastră nu putea să se întoarcă acasă cu mai mulți bani în buzunar decât se presupunea că ar fi câștigat.

— Îi păstra în camera lui.

— Pe dulapul cu oglindă?

— De unde știți?

— Dar dumneavoastră?

— Odată, când m-am dus să-i cer, s-a urcat pe un scaun și a luat un plic galben care se găsea pe dulap și care conținea bancnote de o mie de franci.

— Multe?

— Un teanc gros.

— Albert știa?

— Nu era un motiv să-l omoare. Sunt sigură că nu a făcut-o. De altfel, el nu s-ar fi folosit de un cuțit.

— Ce vă face să fiți așa de sigură?

— Când s-a tăiat la deget cu un briceag, aproape că a leșinat. Vederea sângelui îi face rău.

— Vă culcați cu el?

Încă o dată, Monique dădu din umeri.

— Ce întrebare! spuse ea.

— Unde?

— Oriunde. Sunt destule hoteluri la Paris care nu sunt făcute decât pentru asta. N-o să pretindeți că poliția nu e la curent!

— Așadar, ca să rezumăm această interesantă conversație, împreună cu Albert, îl șantajați pe tatăl dumneavoastră cu gândul ca, atunci când ați fi avut destui bani, s-o ștergeți în America de Sud?

Ea rămase impasibilă.

— Reținde asemenea că, deși l-ați urmărit, n-ați reușit să descoperiți cum își procura tatăl dumneavoastră banii.

— Nu am căutat prea mult.

— Desigur, numai rezultatul contează.

Uneori, Maigret avea impresia că Monique îl privește cu o anumită superioritate. Credea probabil că, pentru un comisar de la Poliția Judiciară, era tot atât de naiv ca mama, mătușile și unchii ei.

— Acum știți totul, murmură ea dând să se

ridice. Remarcați că n-am încercat să fac pe mironosița. Nu-mi pasă ce idee vă faceți despre mine.

Ceva totuși o neliniștea.

— Sunteți sigur că n-o să-i spuneți nimic mamei?

— Ce importanță are, dacă oricum doriți să plecați!

— Întâi că asta o să dureze un timp. Apoi, aș vrea mult să evit o scenă.

— Înțeleg.

— Albert nu e major, iar părinții lui ar putea…

— Mi-ar plăcea mult să am o convorbire cu Albert.

— Dacă n-ar depinde decât de mine, ar fi aici în dimineața asta. E un nătărău. Sunt sigură că e ascuns pe undeva, tremurând din toate încheieturile.

— Nu păreți să-l admirați prea mult.

— Nu admir pe nimeni.

— Afară de persoana dumneavoastră.

— Nici pe mine nu mă admir. Mă apăr.

La ce bun să discute?

— I-ați anunțat pe patronii mei că sunt aici?

— Le-am telefonat că am nevoie de dumneavoastră pentru unele formalități.

— La ce oră mă așteaptă?

— N-am fixat o oră.

— Pot să plec?

— Nu vă rețin.

— O să puneți să fiu urmărită de un inspector?

Fu cât pe ce să izbucnească în râs, dar reuși să rămână serios.

— E posibil.

— Își va pierde timpul.

— Vă mulțumesc.

Maigret, într-adevăr, puse să fie urmărită, cu toate că era convins că nu va obține niciun rezultat astfel. Janvier, care era disponibil, începu s-o fileze.

Cât despre comisar, rămase zece minute bune cu coatele pe birou, cu pipa între dinți, fixând absent fereastra. În cele din urmă, se scutură ca un adormit care nu reușește să-și vină în fire și se ridică mormăind:

— Proasta naibii.

Trecu, fără să știe prea bine ce să facă, în biroul inspectorilor.

— Tot nimic nou despre puști?

Acesta probabil dorise să ia contact cu Monique. Dar cum să reușească fără să fie arestat? Maigret uitase să pună o întrebare importantă. Cine, ea sau el, păstra banii pe care cei doi iubiți îi strângeau în vederea plecării în America de Sud? Dacă el, atunci avea probabil bani în buzunar. În caz contrar, era posibil să nu mai aibă cu ce să-și ia de mâncare.

Așteptă câteva minute, umblând de colo-colo gânditor prin cele două birouri, apoi sună la firma Geber și Bachelier.

— Aș vrea să vorbesc cu domnișoara Monique Thouret.

— Un moment. Cred că tocmai intră.

— Alo! se auzi vocea lui Monique.

— Nu vă bucurați. Nu e încă Albert, ci doar comisarul. Am uitat să vă pun o întrebare. Banii sunt la dumneavoastră sau la el?

Ea înțelese.

— La mine.

— Unde?

— Aici. Am un birou care se închide cu

cheia.

— Albert are bani la el?

— Cu siguranță nu prea mulți.

— Mulțumesc. Asta-i tot.

Lucas îi făcu semn că era chemat la alt telefon. Recunoscu vocea lui Lapointe.

— Telefonezi din strada Angoulême? se miră comisarul.

— Nu din casă. De la bistroul din colț.

— Ce se întâmplă?

— Nu știu dacă au făcut-o dinadins, dar am ținut să vă anunț. Am găsit camera curățată lună. Podeaua și mobilele au fost lustruite, iar toate obiectele șterse de praf.

— Partea de deasupra a dulapului?

— La fel. Am avut impresia că muierea mă privea cu un aer zeflemitor. Am întrebat-o când s-a făcut curat. Mi-a răspuns că ieri după-amiază avusese la dispoziție femeia de serviciu, care vine de două ori pe săptămână, și că profitase ca să facă o curățenie temeinică. Nu i-ați spus nimic și, cum camera urmează să fie închiriată…

Era o mare greșeală. Maigret ar fi trebuit să se gândească la asta.

— Unde este Moers?

— Tot în cameră. Verifică dacă nu cumva vreo amprentă a scăpat masacrului, dar n-a găsit încă nimic. Dacă e vorba într-adevăr de o femeie de serviciu, a făcut o treabă frumoasă. Mă întorc la Quai?

— Nu imediat. Cere numele și adresa femeii respective. Du-te și găsește-o. Să-ți spună cum s-a petrecut totul, ce instrucțiuni a primit, cine era în cameră când ea lucra…

— Am înțeles.

— Moers poate să se întoarcă. Încă ceva. Ai să zărești pe cineva de la Moravuri în zonă.

— E Dumoncel. Am vorbit cu dânsul.

— Să ceară întăriri la departamentul lui. Când iese vreuna din locatare, vreau să fie urmărită.

— Nici gând să iasă. Una are mania să se plimbe goală pușcă pe scară, iar alta face baie. Cât despre a treia, se pare că n-a venit acasă de câteva zile.

Maigret se îndreptă spre biroul șefului, cum i se întâmpla din când în când, fără un motiv precis, numai ca să vorbească despre cazul în curs. Îi plăcea atmosfera din acel birou și stătea întotdeauna în picioare în fața aceleiași ferestre, de unde se zăreau podul Saint-Michel și cheiurile.

— Obosit?

— Mă simt de parcă m-aș chinui să fac un puzzle. Întrucât aș vrea să fiu peste tot în același timp, sfârșesc prin a mă învârti prin biroul meu. În dimineața asta am avut unul dintre interogatoriile cele mai…

Se opri, căutând cuvântul pe care nu îl găsea. Se simțea istovit, mai exact gol pe dinăuntru, cu genul acela de descurajare pe care ți-l dă o mahmureală.

— Era cu toate astea o tânără, aproape o puștoaică.

— Duduia Thouret?

Telefonul sună. Șeful răspunse.

— Da, e aici.

Și, către Maigret:

— E pentru dumneata. Neveu a venit cu cineva și arde de nerăbdare să-ți arate ce-a descoperit.

— Pe curând.

În anticameră îl zări pe inspectorul Neveu, în picioare, foarte agitat, și, așezat lângă el pe unul din scaune, un omuleț pricăjit și palid,

fără vârstă, pe care avu impresia că-l mai văzuse cândva. I se părea chiar că-l cunoaște ca pe buzunarele lui, deși nu-și amintea cum îl cheamă.

— Vrei să-mi spui ceva înainte? îl întrebă el pe Neveu.

— E inutil. N-ar fi prudent să-l lăsăm singur nicio secundă pe banditul ăsta.

Abia atunci observă Maigret că omul avea cătușe la mâini.

Deschise ușa biroului. Arestatul intră, pășind cu oarecare greutate. Mirosea a alcool. Neveu, în urma lui, încuie ușa cu cheia și-i scoase omului cătușele.

— Nu-l recunoașteți, șefule?

Maigret tot nu-i găsea numele, dar deodată avu o revelație.

Omul avea o figură de clovn demachiat, cu obraji ca de cauciuc și o gură mare care se întindea într-o expresie în același timp amară și caraghioasă.

Cine pomenise de o mutră de clovn în această afacere? Domnișoara Léone? Domnul Saimbron, bătrânul contabil? În tot cazul, cineva care îl văzuse pe domnul Louis pe o bancă, pe bulevardul Saint-Martin sau pe bulevardul Bonne-Nouvelle, alături de un însoțitor.

— Stai jos.

Omul răspunse, ca un obișnuit de-al casei:

— Mulțumesc, șefu'.

7. Negustorul de impermeabile

— Jef Schrameck, zis Fred Clovnul, zis și Acrobatul, născut la Riquewhir, departamentul Haut-Rhin, acum șaizeci și trei de ani.

Înfierbântat de succesul lui, inspectorul Neveu își prezenta clientul ca la un număr de circ.

— Vă amintiți acum, șefule?

Întâmplarea avusese loc cu cel puțin cincisprezece ani în urmă, nu departe de bulevardul Saint-Martin, undeva între strada Richelieu și strada Drouot.

— Șaizeci și trei de ani? repetă Maigret privind la omul care îi răspundea cu un surâs larg, măgulit.

Probabil pentru că era foarte slab, nu-și arăta anii. În realitate, nu avea vârstă. Mai ales expresia feței te împiedica să-l iei drept un om vârstnic. Deși era speriat, probabil, părea că-și bate joc de ceilalți și de el însuși. Pesemne că la el schimonoseala devenise un tic, o nevoie să provoace râsul.

Cel mai uimitor era faptul că omul avea peste patruzeci și cinci de ani atunci când întâmplarea de pe Marile Bulevarde îl făcuse celebru pentru câteva săptămâni.

Maigret apăsă pe sonerie și ridică telefonul interior.

— Aș vrea să mi se aducă dosarul Schrameck. Jef Schrameck, născut la Riquewhir, Haut-Rhin.

Nu-și amintea cum începuse totul. Era într-o seară pe la ora opt, cu aglomerație pe Marile Bulevarde, terasele pline de lume. Era primăvara foarte devreme, căci se întunecase deja.

Cineva observase o lanternă luminând prin birourile unuia din imobile? În orice caz, fusese dată alarma. Poliția se grăbise să-și facă apariția. Ca întotdeauna, se strânseseră gură-cască, cei mai mulți neștiind ce se petrece.

Nimeni nu și-ar fi închipuit că spectacolul avea să dureze aproape două ore, cu momente dramatice și comice, și că la sfârșit avea să se adune atâta lume încât să fie nevoie să se organizeze baraje.

Hăituit prin birouri, într-adevăr, hoțul deschisese o fereastră și începuse să se cațere pe fațada clădirii, ajutându-se de un burlan. Când pusese piciorul pe pervazul unei ferestre, la etajul superior, un agent apăruse în geam, așa că omul își continuase escalada, în timp ce jos femeile țipau de spaimă.

Fusese una dintre urmăririle cele mai agitate din istoria poliției, unii fugind în interior, urcând tot mai sus, deschizând ferestrele, în timp ce omul părea să execute, distrându-se, un număr de circ.

Hoțul ajunsese primul pe acoperiș, un acoperiș în pantă, pe care agenții nu îndrăzniseră să se aventureze. El, insensibil la amețeală, sărise pe un acoperiș vecin și astfel, din clădire în clădire, ajunsese la colțul străzii Drouot, unde dispăruse printr-o lucarnă.

Îl pierduseră din vedere, dar îl regăsiseră un sfert de oră mai târziu pe alt acoperiș. Oamenii arătau cu mâna și strigau: „E acolo!”

Nu se știa dacă era înarmat și ce făcuse. Începea să circule zvonul că asasinase mai multe persoane.

Pentru a pune capac emoției populare, pompierii sosiseră cu scările lor și, mult după aceea, acoperișurile fuseseră luminate de

faruri.

Când reușiseră să-l aresteze, pe Rue de la Grange-Batelière, nici măcar nu gâfâia. Mândru de sine, își bătea joc de agenți. Iar în momentul când îl urcau într-o mașină, scăpase ca un țipar din mâinile celor care îl înhățaseră și reușise, Dumnezeu știe cum, să dispară în mulțime.

Acesta era Schrameck. Timp de câteva zile, ziarele nu vorbiseră decât de Acrobat, care fusese prins din nou, printr-un noroc chior, pe un hipodrom.

Debutase foarte tânăr într-un circ care călătorea prin Alsacia și prin Germania. Mai târziu, la Paris, lucrase prin bâlciuri, mai puțin în perioadele pe care le petrecea în închisoare pentru spargere.

— Nu aș fi crezut, spuse inspectorul Neveu, că-și va sfârși zilele în cartierul meu.

Iar celălalt rosti grav:

— M-am cuminți de multă vreme.

— Mi s-a povestit despre un tip înalt și slab, mai în vârstă, care a fost zărit pe bănci în compania domnului Louis.

Cineva îi spusese lui Maigret: „Unul de genul celor pe care îi vezi așezați pe bănci…”

Fred Clovnul aparținea genului de indivizi pe care nu te miri să-i vezi stând ore întregi fără să facă nimic, privind trecătorii sau dând de mâncare la porumbei. Avea aspectul cenușiu al pietrelor de caldarâm, expresia celor pe care nu-i așteaptă nimeni și nimic.

— Înainte să-l interogați, trebuie să vă spun cum am pus mâna pe el. Am intrat într-un bar de pe strada Blondel, la doi pași de poarta Saint-Martin, care e în același timp și birou pentru pariuri de curse. Se numește *La Fernand*. Fernand e un fost jocheu pe care-l

cunosc bine. I-am arătat fotografia domnului Louis și a privit-o părând că-l recunoaște. „E unul din clienții tăi?”, l-am întrebat. „El nu. Dar a venit de două sau trei ori cu unul din clienții mei obișnuiți.” „Cine?” „Fred Clovnul.” „Acrobatul? Îl credeam mort de mult sau la închisoare.” „Trăiește bine mersi și vine în fiecare după-amiază să-și bea păhărelul și să joace la curse. De fapt, sunt câteva zile de când nu l-am mai văzut.” „Câte zile?” Fernand s-a gândit, s-a dus în bucătărie să-și întrebe nevasta. „Ultima oară a fost luni.” „Era cu domnul Louis?” N-a putut să-și amintească, dar e sigur că nu l-a văzut pe Acrobat de luni. Înțelegeți? Nu-mi rămânea decât să pun mâna pe el. Acum știam unde să-l caut. Am reușit să aflu cum o cheamă pe femeia cu care trăiește de mai mulți ani, o fostă precupeață numită Françoise Bidou. Abia cu puțin timp în urmă am obținut adresa ei, pe cheiul Valmy, în fața canalului. L-am găsit pe omul meu la ea, ascuns în dormitor, unde stătea de luni. I-am pus cătușele de teamă să nu-mi scape printre degete.

— Nu mai sunt destul de agil pentru așa ceva! glumi Schrameck.

Cineva bătu la ușă și puse în fața lui Maigret un dosar gros cu copertă galbenă. Era povestea lui Schrameck, mai exact povestea răfuielilor lui cu Justiția.

Fără să se grăbească, fumând cu rotocoale mici, Maigret aruncă o privire pe ici, pe colo.

Era o oră potrivită, cea pe care o prefera pentru un asemenea interogatoriu. De la amiază până la ora două, într-adevăr, cele mai multe birouri sunt goale, e mai puțină agitație, iar telefoanele se răresc. Ai impresia, ca și noaptea, că toată clădirea e a ta.

— Nu ți-e foame? îl întrebă el pe Neveu.

Cum inspectorul nu știa ce să răspundă, insistă:

— Ar trebui să mergi să mănânci ceva. Curând va trebui probabil să mă schimbi.

— Bine, șefule.

Neveu se îndepărtă cu părere de rău și arestatul îl privi cu un aer ironic cum ieșea. Cât despre Maigret, își aprinse o altă pipă, puse mâna pe dosar, îl privi drept în față pe Fred Clovnul și murmură:

— Între noi doi!

Prefera să-l interogheze pe hoț decât pe Monique. Înainte de a începe, luă totuși precauția de a închide ușa cu cheia și de a zăvorî chiar și ușa care dădea spre biroul inspectorilor. Deoarece comisarul aruncă o privire spre fereastră, Jef murmură cu o grimasă comică:

— Nu vă fie teamă. Nu mai sunt în stare să umblu pe cornișe.

— Presupun că știi pentru ce ești aici?

Jef făcu pe prostul.

— Mereu aceiași sunt arestați! se lamentă el. Asta îmi amintește de timpurile bune. De ani de zile nu mi s-a mai întâmplat așa ceva.

— Prietenul tău Louis a fost asasinat. Nu face figura asta mirată. Știi foarte bine de cine vorbesc. Și știi la fel de bine că ai toate șansele să fii acuzat de această crimă.

— Ar fi o eroare judiciară în plus.

Maigret ridică receptorul telefonului.

— Dați-mi barul *La Fernand* de pe strada Blondel.

Și, când îl avu pe Fernand la celălalt capăt al firului:

— Aici comisarul Maigret. În legătură cu unul din clienții dumitale, Jef Schrameck…

Acrobatul, da… Aș vrea să știu dacă juca sume mari… Cum?… Da, înțeleg… Și în ultimul timp?… Sâmbătă?… Mulțumesc… Nu. Ajunge pentru moment…

Părea satisfăcut. Jef, în schimb, avea un aer cam neliniștit.

— Vrei să-ți repet ce mi-a spus?

— Se spun atâtea lucruri!

— Toată viața ți-ai pierdut banii la curse.

— Dacă guvernul le-ar fi interzis, nu mi s-ar fi întâmplat asta.

— De mai mulți ani, îți iei biletele de pariuri, la Fernand.

— Este o agenție oficială de pariuri.

— Tot trebuie să găsești undeva banii pe care-i joci pe cai. Or, până acum vreo doi ani și jumătate, jucai sume foarte mici, câteodată nici măcar nu-ți rămânea cu ce să-ți plătești consumația, iar Fernand îți dădea pe credit.

— N-ar fi trebuit s-o facă. În felul ăsta, mă încuraja să revin.

— Ai început să joci mai mult, câteodată sume considerabile. Iar după câteva zile, erai din nou în mizerie.

— Și ce dovedește asta?

— Sâmbăta trecută ai mizat o sumă foarte mare.

— Ce-o să mai spuneți atunci de proprietarii care riscă până la un milion pe un cal!

— De unde veneau banii?

— Nevastă-mea muncește.

— Unde?

— Muncește cu ziua. Din când în când, mai dă o mână de ajutor într-un bistrou de pe chei.

— Îți bați joc de mine?

— Nu mi-aș permite, domnule Maigret.

— Ascultă. Să încercăm să câștigăm timp.

— În ce mă privește, știți…

— O să-ți spun totuși care este situația ta. Mai mulți martori te-au văzut în compania unui anume domn Louis.

— Un om foarte cumsecade.

— Nu contează. Nu e ceva recent. Se întâmpla cu vreo doi ani și jumătate în urmă. În acea vreme, domnul Louis nu avea de lucru și trăgea mâța de coadă.

— Știu cum vine asta! suspină Jef. Și are o coadă lungă, lungă, mâța aia!

— Din ce trăiai atunci nu știu, dar sunt gata să cred că, într-adevăr, te descurcai din ce câștiga Françoise a ta. Pierdeai timpul pe bănci. Riscai din când în când câțiva franci pe un cal și aveai datorii pe la bistrouri. Cât despre domnul Louis, el era obligat să împrumute bani de la cel puțin două persoane.

— Ceea ce dovedește că există oameni săraci pe pământ.

Maigret nu-i mai dădea atenție. Jef avea în așa măsură obiceiul să provoace râsul, încât pentru el devenise o nevoie să facă pe clovnul. Cu răbdare, comisarul își urmărea ideea.

— Se întâmplă că amândoi ați devenit deodată prosperi. Ancheta va stabili acest lucru cu date exacte.

— Nu am avut niciodată memoria datelor.

— Începând din acel moment, erau perioade în care jucai mult și altele în care beai pe datorie. Oricine ar putea trage concluzia că domnul Louis și cu tine aveați un mijloc de a vă procura bani, mulți bani, dar în mod neregulat. De treaba asta o să ne ocupăm mai târziu.

— Păcat. Mi-ar fi plăcut să cunosc mijlocul.

— Îndată n-o să mai râzi. Sâmbătă, repet, erai plin de bani, dar ai pierdut totul în câteva ore. Luni după-amiază, complicele tău, domnul Louis, era asasinat într-o fundătură de lângă bulevardul Saint-Martin.

— E o mare pierdere pentru mine.

— Ai trecut vreodată pe la curtea cu juri?

— Numai pe la tribunalul corecțional. De mai multe ori.

— Ei bine, jurații sunt niște oameni care nu apreciază glumele, mai ales când e vorba despre un individ cu un cazier judiciar atât de încărcat ca al tău. Sunt toate șansele să conchidă că erai singura persoană care să cunoască deplasările domnului Louis și să aibă interes să-l omoare.

— În acest caz, sunt idioți.

— Asta-i tot ce voiam să-ți spun. E douăsprezece și jumătate. Suntem amândoi în biroul meu. La ora unu, judecătorul Coméliau va ajunge la cabinetul său și te voi trimite să-i dai explicații.

— Nu e unul brunet și mărunțel, cu mustață perie?

— Ba da.

— Ne-am întâlnit mai demult. E al naibii. Cred că nu mai e foarte tânăr, nu?

— O să-l poți întreba ce vârstă are.

— Și dacă n-am chef să-l revăd?

— Știi ce-ți rămâne de făcut.

Jef Clovnul scoase un suspin lung.

— N-aveți cumva o țigară?

Maigret luă un pachet din sertar și i-l întinse.

— Un foc?

Fumă un moment în tăcere.

— Bănuiesc că n-aveți nimic de băut aici?

— Vrei să vorbești?

— Nu știu încă. Tocmai mă întrebam dacă am ceva de spus.

Jocul putea să mai dureze mult. Maigret cunoștea genul. Pentru orice eventualitate, deschise ușa biroului alăturat.

— Lucas! Vrei să dai o fugă pe cheiul Valmy și să mi-o aduci pe una Françoise Bidou?

Dintr-odată, clovnul se agită pe scaun și ridică două degete ca la școală.

— Comisare! Nu faceți una ca asta!

— O să vorbești?

— Cred că m-ar ajuta dacă aș avea un păhărel.

— Un moment, Lucas. Nu pleca până nu-ți spun eu.

Și, către Jef:

— Ți-e frică de femeia ta?

— Mi-ați promis că-mi dați de băut.

După ce închise ușa, Maigret luă din dulap sticla de coniac care se găsea mereu acolo și-i turnă puțin pe fundul unui pahar de apă.

— Mă lăsați să beau singur?

— Ei?

— Puneți-mi întrebări. Vreau să observați că, așa cum zic avocații, nu încerc să obstrucționez justiția.

— Unde l-ai întâlnit pe domnul Louis?

— Pe o bancă de pe bulevardul Bonne-Nouvelle.

— Cum ați făcut cunoștință?

— Cum se face cunoștință pe o bancă. Am remarcat că se făcuse primăvară și el mi-a răspuns că era mai cald decât cu o săptămână înainte.

— Asta se întâmpla acum vreo doi ani și

jumătate?

— Cam așa. N-am notat data în agendă. Ne-am revăzut pe aceeași bancă zilele următoare și părea bucuros să aibă pe cineva cu care să vorbească.

— Ți-a zis că nu avea de lucru?

— Până la urmă mi-a spus povestea lui, că lucrase douăzeci și cinci de ani pentru același patron, că acesta, fără să-l prevină, își închisese prăvălia, că nu îndrăznise să-i spună nimic nevestei, care, între noi fie vorba, cred că e o scârbă fără pereche, și că o făcea să creadă că e în continuare magazioner. Era prima oară, cred, când putea să-și spună tot oful și se simțea ușurat.

— Știa cine erai?

— I-am spus numai că lucrasem la circ.

— Apoi?

— Ce vreți să aflați de fapt?

— Totul.

— Întâi aș vrea să-mi examinați dosarul și să socotiți condamnările. Aș vrea să știu dacă, cu o nouă afacere în spate, sunt bun pentru deportare. Asta m-ar deranja.

Maigret făcu ce îl rugase.

— Dacă nu e vorba de un omor, poți să mai intri încă de două ori.

— Așa mi se părea și mie. Nu eram sigur dacă socotelile voastre și ale mele sunt la fel.

— Spargere?

— Ceva mai complicat.

— Cine a avut ideea?

— El, bineînțeles. Eu nu sunt destul de șmecher pentru așa ceva. Nu credeți că mai am dreptul la un fund de pahar?

— La sfârșit.

— Mai e mult de spus. Mă obligați să vă povestesc în mare viteză.

Comisarul cedă și îi mai turnă un gât de tărie.

— În fond, totul a pornit de la bancă.

— Ce vrei să spui?

— Cum își petrecea tot timpul pe o bancă, aproape mereu aceeași, a început să observe lucrurile din jurul lui. Nu știu dacă vă este cunoscut magazinul de impermeabile de pe bulevard.

— Îl cunosc.

— Banca pe care Louis avea obiceiul să se așeze se află chiar în față. Astfel încât, aproape fără să vrea, aflase cine intra și ieșea din magazin, precum și obiceiurile angajaților. Asta i-a dat o idee. Când n-ai ce face toată ziua, te gândești, faci proiecte, chiar și proiecte pe care știi că n-o să le realizezi niciodată. Într-o zi, mi-a vorbit despre asta, ca să treacă timpul. Totdeauna e multă lume în magazinul ăla. E plin de impermeabile de toate modelele, pentru bărbați, pentru femei și pentru copii, care atârnă prin toate colțurile. Și mai sunt și la primul etaj. În stânga clădirii, ca peste tot în cartier, se deschide o fundătură la capătul căreia se află o curte.

Propuse:

— Vreți să vă fac un desen?

— Nu acum. Continuă.

— Louis mi-a spus: „Mă *întreb cum de nimeni nu a jefuit firma asta vreodată. E atât de ușor!”*

— Presupun că ai ciulit urechile.

— Am fost interesat. Mi-a explicat că spre amiază, cel mai târziu la douăsprezece și un sfert, plecau ultimii clienți, iar angajații mergeau la masă. La fel și patronul, un bătrânel cu bărbuță, care își ia masa nu

departe de acolo, la *Halba Negrului. „Dacă cineva, aflându-se printre clienți, s-ar lăsa încuiat.”* Nu protestați. Și eu, la început am crezut că era imposibil. Dar Louis studia magazinul acela de săptămâni întregi. Înainte de masă, funcționarii nu-și dau osteneala să se uite prin colțuri și în spatele miilor de impermeabile ca să se asigure că n-a mai rămas nimeni. Nu le trece prin minte că un client ar putea rămâne dinadins în prăvălie, înțelegeți? Asta e tot clenciul. Patronul, la plecare, închide ușa cu grijă.

— Tu ești cel care s-a lăsat încuiat? După care ai forțat broasca pentru a ieși cu casa?

— Vă înșelați. Și tocmai aici chestia devine amuzantă. Chiar dacă m-ar fi prins, n-ar fi putut să mă condamne, căci n-ar fi avut nicio dovadă contra mea. Am golit casa, de acord. M-am dus apoi la toaletă. Lângă rezervorul de apă există o lucarnă prin care n-ar putea să treacă nici un copil de trei ani. Doar e foarte simplu să strecori prin ea un pachet cu bani. Lucarna dă într-o curte. Ca din întâmplare, Louis a trecut pe acolo și a ridicat pachetul. Iar eu am așteptat ca angajații să revină și să se adune destui clienți ca să nu fie atenți la mine. Am ieșit tot atât de liniștit cum am intrat.

— Ați împărțit?

— Frățește. Cel mai greu a fost să-l fac să se hotărască. El imaginase totul pentru plăcerea lui, ca un artist, cum s-ar spune. Când i-am propus să încercăm lovitura, a fost aproape scandalizat. Ceea ce l-a decis a fost ideea că trebuia să-i mărturisească nevestei că era complet lefter. Remarcați că șmecheria asta mai are un avantaj. Voi fi condamnat pentru spargere, deoarece mărturisesc, dar nu

există nici escaladă, nici efracție, și asta înseamnă cel puțin doi ani diferență. Mă înșel oare?

— O să vedem în Cod imediat.

— V-am spus totul. M-am înțeles bine cu Louis și nu regret nimic. Magazinul de impermeabile ne-a adus destui bani ca să facem față mai bine de trei luni. Ca să fiu cinstit, partea mea n-a ținut atât de mult, din cauza mârțoagelor, dar Louis îmi mai scăpa din când în când câte un bănuț. Când am dat de fundul lăzii, am schimbat banca.

— Ca să pregătiți o nouă lovitură?

— De vreme ce metoda era bună, nu aveam niciun motiv să căutăm alta. Acum cunoașteți șmecheria și puteți, căutând în arhivele dumneavoastră, să reperați toate magazinele în care m-am lăsat încuiat. Al doilea era al unui negustor de becuri și aparate electrice, un pic mai încolo, pe același bulevard. Acolo nu e nicio fundătură, dar odăița din fundul prăvăliei dă în curtea unui imobil de pe altă stradă. E același lucru. Rar se întâmplă în cartierul ăla ca toaletele să nu aibă o mică deschizătură spre o curte sau spre o fundătură. O singură dată am fost surprins de o vânzătoare, care a deschis ușa debaralei în care mă ascunsesem. Am făcut pe omul beat criță. Ea l-a chemat pe patron și m-au dat afară amenințându-mă că au să cheme un polițist. Vreți să-mi explicați acum de ce l-aș fi omorât pe Louis? Eram buni prieteni. I l-am prezentat chiar și lui Françoise, ca s-o liniștesc, pentru că se întreba unde îmi petrec timpul. Louis i-a adus bomboane de ciocolată, iar ea a fost de părere că e un bărbat distins.

— Ați dat o lovitură săptămâna trecută?

— Scrie în ziare. Un magazin de confecții

de pe bulevardul Montmartre.

— Bănuiesc că, atunci când Louis a fost ucis în fundătură, se ducea să vadă dacă magazinul de bijuterii are o ferestruică spre curte?

— Probabil. Totdeauna el era cel care repera locurile pentru că făcea impresie mai bună decât mine. Oamenii suspectează mai ușor pe cineva de genul meu. Mi s-a întâmplat să mă îmbrac ca un nabab, și tot mă priveau chiorâș.

— Cine l-a omorât?

— Pe mine mă întrebați asta?

— Cine avea motive să-l omoare?

— Nu știu. Poate nevastă-sa?

— De ce l-ar fi omorât nevasta lui?

— Pentru că e o scârbă. Dacă a aflat că-și bătea joc de ea de mai bine de doi ani și că avea o prietenă…

— O cunoști pe prietena lui?

— Nu mi-a prezentat-o, dar mi-a vorbit de ea și am văzut-o de departe. O iubea. Era un om care avea nevoie de afecțiune. Toți suntem așa, nu? Eu o am pe Françoise. Și dumneavoastră aveți probabil pe cineva. Se înțelegea bine cu dânsa. Mergeau la cinema sau să discute într-o cafenea.

— Ea era la curent?

— Sigur că nu.

— Cine era la curent?

— În primul rând, eu.

— Evident!

— Poate fiica lui. El se frământa mult în legătură cu fata și zicea că, îmbătrânind, avea să semene cu maică-sa. Îi cerea tot timpul bani.

— Ai fost în strada Angoulême?

— Niciodată.

— Știi casa?

— Mi-a arătat-o.

— De ce n-ai intrat?

— Pentru că nu voiam să-i fac neplăceri. Proprietăreasa îl lua drept un om serios. Dacă m-ar fi văzut…

— Și dacă ți-aș spune că s-au găsit amprentele tale digitale în camera lui?

— Aș răspunde că amprentele digitale sunt un moft.

Nu părea îngrijorat. Continua să-și joace numărul, trăgând din când în când cu ochiul la sticlă.

— Cine mai știa?

— Ascultați, domnule comisar, sunt eu ce sunt, dar n-am turnat pe nimeni în viața mea.

— Preferi să fii acuzat?

— Ar fi o nedreptate.

— Cine mai știa?

— Iubitul domnișoarei. Ăla n-aș pune mâna în foc că e nevinovat. Nu știu dacă prietena lui l-a pus, dar a început să-l urmărească pe Louis după-amieze întregi. S-a dus de două ori la el ca să-i ceară bani. Louis era îngrozit că puștiul ar fi putut să-i spună lui nevastă-sa sau să-i trimită o scrisoare anonimă.

— Îl cunoști?

— Nu. Știu că e tânăr de tot și că lucrează dimineața într-o librărie. În ultima vreme, Louis se aștepta la o catastrofă. Zicea că situația nu va putea dura, că nevastă-sa va afla până la urmă adevărul.

— Ți-a vorbit despre cumnații lui?

— Deseori. Tot timpul îi erau dați ca exemplu. Se serveau de ei ca să-i arate că e un pierde-vară, un ratat, o curcă plouată, un „inferior” care mai bine nu s-ar fi încurcat să

aibă o familie și s-o lase să trăiască în mediocritate. A fost o lovitură pentru mine.

— Ce?

— Să citesc în ziar că murise. Mai ales că nu eram departe când s-a întâmplat. Fernand poate să vă confirme că tocmai beam un pahar la el la tejghea.

— Louis avea bani asupra lui?

— Nu știu dacă îi avea la el, dar, cu două zile înainte, pusesem mâna pe o sumă bunicică.

— Avea obiceiul să-i țină în buzunar?

— În buzunar sau în camera lui. Chestia amuzantă este că seara era obligat să meargă să-și schimbe pantofii și cravata înainte să ia trenul. Odată și-a uitat cravata. El mi-a povestit. A băgat de seamă abia la gara Lyon. Nu putea să-și cumpere orice cravată. Îi trebuia aceea cu care plecase de acasă dimineața. A trebuit să se întoarcă în strada Angoulême și să spună acasă că fusese reținut la magazin pentru o lucrare urgentă.

— Pentru ce, de marți încoace, n-ai mai ieșit din camera lui Françoise?

— Ce-ați fi făcut în locul meu? Când am citit ziarul, marți dimineața, m-am gândit că niște oameni mă văzuseră cu Louis și că sigur au să anunțe poliția. Totdeauna tipii de genul meu sunt bănuiți.

— Nu te-ai gândit să pleci din Paris?

— Am stat pur și simplu cuminte, speranța că nimeni n-o să se gândească la mine. Azi dimineață, am auzit vocea inspectorului dumneavoastră și am înțeles că m-am dus pe copcă.

— Françoise e la curent?

— Nu.

— De unde își închipuie că vin banii?

— În primul rând, nu vede decât o mică parte din ei, atunci când îmi mai rămâne ceva după curse. Apoi, crede că tot mai fur portofele în metrou.

— Ai făcut așa ceva?

— Nu țineți neapărat să vă răspund, nu-i așa? Dumneavoastră nu vă e sete?

Maigret îi turnă un ultim fund de pahar.

— Ai spus tot ce știai? Ești sigur?

— Sigur cum vă văd și cum mă vedeți!

Maigret deschise ușa biroului alăturat și îi spuse lui Lucas:

— Du-l la arest.

Apoi, privindu-l pe Jef Schrameck care se ridica suspinând:

— Pune-i totuși cătușele.

În fine, când Acrobatul se întoarse spre el cu un surâs caraghios pe fața lui ca de cauciuc:

— Să nu vă purtați rău cu el.

— Mulțumesc, domnule comisar. Nu cumva să-i spuneți lui Françoise că am jucat atâția bani. Ar fi în stare să nu-mi trimită dulciuri.

Maigret își îmbrăcă pardesiul și își luă pălăria, cu gândul să meargă să mănânce ceva la braseria *Dauphine*. Cobora marea scară cenușie, când auzi zgomot de jos și se aplecă peste balustradă.

Un tânăr cu părul răvășit se zbătea în mâinile unui polițist uriaș, care avea o zgârietură sângerândă pe obraz și bombănea:

— Ai să stai odată liniștit păduche? Dacă nu termini, te plesnesc.

Comisarul se sforță să nu râdă. Cel adus în acest fel era Albert Jorisse, care se zbătea întruna strigând:

— Dați-mi drumul! Dacă vă spun că merg

și singur…

Ajunseră amândoi în dreptul lui Maigret.

— L-am arestat pe podul Saint-Michel. L-am recunoscut imediat. Când am vrut să-l înhaț, a încercat să fugă.

— Nu-i adevărat! Minte!

Tânărul gâfâia, cu fața roșie, cu ochii strălucitori, iar agentul îl apucase de gulerul pardesiului, pe care-l ținea foarte sus, ca și cum ar fi manevrat o marionetă.

— Spuneți-i să-mi dea drumul.

Dădu o lovitură cu piciorul, care nimeri în gol.

— V-am spus că vreau să-l văd pe comisarul Maigret. Veneam aici. Veneam singur…

Hainele îi erau boțite, iar pantalonii încă plini de noroiul din ajun. Avea cearcăne mari și întunecate sub ochi.

— Eu sunt comisarul Maigret.

— Atunci ordonați-i să-mi dea drumul.

— Poți să-i dai drumul, bătrâne.

— Cum doriți, dar…

Agentul se aștepta să-l vadă pe tânăr scăpându-i din mâini ca un țipar.

— M-a brutalizat… gâfâia Albert Jorisse. M-a tratat ca pe un… ca pe un…

În furia sa, nu-și mai găsea cuvintele.

Surâzând fără să vrea, comisarul arătă spre obrazul însângerat al agentului.

— Mi se pare, dimpotrivă, că el e cel care…

Jorisse se uită, văzu pentru prima oară tăietura, avu o strălucire în privire și strigă:

— Așa-i trebuie!

8. Secretul domnișoarei Monique

— Stai jos, derbedeule.

— Nu sunt derbedeu, protestă Jorisse.

Și, cu o voce mai calmă, deși nu-și recăpătase complet suflul, iar respirația îi șuiera puțin:

— Nu mă gândeam că domnul comisar Maigret insultă oamenii înainte să le dea timp să se explice.

Maigret, surprins, îl privi încruntându-și sprâncenele.

— Ai mâncat?

— Nu mi-e foame.

Era un răspuns de puștan îmbufnat.

— Alo! spuse Maigret la telefon. Dați-mi braseria *Dauphine*… Alo! Joseph?… Aici Maigret… Vrei să-mi aduci niște sandvișuri? Șase… Șuncă pentru mine… Așteaptă…

Lui Jorisse:

— Șuncă sau brânză?

— Mi-e totuna. Șuncă.

— Bere sau vin roșu?

— Apă, dacă vreți. Mi-e sete.

— Joseph? Șase sandvișuri cu șuncă, felii groase și patru beri… Stai… Adu și două cești de cafea, dacă tot vii… Le aduci repede?

Puse receptorul în furcă numai o clipă, apoi ceru unul din serviciile de la Quai, fără a-l scăpa din ochi pe tânăr, examinându-l curios. Jorisse era slab, cu un aer bolnăvicios, de o nervozitate aproape maladivă, ca și cum ar fi fost hrănit mai mult cu cafea neagră decât cu friptură. Lăsând la o parte asta, nu era băiat urât; era brunet, purta părul foarte lung, iar uneori și-l arunca înapoi cu o mișcare bruscă a capului.

Probabil pentru că era încă foarte

emoționat, i se întâmpla din când în când să strângă din nări. Cu capul aplecat, continua să-l fixeze pe comisar cu un aer de reproș.

— Alo! Nu-i nevoie să-l mai căutați pe numitul Jorisse. Să fie anunțate comisariatele și gările.

Puștiul deschise gura, dar Maigret nu-i dădu timp să vorbească.

— Imediat!

Cerul se întunecase din nou. Avea să plouă, probabil aceeași ploaie obsedantă ca în ziua înmormântării. Maigret se duse să închidă fereastra rămasă întredeschisă, apoi, tot în tăcere, își aranjă pipele pe birou, ca o dactilografă care, înainte să înceapă lucrul, își aranjează mașina, hârtia și indigoul.

— Intră! bombăni el când cineva bătu la ușă.

Era inspectorul Neveu, care băgă numai capul, crezându-l pe șeful său în plin interogatoriu.

— Scuzați. Aș fi vrut să știu ce…

— Ești liber. Mulțumesc.

După care comisarul se plimbă în lung și în lat, așteptând chelnerul de la braseria *Dauphine*. Ca să treacă timpul, mai dădu un telefon, de data asta soției.

— Nu vin la masă.

— Începeam să bănuiesc. Știi ce oră e?

— Nu. N-are importanță.

Ea izbucni în râs, iar el nu înțelese de ce.

— Am venit să vă spun…

— Imediat.

Era al treilea interogatoriu pe ziua aceea. Îi era sete. La un moment dat, privirea lui urmări privirea tânărului și se opri pe sticla de coniac și pe paharul de apă rămase pe birou.

Maigret roși ca un copil și fu cât pe ce să dea o explicație, să spună că nu el bea coniac cu paharul de apă, ci Jef Schrameck, care-l precedase pe Albert în birou.

Fusese oare sensibil la reproșul puștiului? Regreta că-i stricase părerea pe care și-o făcuse despre comisarul Maigret?

— Intră, Joseph. Pune tava pe birou. N-ai uitat nimic?

Și, când rămaseră în fine singuri:

— Să mâncăm!

Jorisse mâncă cu multă poftă, în pofida a ceea ce spusese. Pe tot timpul mesei, continuă să arunce scurte priviri curioase spre comisar, după un pahar de bere, își recăpătase deja un pic stăpânirea de sine.

— E mai bine?

— Mulțumesc. Dar m-ați făcut derbedeu.

— O să vorbim despre asta imediat.

— E adevărat că veneam să vă văd.

— Pentru ce?

— Pentru că mă săturasem să mă ascund.

— De ce te ascundeai?

— Ca să nu fiu arestat.

— Și de ce să fi fost arestat?

— Știți foarte bine.

— Nu.

— Pentru că sunt prietenul lui Monique.

— Erai sigur că descoperisem asta?

— Era ușor.

— Și te-am fi arestat numai pentru că ești prietenul lui Monique?

— Vreți să mă faceți să vorbesc.

— Zău!

— Vă închipuiți că o să mint și încercați să mă faceți să mă contrazic.

— Ai citit asta în romanele polițiste?

— Nu. În relatările din ziare. Știu cum

procedați.

— În cazul ăsta, ce ai venit să faci anume?

— Să vă declar că nu l-am omorât pe domnul Thouret.

Maigret, care-și aprinsese pipa, termina încet al doilea pahar de bere. Se așezase la biroul lui. Aprinsese lampa cu abajur verde și primele picături de ploaie se spărgeau pe pervazul ferestrei.

— Îți dai seama ce implică asta?

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Ai presupus că avem intenția să te arestăm. Ceea ce înseamnă că avem motive s-o facem.

— Nu v-ați dus în strada Angoulême?

— De unde știi?

— Ați aflat în mod inevitabil că avea o cameră în oraș. Fie și numai din cauza pantofilor galbeni. Un surâs amuzat, trecu pe buzele comisarului.

— Și apoi?

— Femeia v-a informat cu siguranță că am fost pe la el.

— E un motiv să te arestez?

— Ați interogat-o pe Monique.

— Și tu îți închipui că ea a vorbit?

— M-aș mira să nu fi reușit s-o faceți să vorbească.

— În cazul ăsta, de ce te-ai dus mai întâi să te ascunzi sub patul unui prieten?

— Știți și asta?

— Răspunde.

— N-am stat să mă gândesc. Am intrat în panică. Mi-a fost teamă că o să fiu bătut ca să mărturisesc lucruri care nu sunt adevărate.

— Asta ai citit-o tot în ziare?

Oare avocatul lui René Lecœur nu vorbise la curtea cu juri despre brutalitățile

polițienești și cuvintele lui nu fuseseră reproduse în toate ziarele? De fapt, în corespondența din acea dimineață era și o scrisoare de la Lecœur. Condamnat la moarte, deprimat, acesta îl ruga pe comisar să vină să-l viziteze, închisoare.

Maigret voi să-i arate scrisoarea puștiului. Avea s-o facă imediat, dacă era necesar.

— De ce ți-ai părăsit ascunzătoarea din strada Gay-Lussac?

— Pentru că nu mai eram în stare să-mi petrec toată ziua ascuns sub un pat. Era groaznic. Mă dureau toate. Mi se părea tot timpul că-mi vine să strănut. Apartamentul e mic, ușile rămâneau deschise, o auzeam pe mătușa prietenului meu umblând de ici-colo, iar dacă m-aș fi mișcat, m-ar fi auzit.

— Asta e tot?

— Mi-era foame.

— Ce-ai făcut?

— Am umblat pe străzi. Noaptea, am dormit o oră sau două pe un sac de legume, în Hale. De două ori am venit până la podul Saint-Michel. Am văzut-o pe Monique cum ieșea de aici. M-am dus pe strada Angoulême și, de departe, am zărit un om care părea să supravegheze zona. Am presupus că e cineva de la poliție.

— Pentru ce l-ai fi omorât pe domnul Louis?

— Nu știți că am împrumutat bani de la el?

— Împrumutat?

— I-am cerut, dacă preferați.

— Cerut?

— Ce vreți să spuneți?

— Că sunt diferite feluri de a cere, printre care și unele care nu-i prea permit celuilalt să refuze, în franceză, asta se numește șantaj.

Tânărul tăcu și privi fix în pământ.

— Răspunde-mi.

— Nu i-aș fi spus totuși nimic doamnei Thouret.

— Nu l-ai amenințat că vei vorbi?

— Nu era necesar.

— Pentru că el credea că o să vorbești?

— Nu știu. Nu mai pricep ce vreți să întrebați.

Adăugă cu o voce epuizată:

— Mor de somn.

— Bea-ți cafeaua.

Ascultă docil, fără să-l scape pe Maigret din ochi.

— Ai fost să-l cauți de mai multe ori?

— Numai de două ori.

— Monique știa?

— Ea ce v-a spus?

— Nu e vorba să aflăm ce mi-a spus, ci să aflăm adevărul.

— Știa.

— Ce i-ai spus?

— Cui?

— Lui Louis Thouret, la naiba.

— Că noi avem nevoie de bani.

— Care noi?

— Monique și cu mine.

— Pentru ce?

— Ca să plecăm în America de Sud.

— I-ai mărturisit că vreți să vă îmbarcați?

— Da.

— Care a fost reacția lui?

— A sfârșit prin a admite că nu exista altă soluție.

Ceva nu mergea. Maigret înțelegea că puștiul îl credea mai bine informat decât era în realitate. Trebuia să înainteze cu prudență.

— Nu i-ai propus s-o iei de soție?

— Ba da. El știa bine că era imposibil. Întâi, pentru că nu sunt major și îmi trebuie consimțământul părinților. Apoi, chiar dacă l-aș fi obținut, doamna Thouret n-ar fi acceptat un ginere fără situație. Domnul Thouret a fost primul care m-a sfătuit să nu mă duc la soția lui.

— I-ai mărturisit că Monique și cu tine ați făcut dragoste în nu știu câte hoteluri?

— N-am dat detalii.

Roșise încă o dată.

— L-am anunțat numai că este însărcinată.

Maigret nu reacționă, nu se arătă mirat. Cu toate acestea, fusese un șoc. Nu fusese bun psiholog, căci era singurul lucru la care nu se gândise nici măcar o clipă.

— De câte luni?

— Puțin mai mult de două luni.

— Ați fost la un doctor?

— Nu m-am dus cu ea.

— Dar ea a fost?

— Da.

— Tu așteptai la ușă?

— Nu.

Se lăsă un pic pe spate, în fotoliu și își umplu mașinal o pipă nouă.

— Ce-ai fi făcut în America de Sud?

— Orice. Nu mă tem. Puteam să fiu cow-boy.

Spunea vorbele astea în modul cel mai serios din lume, cu un pic de orgoliu, iar comisarului îi trecură prin fața ochilor flăcăii de un metru nouăzeci pe care îi întâlnise la fermele din Texas și din Arizona.

— Cow-boy! repetă el.

— Sau aș fi muncit în minele de aur.

— Evident!

— M-aș fi descurcat.

— Și te-ai fi căsătorit cu Monique?

— Da. Presupun că acolo e mai ușor decât aici.

— O iubești pe Monique?

— E femeia mea, nu? Dacă n-am trecut prin fața primarului, nu înseamnă…

— Care a fost reacția domnului Louis la auzul poveștii ăsteia?

— Nu credea că era posibil ca fiica lui să fi făcut așa ceva. A plâns.

— În fața ta?

— Da. I-am jurat că intențiile mele…

— … erau curate, bineînțeles. Și atunci?

— A promis să ne ajute. Nu avea destui bani disponibili. Mi-a dat ceva.

— Unde sunt banii ăștia?

— La Monique. Îi ascunde în biroul ei.

— Și restul sumei necesare?

— Promisese că mi-o dă marți. Aștepta o plată mai importantă.

— De la cine?

— Nu știu.

— Ți-a spus cu ce se ocupa?

— Evident că nu putea.

— De ce?

— Pentru că nu lucra. N-am putut să descopăr cum își procura banii. Erau doi.

— L-ai văzut pe celălalt?

— O dată, pe bulevard.

— Unul înalt și slab, cu o figură de clovn?

— Da.

— Era în biroul meu puțin înainte să sosești; lui i-am dat un pahar de coniac.

— Atunci, știți adevărul.

— Aș vrea să știu ce știi tu.

— Nimic. M-am gândit că șantajau pe cineva.

— Și ți-ai spus că nu era niciun motiv să

nu profiți și tu?

— Ne trebuiau bani, din cauza copilului.

Maigret ridică receptorul.

— Lucas? Vrei să vii o clipă?

Inspectorul intră în birou.

— Ți-l prezint pe Albert Jorisse. Monique Thouret așteaptă un copil de la el.

Vorbea cu tonul cel mai grav din lume, iar Lucas, care nu știa ce să creadă, înclină din cap în semn de salut.

— Tânăra este probabil la birou, pentru că n-a pus piciorul acolo azi dimineață. Te duci s-o cauți. O conduci la un doctor la alegerea ei. Dacă nu are nicio preferință, mergi la medicul Prefecturii. Aș vrea să știu în câte luni e însărcinată.

— Și dacă refuză să se lase examinată?

— Spune-i că în acest caz aș fi obligat s-o arestez, ca și pe prietenul ei, care se află în biroul meu. Ia mașina. Comunică-mi la telefon răspunsul.

Când rămaseră din nou singuri, Jorisse întrebă:

— De ce faceți asta?

— Pentru că este de datoria mea să verific totul.

— Nu mă credeți?

— Pe tine, da.

— Pe ea nu o credeți?

Un telefon sună exact când trebuia pentru a-i da lui Maigret o scuză să nu răspundă. Nu avea nicio legătură cu cazul. I se cereau informații în legătură cu un nebun care venise să-l caute cu câteva zile în urmă și pe care-l arestaseră în stradă, unde strângea lumea în jurul lui. În loc să răspundă în câteva cuvinte, cum ar fi putut să facă, prelungi convorbirea cât mai mult posibil.

Când închise, întrebă, ca și cum ar fi uitat unde rămăseseră:

— Ce-o să faci acum?

— Sunteți convins că nu l-am ucis?

— Am fost convins dintotdeauna. Vezi tu, nu e atât de ușor cum crede lumea să-i înfigi cuiva un cuțit în spate. Iar să omori pe cineva fără să aibă timp să strige e și mai greu.

— Și eu nu sunt în stare?

— Cu siguranță.

Era aproape jignit. Este drept că visase să fie cow-boy sau căutător de aur în America de Sud.

— O să te duci pe la doamna Thouret?

— Cred că va trebui.

Maigret era să izbucnească în râs când se gândi la puștiul intrând stingherit în casa de la Juvisy ca să-și debiteze baliverne în fața mamei lui Monique.

— Crezi că acum te-ar accepta ca ginere?

— Nu știu.

— Mărturisește că ai trișat un pic.

— Ce vreți să spuneți?

— Că nu i-ai cerut bani domnului Louis numai pentru a plăti drumul până în America. Cum după-amiaza Monique nu lucrează la birou, ci face încasări în oraș, tu ai vrut să fii cu ea. Putea oricând să câștige o oră sau două și mergeați să vă închideți într-o cameră de hotel.

— S-a întâmplat.

— Asta te-a obligat să nu mai lucrezi decât dimineața la librărie. Camerele de hotel costă.

— Am cheltuit o mică parte…

— Știi unde își ținea banii domnul Louis?

Îl observa cu atenție pe tânăr, care nu ezită.

— Pe dulapul cu oglindă.

— De acolo a luat banii pe care ți i-a dat?

— Da. Știam dinainte unde-i pune, de la Monique.

— Presupun că luni nu te-ai dus în strada Angoulême?

— E ușor de verificat. Proprietăreasa vă poate confirma. Trebuia să mă duc acolo marți la cinci.

— Când v-ați fi îmbarcat?

— E un vapor peste trei săptămâni. Asta ne lăsa timp să obținem vizele. Am făcut deja cerere de pașaport.

— Credeam că pentru minori este nevoie de aprobarea părinților.

— Am imitat semnătura tatălui meu.

Un moment de tăcere. Pentru prima oară, Jorisse întrebă:

— Pot să fumez?

Maigret făcu „da” din cap. Cel mai curios era că acum, după cafea, avea într-adevăr chef de un pahar de coniac și că nu îndrăznea să se ducă să ia sticla pe care o închisese în dulap.

— M-ați făcut derbedeu.

— Tu ce părere ai?

— Că nu puteam să fac altfel.

— Ți-ar plăcea ca fiul tău să procedeze ca tine?

— O să-mi cresc fiul altfel. El nu va fi nevoit să…

Îi întrerupse din nou telefonul.

— Dumneavoastră sunteți, șefule?

Maigret încruntă din sprâncene auzind vocea lui Neveu, căruia nu-i dăduse nicio misiune.

— Am bișt arii!

— Ce tot spui?

Se uită la Jorisse și îl întrerupse pe

inspector.

— O clipă. Trec la alt telefon.

Se duse în biroul vecin și trimise un inspector în biroul lui ca să-l supravegheze pe tânăr.

— Bun! Acum te ascult. Unde ești?

— Pe cheiul Valmy, într-un bistrou.

— Ce faci acolo?

— V-ați supărat?

— Spune odată.

— Am crezut că fac bine. Sunt zece ani de când Jef trăiește cu Françoise. După câte am aflat, e mai legat de ea decât vrea să pară. Mi-a venit cheful să dau o raită pe la ea.

— Pentru ce?

— Mi se părea ciudat că o lasă fără bani. Am avut noroc s-o găsesc acasă. Nu au decât două camere și un fel de cămară care servește drept bucătărie. În dormitor e doar un pat de fier împodobit cu bile de aramă. Pereții sunt dați cu var, ca la țară, dar e foarte curat.

Maigret așteptă continuarea morocănos. Nu-i plăcea excesul de zel, mai cu seamă când era vorba de un om care nu făcea parte din serviciul său, cum era cazul lui Neveu.

— Ai anunțat-o că Jef e arestat?

— Am făcut rău?

— Continuă.

— Întâi, după cum a reacționat, am certitudinea că nu știe cu ce se ocupă el. A crezut imediat că a fost surprins furând un portofel în metrou sau în autobuz. Probabil că i se mai întâmpla.

Acesta era unul dintre talentele lui Schrameck încă de pe vremea când lucra în bâlciuri, iar una dintre condamnările sale fusese pentru furt din buzunare.

— Am început, cu toate protestele ei, să

scotocesc prin casă. La urmă, mi-a venit ideea să deșurubez bilele de aramă ale patului. Barele sunt din fier, goale pe dinăuntru. În două din ele am găsit suluri de bancnote. Erau o mulțime! Françoise nu-și credea ochilor. *„Să aibe tot bănetul ăsta și să mă lase să fac curat pe la alții! Nu scapă el așa ușor! Să se întoarcă numai și o să vadă el ce…” E f*urioasă foc. L-a făcut în toate felurile, s-a mai calmat doar atunci când i-am spus că probabil pusese banii deoparte pentru cazul în care i s-ar fi întâmplat ceva. *„Mă întreb cum a reușit să nu-i joace!”,* a bombănit ea. Acum înțelegeți, șefule? Sâmbăta trecută au împărțit probabil o sumă mare. Am aici peste două sute de mii de franci. Jef nu putea să joace o astfel de sumă, mai ales la Fernand. Nu a pierdut decât o parte. Dacă împărțeau pe din două, domnul Louis avea și el o sumă mare.

— Îți mulțumesc.

— Ce să fac cu banii?

— I-ai luat?

— Pentru orice eventualitate. Nu puteam să-i las acolo.

— Caută-l pe comisarul tău și cere-i să ia lucrurile de la început după toate regulile.

— Trebuie?…

— Vezi bine! Nu țin ca avocații să pretindă că noi am vârât bancnotele acolo de unde le-ai luat.

— Am făcut o gafă?

— Cam așa ceva.

— Îmi cer scuze. Voiam…

Maigret închise. Torrence era în birou.

— Ai de lucru?

— Nimic urgent.

— Du-te să-l cauți pe comisarul Antoine. Să-i ceri să-și pună oamenii să stabilească

lista furturilor comise în magazinele de pe Marile Bulevarde cam de doi ani și jumătate încoace, mai ales furturile comise la ora prânzului, în timpul pauzei.

Treburile acestea nu depindeau de serviciul lui, ci de cel al lui Antoine, ale cărui birouri se găseau în celălalt capăt al culoarului.

Reveni la Albert Jorisse, care își aprinsese altă țigară, și îi dădu drumul inspectorului pe care-l pusese să-l supravegheze.

— N-aș fi fugit totuși.

— E posibil. Poate că ai fi fost tentat numai să arunci o privire în dosarele de pe biroul meu? Mărturisește! Ai fi făcut-o?

— Probabil.

— Aici e diferența.

— Diferența față de ce?

— Față de nimic. Știu eu ce vreau să spun.

— Ce veți face cu mine?

— Deocamdată așteptăm.

Maigret își privi ceasul și calculă că Lucas și Monique trebuiau să fie la doctor, probabil citind revistele în sala de așteptare.

— Mă disprețuiți, nu-i așa?

Comisarul dădu din umeri.

— N-am avut niciodată o șansă.

— Ce fel de șansă?

— Să ies.

— De unde să ieși?

Era aproape agresiv.

— Văd bine că nu înțelegeți. Dacă v-ați fi petrecut copilăria auzind mereu vorbindu-se de bani, cu o mamă care începe să tremure spre sfârșitul fiecărei luni…

— Eu nu aveam mamă.

Puștiul tăcu și tăcerea domni aproape zece minute. O vreme, Maigret rămase postat în fața ferestrei, cu spatele la încăpere, privind

ploaia care desena șiroaie pe geamuri. Apoi se plimbă încoace și încolo și, în fine, deschise cu un gest hotărât ușa dulapului. Spălase paharul la chiuvetă puțin mai înainte. Îl clăti din nou, își turnă un strop de coniac.

— Presupun că tu nu vrei?

— Mulțumesc.

Albert Jorisse făcea efortul să nu adoarmă. Avea obrajii roșii și probabil că îl usturau pleoapele. Din când în când, se clătina pe scaun.

— Poate că o să devii totuși bărbat într-o zi.

Auzi pași pe culoar, pașii unui bărbat și ai unei femei, și știu că era Lucas însoțind-o pe Monique. Trebuia să ia o hotărâre. La asta se gândea de un sfert de oră. Putea să o aducă înăuntru pe tânără sau putea să o primească în biroul vecin.

Ridicând din umeri, se duse să deschidă ușa. Cei doi aveau picături de ploaie pe umeri. Monique își pierduse siguranța și, când îl zări pe Albert, înțepeni, cu amândouă mâinile pe poșetă, aruncând spre comisar o privire mânioasă.

— Ai condus-o la doctor?

— La început nu voia. Eu…

— Rezultatul?

Jorisse, care se ridicase, o privea ca și cum voia să se arunce la picioarele ei pentru a-i cere iertare.

— Nimic.

— Nu e însărcinată?

— N-a fost niciodată.

Jorisse nu-și credea urechilor, nu mai știa spre cine să se întoarcă. Avu pornirea să se repeadă la Maigret, pe care părea să-l considere omul cel mai crud de pe pământ.

Comisarul, care închisese ușa, îi arătă un scaun tinerei.

— Aveți ceva de spus?

— Am crezut…

— Nu.

— Dumneavoastră ce știți? Nu sunteți femeie.

Întorcându-se spre tânăr:

— Îți jur, Albert, că am crezut că o să am un copil.

Vocea lui Maigret răsună, calmă și neutră:

— Cât timp?

— Mai multe zile.

— Și după aceea?

— După aceea, n-am vrut să-l decepționez.

— Să-l decepționați?

Maigret îi aruncă o privire lui Lucas. Acesta îl urmă pe comisar în biroul vecin. Cei doi bărbați închiseră ușa, lăsându-i pe iubiți singuri.

— De cum i-am spus că o să mergem la un doctor, am înțeles că e ceva necurat la mijloc. A protestat. Numai după ce am amenințat-o că **o** arestăm și că-l arestăm și pe Albert…

Maigret nu asculta. Știa toate acestea. Torence se întorsese la locul său.

— Ai făcut ce ți-am cerut?

— Oamenii lucrează la listă. Are să fie lungă. De mai mult de doi ani, echipa comisarului Antoine trudește din greu. Se pare că…

Maigret se apropie de ușa dintre birouri și trase cu urechea.

— Ce fac? întrebă Lucas.

— Nimic.

— Nu vorbesc?

— Tac.

Făcu o plimbare până la șef, pe care îl puse

la curent. Vorbiră de una și de alta. Se scurse o oră bună, timp în care Maigret intră în diverse birouri și se întreținu cu colegii.

Când se întoarse în birou, s-ar fi zis că Albert și Monique nici nu se mișcaseră. Amândoi rămăseseră pe scaunele lor, la trei metri unul de altul. Tânăra avea fața întunecată, iar maxilarele ei cu linii aspre semănau cu cele ale mamei și ale mătușilor sale.

Când privirea îi cădea din întâmplare pe tânăr, era greu de spus ce doză exactă de dispreț și ce doză de ură conținea.

Cât despre Jorisse, era abătut, cu ochii roșii de somn sau de plâns.

— Sunteți liberi, zise simplu Maigret, îndreptându-se spre fotoliu.

Monique întrebă:

— O să apară în ziare?

— Nu e niciun motiv ca ziarele să scrie despre asta.

— Mama o să afle?

— Nu neapărat.

— Și patronii mei?

Când el făcu semn că nu, ea se ridică dintr-o mișcare și se îndreptă spre ușă fără să-i dea nicio atenție lui Jorisse. Cu mâna pe clanță, se întoarse spre comisar și spuse:

— Recunoașteți că ați făcut-o dinadins!

El spuse „da”. Apoi suspină:

— Ești liber și tu.

Și, fiindcă puștiul nu făcea nicio mișcare:

— Nu fugi după ea?

Ea ajunsese deja pe scări.

— Credeți că trebuie?

— Ce ți-a spus?

— M-a făcut nătărău.

— Numai atât?

— A adăugat că-mi interzice să mai vorbesc cu ea.

— Și-atunci?

— Nimic. Nu știu.

— Poți să pleci.

— Ce să le spun părinților?

— Ce vrei. O să fie foarte bucuroși să te revadă.

— Credeți?

Trebui să-l împingă afară. Părea să aibă încă ceva pe suflet.

— Du-te, nătărăule!

— Nu mai sunt un derbedeu?

— Un nătărău! Monique are dreptate.

El întoarse capul, inspiră zgomotos pe nas și murmură:

— Mulțumesc.

După care, singur în birou, Maigret putu în sfârșit să-și toarne un pahar de coniac.

9. Nerăbdarea judecătorului Coméliau

— Dumneata ești, Maigret?

— Da, domnule judecător.

Era telefonul zilnic și, dacă avea vreun colaborator în birou, Maigret nu uita să-i facă cu ochiul. Lua întotdeauna o voce deosebit de suavă ca să-i răspundă magistratului.

— Cazul Thouret?

— Merge! Merge!

— Nu găsești că se prelungește puțin cam mult?

— Știți, crimele care au ca mobil jaful iau totdeauna timp.

— Ești sigur că mobilul crimei a fost jaful?

— Dumneavoastră personal ați spus-o de la început: „Asta sare în ochi”.

— Crezi ce spune Schrameck?

— Sunt convins că a spus adevărul.

— În cazul acesta, cine l-a omorât pe Louis Thouret?

— Cineva care îi voia banii.

— Încearcă totuși să grăbești lucrurile.

— Vă promit, domnule judecător.

Dar nici gând să facă ceva; se ocupa de alte două cazuri, care îi ocupau cea mai mare parte a timpului. Trei oameni, printre care Janvier și tânărul Lapointe, supravegheau cu rândul casa din strada Angoulême zi și noapte, iar telefonul era permanent branșat la pupitrul de ascultare.

Nu se mai ocupa nici de doamna Thouret, nici de fiica ei, nici de tânărul Jorisse, care lucra din nou toată ziua în librăria de pe bulevardul Saint-Michel. Ai fi crezut că nu-i cunoscuse niciodată.

Cât despre spargere, cedase dosarul colegului său Antoine, care îl interoga aproape zilnic pe Jef Clovnul, zis Acrobatul. Maigret îl întâlnea câteodată pe culoar.

— Merge?

— Merge, domnule comisar.

Era frig, dar nu ploua. Patroana din strada Angoulême nu găsise chiriași noi și încă mai avea două camere goale. Cât despre cele trei fete care locuiau în continuare la ea, acestea nu îndrăzneau, știind casa supravegheată, să se dedea ocupației lor obișnuite. Abia dacă ieșeau, fie ca să mănânce într-un restaurant din apropiere, fie pentru a cumpăra mezeluri, și, din când în când, una din ele se ducea la cinema.

— Ce fac toată ziua? îl întrebă într-o zi Maigret pe Janvier.

— Dorm, joacă cărți sau fac pasiențe. E una, cea pe care o cheamă Arlette, care scoate limba la mine de fiecare dată când mă observă de după perdea. Ieri a schimbat tactica, s-a întors, și-a ridicat capotul și mi-a arătat fundul.

Brigada mobilă din Marsilia se ocupa de cuțit. Nu căutau numai în oraș, ci și în localitățile învecinate. Se interesau, de asemenea, de oamenii dintr-un anumit mediu care, în ultimele luni, veniseră la Paris.

Toate acestea se făceau fără agitație, fără rezultate vizibile. Și totuși, Maigret nu-l uita pe domnul Louis. I se întâmplă chiar, trebuind să treacă pe strada Clignancourt pentru alt caz, să oprească mașina în față la Léone, după ce avusese grijă să se aprovizioneze cu o prăjitură cu frișcă pentru bătrână.

— N-ați găsit nimic?

— Vine și asta într-o bună zi.

Nu-i spuse nimic fostei dactilografe despre activitățile domnului Louis.

— Știți de ce a fost omorât?

— Pentru banii lui.

— Câștiga atât de mult?

— Câștiga din belșug.

— Bietul om! Să fie omorât în momentul când ajunsese în fine înstărit!

Nu urcă în apartamentul domnului Saimbron, dar îl întâlni lângă Piața de Flori și schimbară un salut.

Într-o dimineață, în sfârșit, i se spuse că era sunat de la Marsilia. Avu o lungă convorbire telefonică, după care urcă la Identitatea Judiciară, unde zăbovi aproape o oră consultând fișele. Coborî apoi la Arhive și rămase și acolo ceva vreme.

Era aproape ora unsprezece când luă mașina.

— Pe strada Angoulême.

De serviciu în fața casei era tânărul Lapointe.

— Toată lumea e aici?

— Una a ieșit. Își face târguielile în cartier.

— Care dintre ele?

— Olga. Bruneta.

Sună. Perdeaua se mișcă. Mariette Gibon, patroana, veni să-i deschidă târșâindu-și papucii.

— Ei! Marele șef se deranjează personal de astă dată! Oamenii dumneavoastră nu s-au săturat încă să bată trotuarul de colo-colo?

— Arlette e sus?

— Vreți s-o chem?

— Mulțumesc. Prefer să urc.

Ea rămase pe culoar, neliniștită, în timp ce el urca treptele și bătea la ușa de la primul

etaj.

— Intră!

Era în capot, ca de obicei, întinsă pe pat, care nu era făcut, ocupată cu cititul unui roman popular.

— Dumneavoastră sunteți?

— Eu sunt, spuse el punându-și pălăria pe comodă și așezându-se pe un scaun.

Ea părea surprinsă, amuzată.

— Încă nu s-a terminat povestea aceea?

— O să se termine atunci când vom descoperi asasinul.

— Nu l-ați descoperit încă? Credeam că sunteți mai descurcăreț. Bănuiesc că nu vă deranjează că vă primesc în capot?

— Deloc.

— E drept că trebuie să fiți obișnuit.

Fără să părăsească patul, femeia făcuse o mișcare și capotul se desfăcuse. Cum Maigret nu părea să bage de seamă, ea îi aruncă:

— Ăsta e tot efectul pe care vi-l provoacă?

— Ce?

— Ce se vede.

El rămase impasibil, iar ea se impacientă. Cu un gest cinic, adăugă:

— Vreți?

— Mulțumesc.

— Mulțumesc, da?

— Mulțumesc, nu.

— Ei bine, bătrâne… N-am ce zice!

— Te amuză să fii vulgară?

— Poate o să mă și ocărâți, pe deasupra?

Își strânsese totuși poalele capotului și se așezase pe marginea patului.

— Ce doriți de la mine de fapt?

— Părinții dumitale cred și acum că lucrezi pe Avenue Matignon?

— Ce tot spuneți?

— Ai lucrat un an la Hélène și Hélène, modista de pe Avenue Matignon.

— Și ce dacă?

— Mă întreb dacă tatăl dumitale știe că ți-ai schimbat meseria.

— Ce vă privește?

— E un om de treabă, tatăl dumitale.

— Da, e un dobitoc bătrân.

— Dacă ar afla ce faci…

— Aveți intenția să-i spuneți?

— Poate.

De data aceasta, ea nu putu să-și ascundă agitația.

— Ați fost la Clermont-Ferrand? I-ați văzut pe părinții mei?

— Încă nu…

Ea se ridică, se repezi spre ușă și o deschise brusc, descoperind-o pe Mariette Gibon, care probabil stătuse cu urechea lipită de tăblia ușii.

— Nu te jena!

— Pot să intru?

— Nu. Lasă-mă-n pace. Și dacă mai vii să mă pândești…

Maigret nu se mișcase de pe scaun.

— Deci? făcu el.

— Deci ce? Ce vreți?

— Știi bine.

— Nu. Îmi place ca oamenii să pună punctul pe i.

— Sunt șase luni de când stai în casa asta.

— Și-apoi?

— Stai înăuntru cea mai mare parte a zilei și știi ce se petrece aici.

— Continuați.

— Există o persoană care venea aici în mod regulat și care n-a mai pus piciorul în casă după moartea domnului Louis.

S-ar fi spus că pupilele i se îngustau. Încă o dată, se duse spre ușă, dar nu era nimeni în spatele ei.

— În orice caz, nu era cineva care venea să mă caute pe mine.

— Dar pe cine?

— Trebuie să știți. Cred că aș face mai bine să mă îmbrac.

— De ce?

— Pentru că, după conversația asta, va fi mai bine pentru mine să nu mai rămân pe-aici.

Lăsă să cadă capotul de pe ea, de data asta fără nicio intenție, luă un chilot și un sutien, deschise dulapul.

— Trebuia să-mi închipui că așa o să se sfârșească.

Vorbea pentru sine.

— Ia spuneți, sunteți tare, nu?

— E meseria mea să arestez criminalii.

— Și l-ați arestat?

Își alesese o rochie neagră și acum își dădea cu ruj pe buze.

— Nu încă.

— Știți cine e?

— O să-mi spui dumneata.

— Păreți să fiți foarte sigur.

Maigret își trase portofelul din buzunar și scoase dinăuntru fotografia unui bărbat de vreo treizeci de ani, cu o cicatrice pe tâmpla stângă. Ea aruncă o privire și nu spuse nimic.

— El e?

— Așa păreți a crede.

— Mă înșel?

— Unde o să mă duc până când o să-l arestați?

— Undeva unde unul dintre inspectorii mei va avea grijă de dumneata.

— Care?

— Pe care îl preferi?

— Brunetul cu păr des.

— Inspectorul Lapointe.

Revenind la fotografie, Maigret întrebă:

— Ce știi despre Marco?

— Că e iubitul patroanei. Credeți că e neapărată nevoie să vorbim despre asta aici?

— Unde e?

Fără să răspundă, își înghesui rochiile și obiectele personale într-o valiză mare, claie peste grămadă, părând grăbită să se vadă plecată din casă.

— O să continuăm conversația asta afară.

Și, cum el se apleca să apuce valiza:

— Ia te uită! Sunteți totuși galant.

Ușa salonașului de jos era deschisă. Mariette Gibon stătea în picioare în prag, nemișcată, trasă la față, cu privirea neliniștită.

— Unde mergi?

— Unde o să mă ducă domnul comisar.

— O arestați?

Femeia nu îndrăznea să spună mai mult. Îi privi plecând, apoi se îndreptă spre fereastră și ridică perdeaua. Maigret împinse valiza în mașină și îi spuse lui Lapointe:

— O să trimit pe cineva să te schimbe. Cum ajunge aici, vii după noi la *Brasserie de la République*.

— Bine, șefule.

Dădu instrucțiuni șoferului, fără să urce în mașină.

— Vino.

— La *Brasserie de la République*?

— Deocamdată, da.

Era la doi pași. Se așezară la o masă, în fundul sălii.

— Am de dat un telefon. E mai bine pentru dumneata să nu încerci să dispari.

— Am înțeles.

Comisarul sună la Poliția Judiciară și îi dădu instrucțiuni lui Torrence. Când reveni la masă, comandă două aperitive.

— Unde e Marco?

— Habar n-am. Când ați venit prima oară, patroana m-a pus să telefonez ca să-i spun să nu sune, nici să nu vină până la noi ordine.

— Când ai transmis acest mesaj?

— La jumătate de oră după ce ați plecat, dintr-un restaurant de pe bulevardul Voltaire.

— Ai vorbit cu el personal?

— Nu. Am telefonat unui chelner care lucrează într-un bar de pe strada Douai.

— Numele lui?

— Félix.

— Barul?

— *Poker d'As.*

— Are vreo veste de la el de atunci?

— Nu. Biata de ea se chinuie. Își dă seama că are cu douăzeci de ani mai mult decât el și și-l închipuie mereu cu fete.

— Banii sunt la dânsul?

— Nu știu. A venit în ziua aceea.

— Ce zi?

— Lunea în care domnul Louis a fost omorât.

— La ce oră s-a dus în strada Angoulême?

— Pe la ora cinci. S-au închis în camera patroanei.

— Ea nu s-a dus la domnul Louis?

— E posibil. Nu am fost atentă. El a plecat cam după o oră. Am auzit ușa trântindu-se.

— Ea n-a încercat să-i dea de știre prin una din voi?

— S-a gândit că o să fim urmărite.

— Bănuia că telefonul e branșat la pupitrul de ascultare?

— A înțeles figura cu pipa. E vicleană. Nu țin la ea în mod deosebit, dar e o femeie amărâtă. E nebună după el. E ca o boală pentru dânsa.

Tânărul Lapointe îi găsi stând liniștiți la masă amândoi.

— Tu ce iei?

Lapointe abia îndrăznea să privească spre fată, care îl examina surâzând.

— Același lucru.

— O duci într-un hotel liniștit care să aibă două camere comunicante. Nu te miști de lângă ea până când nu-ți fac semn. Imediat ce te instalezi, telefonează-mi ca să-mi spui unde ești. Nu e nevoie să te duci departe. O să găsești probabil camere la *Hôtel Moderne,* în față. E preferabil ca ea să nu vadă pe nimeni și să ia mesele în apartament.

Când tânăra ieși cu Lapointe, ai fi zis, văzându-i pe amândoi, că ea era cea care pusese stăpânire pe el.

Lucrurile au durat încă două zile. Cineva – nu s-a știut niciodată cine – trebuie să-l fi avertizat pe Félix, barmanul din strada Douai, care se ascunsese la un prieten, unde nu a fost descoperit decât a doua zi seara.

A fost nevoie de o bună bucată din noapte pentru a-l face să mărturisească faptul că-l cunoștea pe Marco și pentru a obține adresa acestuia.

Marco părăsise Parisul și se instalase într-un han pentru pescari amatori de pe malul Senei, unde, în acea perioadă a anului, era singurul musteriu.

Înainte să fie imobilizat, a avut timp să tragă două focuri, care nu au atins pe nimeni.

Ținea banii furați de la domnul Louis într-o centură pe care Mariette Gibon, probabil, o cususe pentru el.

* * *

— Dumneata ești, Maigret?

— Da, domnule judecător.

— Ce se mai aude cu cazul Thouret?

— Am terminat. Vi-i trimit imediat pe asasin și pe complicea lui.

— Cine sunt? Era într-adevăr o crimă comisă în scop de jaf?

— Cât se poate de clar. Patroana unei case dubioase și amantul ei, un dur din Marsilia. Domnul Louis a avut naivitatea să-si ascundă paralele pe dulapul cu oglindă și…

— Ce spui?…

— … Trebuiau să-l împiedice cumva să bage de seamă că banii nu mai erau acolo. Marco s-a ocupat de treaba asta. A fost găsit și cel care a vândut cuțitul. O să vă trimit raportul meu până diseară…

Ăsta era lucrul cel mai plicticos de făcut. Maigret lucră toată după-amiaza, cu vârful limbii între buze, ca un școlar.

Seara, tocmai sfârșise de mâncat când își aminti de Arlette și de tânărul Lapointe.

— Uf! Am uitat ceva! exclamă el.

— E grav? întrebă doamna Maigret.

— Nu cred să fie prea grav. De-acum, mai bine să așteptăm până mâine dimineață. Mergem la culcare?

Shadow Rock Farm, Lakeville (Connecticut),
19 septembrie 1952

Maigret
O seară rece şi ceţoasă, de toamnă tîrzie. Într-o fundătură, corpul unui bărbat zace pe pavajul ud, cu un cuţit înfipt în spate. Jandarmi, fotografi de la Criminalistică, Maigret, corsicanul Santoni, cîndva inspector la Moravuri... Pentru familia sa, Louis Thouret era doar un modest funcţionar niciodată destul de ambiţios ca să avanseze pe scara socială. Pentru cei cîţiva cunoscuţi, în schimb, era „domnul Louis", un bărbat elegant care nu ducea lipsă de bani şi îşi pierdea deseori timpul cu nonşalanţă pe băncile marilor bulevarde. Firește, Maigret este imediat provocat de enigma acestei duble existenţe cu final tragic...
În aceeaşi serie:
Domnul Gallet a decedat
Spînzuratul de la Saint-Pholien
Cazul Saint-Fiacre
Cine a ucis-o pe Cécile?
EDITURA POLIROM
ISBN 973-46-0215-2
9 789734 602155
www.polirom.ro

[{1}] Cheiul Tăbăcăriei (n.tr.).

[{2}] Vânturi în aer (n.tr.).

[{3}] Prăjituri în formă de fagure (n.red.).

[{4}] În epocă, tren de lux între Paris și Riviera (n.red.).

[{5}] Sărbătorită de Biserica catolică la 1 noiembrie (n.tr.)

Table of Contents

1. Pantofii galbeni 2
2. Fecioara cu nasul gros 23
3. Oul fiert 42
4. Înmormântare pe ploaie 63
5. Văduva sergentului de stradă 82
6. Cerşetorii 100
7. Negustorul de impermeabile 120
8. Secretul domnişoarei Monique 138
9. Nerăbdarea judecătorului Coméliau 156